

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AYDIN VALİLİĞİ
ÇEVRE ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜĞÜ**

AYDIN İLİ 2024 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

**HAZIRLAYAN:
AYDIN ÇEVRE,ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜĞÜ**

AYDIN - 2024

İÇİNDEKİLER

Sayfa

GİRİŞ	1
A. HAVA	3
A.1. HAVA KALİTESİ	3
A.2. HAVA KALİTESİ ÜZERİNE ETKİ EDEN KİRLİTİCİLER	8
A.3. HAVA KALİTESİNİN KONTROLÜ KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALAR	11
A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları	11
A.4. ÖLÇÜM İSTASYONLARI	11
A.5. ÇEVRESEL GÜRÜLTÜ	27
A.6. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EYLEM PLANI ÇERÇEVESİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR	29
A.7. ULAŞIM VE HAREKETLİLİK	30
A.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	31
B. SU VE SU KAYNAKLARI	32
B.1. İLİN SU KAYNAKLARI VE POTANSİYELİ	32
B.1.1. Yüzeysel Sular	32
B.1.1.1. Akarsular	32
B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar	33
B.1.2. Yeraltı Suları	36
B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri	36
B.2. SU KAYNAKLARININ KALİTESİ	37
B.3.1. Noktasal kaynaklar	45
B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar	45
B.3.1.2. Eysel Kaynaklar	45
B.3.2. Yayıllı Kaynaklar	1
B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar	1
B.3.2.2. Diğer	1
B.4. DENİZLER	1
B.4.1. Deniz Kıyı Sularının Kirlilik Durumu	1
B.4.2. Plajların Su Kalitesi ve Mavi Bayrak Durumu	2
B.4.3. Acil Müdahale Planları	2
B.4.4. Atık Kabul Tesisleri ve Atık Alma Gemileri	2
B.4.6. Deniz Çöpleri	4
B.5. SEKTÖREL SU KULLANIMLARI VE YAPILAN SU TAHSİSLERİ	5
B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu	5
B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	5
B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	6
B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.	7
B.5.2. Sulama	14
B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	14
B.5.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	14
B.5.3. Endüstriyel Su Temini	14
B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	15
B.5.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı	15
B.6. ÇEVRESEL ALTYAPI	15
B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisleri Hizmetleri	15
B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri	20
B.6.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler	20
B.6.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması	21

B.7. TOPRAK KİRLİLİĞİ VE KONTROLÜ.....	21
<i>B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar.....</i>	<i>21</i>
<i>B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi</i>	<i>21</i>
<i>B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar</i>	<i>22</i>
C. ATIK.....	25
C.1. BELEDİYE ATIKLARI.....	25
C.2. HAFRIYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARI	28
C.3. SIFIR ATIK YÖNETİMİ.....	30
C.3.1. Eğitimler.....	30
C.3.2. Atık Getirme Merkezleri	31
C.3.3. Sıfır Atık Belgesi Alan ve Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı.....	31
C.4. AMBALAJ ATIKLARI.....	33
C.5. TEHLİKELİ ATIKLAR.....	35
C.6. ATIK YAĞLAR.....	36
C.7. ATIK PİL VE AKÜMÜLATÖRLER	36
C.8. BİTKİSEL ATIK YAĞLAR	37
C.9. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER.....	37
C.10. ATIK ELEKTRİKLİ VE ELEKTRONİK EŞYALAR	38
C.11. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ ARAÇLAR	39
C.12. TEHLİKESİZ ATIKLAR.....	40
C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları.....	40
C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül	40
C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları	41
C.14. MADEN ATIKLARI	42
C.15. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	43
Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI.....	44
Ç.1. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALAR.....	44
Ç.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	44
D. D. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ ÇALIŞMALARI.....	45
D.1. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ (PGD)	45
D.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	45
E.DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK	46
E.1. FLORA.....	46
E.2. FAUNA.....	48
E.3. ORMANLAR, MİLLİ PARKLAR VE TABİAT PARKLARI.....	50
E.3.1. Ormanlar.....	50
E.3.2. Milli Parklar.....	52
E.3.3. Tabiat Parkları.....	53
E.4. ÇAYIR VE MERA	56
E.5. SULAK ALANLAR	57
E.6. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA ÇALIŞMALARI.....	59
E.6.1. Tabiat Anıtları.....	59
E.6.2. Tabiatı Koruma Alanları	59
E.6.3. Anıt Ağaçlar	59
E.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri	61
E.6.5. Doğal Sit Alanları	61
E.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	68

F. ARAZİ KULLANIMI	69
F.1. ARAZİ KULLANIM VERİLERİ	69
F.2. MEKÂNSAL PLANLAMA	70
<i>E.2.1. Çevre Düzeni Planı.....</i>	<i>70</i>
F.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	75
G. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	77
G.1. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ İŞLEMLERİ	77
G.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	79
H. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI	80
H.1. ÇEVRE DENETİMLERİ	80
H.2. ŞİKÂyetLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	81
H.3. İDARİ YAPTIRIMLAR	81
H.4. ÇEVRE KANUNU UYARINCA DURDURMA CEZASI UYGULAMALARI.....	83
H.5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	83
I. KİRLETİCİ SALIM VE TAŞIMA KAYDI UYGULAMALARI	84
I.1. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	84
İ. ÇEVRE EĞİTİMLERİ	85

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa

Çizelge 1 – Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği limit değerleri ve uyarı eşikleri ...	6
Çizelge 2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları	7
Çizelge 3 - Ulusal hava kalitesi indeksi	7
Çizelge 4 –2024 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri	8
Çizelge 5 – 2023 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları.....	10
Çizelge 6 - 2024 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler	16
Çizelge 7 - 2024 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3).....	25
Çizelge 8 - 2024 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3).....	25
Çizelge 9- 2024 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3).....	26
Çizelge 10- 2024 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3).....	26
Çizelge 11- 2024 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3).....	26
Çizelge 12- 2024 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3).....	27
Çizelge 13- 2024 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3).....	27
Çizelge 14- 2024 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı.....	30
Çizelge 15– Tamamlanan Bisiklet Yolları (2024 yılı dahil toplam yapılan)	30
Çizelge 16– Tamamlanan Yeşil Yürüyüş Yolları (2024 yılı dahil toplam yapılan).....	31
Çizelge 17–İlin akarsuları	32
Çizelge 18- Mevcut göl, gölet ve rezervuarlar	35
Çizelge 19– Yeraltı suyu potansiyeli.....	36
Çizelge 20- 2024 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları	37
Çizelge 21– Aydın Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Atıksu Arıtma Tesisleri Listesi.....	1
Çizelge 22– Kıyı su kütlelerinin ekolojik kalite değerlendirmesi	1
Çizelge 23 - 2023 yılı itibariyle acil müdahale planı hazırlaması gereken ve onaylı plana sahip kıyı tesisi sayısı.....	2
Çizelge 24 - İlimizde yer alan denizlerdeki balık çiftliklerinin konum, üretim çeşidi ve kapasite bilgileri	3
Çizelge 25 - Yeraltı Su kaynaklarından temin edilen su miktarı.....	6
Çizelge 26 - 2024 Yılı Su Tüketimleri	6
Çizelge 27 - Aydın Büyükşehir Belediyesi İlçe Debi Değerleri 2024	7
Çizelge 28 - Aydın Büyükşehir Belediyesi Kuyu Debi Değerleri 2024.....	7
Çizelge 29 - Mahallelerde Bulunan İçmesuyu (Paket) Arıtma Tesisleri (Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı).....	11
Çizelge 30 - Aydın Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Atıksu Arıtma Tesisleri Listesi	17
Çizelge 31– 2024 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu	19

Çizelge 32 – 2024 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu	20
Çizelge 33 – 2023 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı.....	20
Çizelge 34 – 2024 yılı itibariyle arıtıldıktan sonra bertaraf edilen atıksu durumu.....	21
Çizelge 35 - 2023 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler.....	21
Çizelge 36 – 2023 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları.....	23
Çizelge 37 - 2024 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)	23
Çizelge 38 - 2024 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları.....	24
Çizelge 39 - 2024 Yılında Bertaraf Edilen Tüm Atık Miktarları	25
Çizelge 40 - 2024 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri.....	27
Çizelge C.41 – 2024 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi.....	30
Çizelge 42 – 2024 yılı itibariyle sıfır atık sistemini kuran ve belediye geneli temel seviye sıfır atık belgesini alan belediye sayısı	31
Çizelge 43 – 2024 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan(faaliyet bildiren) ve temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina yerleşkelerin sayısı.....	32
Çizelge 44 - 2022 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları*.....	33
Çizelge C.45 - 2021 yılında kayıtlı ekonomik işletme sayısı.....	34
Çizelge 46 - 2023 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı	34
Çizelge 47 - 2023 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı.....	34
Çizelge 48 - 2022 yılında atık işleme yöntemine göre atık miktarları*	35
Çizelge 49 – 2022 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları	36
Çizelge 50 – Yıllar itibariyle atık akü ve pil miktarı (kg)*	36
Çizelge.51 – 2022 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler	37
Çizelge 52 – 2022 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler.....	37
Çizelge 53 – Yıllar itibariyle toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)	37
Çizelge 54 –2022 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar.....	39
Çizelge 55 - 2022 yılı teslim alınan ÖTA sayısı	39
Çizelge 56 – 2021 yılı için sanayi tesislerinde oluşan tehlikesiz atıkların toplanma ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri.....	40
Çizelge 57 –2024 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi	40
Çizelge 58 – 2024 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı.....	42
Çizelge59 - Yıllara göre tıbbi atık miktarı	42
Çizelge 60 – 2023 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı.....	42
Çizelge - 61 Maden Atıkları Depolama Tesisleri.....	43
Çizelge C.62 – 2024 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı	43
Çizelge -.63 – 2023 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı	44
Çizelge - 64 – 2024 yılında BEKRA bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları.....	44
Çizelge 65 - 2024 yılında Katı Yakıtlara Ait Piyasa Gözetimi ve Denetimi.....	45
Çizelge - 65 2024 yılı Aydın İli Orman Vahşine göre Dağılım	50

Çizelge - 66 2023 Yılı Aydın İli Ağaç türleri Alanları ve Yüzdesel Değerleri.....	51
Çizelge - 67 -Anıt Ağaçların İlçe Merkezlerine Göre Dağılımı (Aydın ÇŞİDM 2023).....	60
Çizelge.68 – Arazi kullanım sınıflandırması.....	69
Çizelge 69 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDM tarafından 2024 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı	77
Çizelge . 71– Bakanlık merkez ve ÇŞİDM tarafından 2014-2024 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı	78
Çizelge 72 –2014-2024 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı	78
Çizelge 73 –2024 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları.....	79
Çizelge 74-2024 yılında ÇŞİDM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı.....	80
Çizelge 75 – 2024 yılında ÇŞİDM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları.....	81
Çizelge 76 – 2024 yılında ÇŞİDM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı.....	81
Çizelge 77- 2024..... İlinde Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı Sistemine Kayıtlı Tesislerin Sektörel Dağılımı.....	84

GRAFİKLER DİZİNİ

Sayfa

Grafik 1- 2024 yılında Aydın istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	16
Grafik 2 - 2024 yılında Aydın istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	16
Grafik 3 - 2024 yılında Aydın Didim istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği* ...	17
Grafik 4- 2024 yılında Aydın Didim istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	17
Grafik 5 - 2024 yılında Aydın Didim istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	17
Grafik 6 - 2024 yılında Aydın Didim istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	18
Grafik 7 - 2024 yılında Aydın Efeler istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği* ...	18
Grafik 8 - 2024 yılında Aydın Efeler istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	18
Grafik 9 - 2024 yılında Aydın Efeler istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği*	19
Grafik 10- 2024 yılında Aydın Efeler istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	19
Grafik 11- 2024 yılında Aydın Efeler istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	19
Grafik 12- 2024 yılında Aydın Germencik istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	20
Grafik 13- 2024 yılında Aydın Germencik istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	20
Grafik 14- 2024 yılında Aydın Germencik istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	20
Grafik 15- 2024 yılında Aydın Germencik istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	21
Grafik 16- 2024 yılında Aydın Nazilli istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	21
Grafik 17- 2024 yılında Aydın Nazilli istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	21
Grafik 18- 2024 yılında Aydın Nazilli istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	22
Grafik 19- 2024 yılında Aydın Nazilli istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	22
Grafik 20- 2024 yılında Aydın Söke istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	22
Grafik 21- 2024 yılında Aydın Söke istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	23
Grafik 22- 2024 yılında Aydın Söke istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği*	23
Grafik 23- 2024 yılında Aydın Söke istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	23
Grafik 24- 2024 yılında Aydın Söke istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	24
Grafik 25- 2024 yılında Aydın Trafik istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği* ..	24
Grafik 26- 2024 yılında Aydın Trafik istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği*	24
Grafik 27- 2024 yılında Aydın Trafik istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	25
Grafik 28 –2024 yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı	28
Grafik 29– 2024 yılı itibariyle plajların durumu, mavi bayrak almış plaj ve marinaların sayısı	2
Grafik 30 –Aydın ilinde kanalizasyon hizmeti verilen nüfusun belediye nüfusuna oranı	16
Grafik 31 Aydın ilinde atıksu arıtma tesisi ile hizmet edilen nüfusun toplam belediye nüfusuna oranı	16
Grafik32 - 2024 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi	22
Grafik 33 - 2024 yılı itibariyle katı atık kompozisyonu	26
Grafik 34 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı	30
Grafik 35 – Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen il genelindeki bina ve yerleşkelerin sayısı aynı şekilde belediyeler içinde hazırlanmalıdır.....	33
Grafik 36 – Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı	34
Grafik 37 – Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı	35
Grafik.38 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*	35

Grafik 39 – Yıllar itibariyle ilinde atık madeni yağ miktarları &.....	36
Grafik 40 – Yıllar itibariyle toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)	38
Grafik 41 - Yıllar itibariyle atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarları (ton).....	39
Grafik 42 2022 Yılı Atık Yönetim Uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikesiz atık yönetimi	40
Grafik 43 – 2023 yılında madencilikte proses atıklarının bertarafı.....	42
Grafik 44 Tescilli Anıt Ağaç sayısı.....	61
Grafik 45 – 2018 yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması	69
Grafik 46 – 2024 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı	77
Grafik 47 –2024 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı	78
Grafik 48 – 2024 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı.....	79
Grafik 49–ÇŞİDM tarafından 2024 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı	80
Grafik 50 – 2024 yılında ÇŞİDM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı	81
Grafik 51 – 2024 yılında ÇŞİDM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı.....	82
Grafik 52 – 2024 yılında ÇŞİDM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı.....	82

HARİTALAR DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Harita 1 Aydın ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri	11
Harita 2 Efeler İlçesi Birleştirilmiş Gürültü Haritası	28
Harita 3 Nazilli İlçesi Birleştirilmiş Gürültü Haritası	29
Harita 4 Aydın ilinin Çevre Düzeni Planı	75

RESİMLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Resim 1 Rhaponticoides mykale Foto: B. Sürücü.....	46
Resim 2 Campanula tomantosa Foto: İ.M. KAHRAMAN	47
Resim 3.Kum Zambağı (<i>Pancratium maritimum</i>),Foto: İ.M.KAHRAMAN.....	47
Resim 4 Ferula anatolica Foto: İ.M.KAHRAMAN	48
Resim 5. <i>Pelecanus crispus</i> Foto: B. Sürücü	49
Resim 6.(<i>Hsytrix indica</i>) Foto: İ.M. KAHRAMAN.....	49
Resim 7 Fotoğraf: Erdiñ KUTSAL.....	52
Resim 8. Bafa Gölü Foto: C. CERİT.....	53
Resim 9. Tavşanburnu Tabiat Parkı Foto: C. CERİT.....	54
Resim 10 . Çağlayan Tabiat Parkı Foto: İ.M. KAHRAMAN	55
Resim 11. Şarlan Tabiat Parkı Foto: C. CERİT	55
Resim 12 Bafa Gölü	57
Resim 13 Azap Gölü	58
Resim 14 Kuşadası Birlik Mahallesi (Sapsız Meşe Ağacı).....	59
Resim 15 Kuşadası Hacıfeyzullah Mahallesi (Çınar Ağacı).....	60
Resim 16 Bafa Gölü	62
Resim 17 Çine Barajı	63
Resim 18 Menderes Deltası Bölgesi	64
Resim 19 Panayır (Altın) Adası	64
Resim D. 20 <i>Sırtlanini Mağarası</i>	65
Resim 21 Aslanlı Mağarası	65
Resim 22 <i>Zeus Mağarası</i>	66
Resim 23 <i>Nazilli Sümer Basma Fabrikası</i>	66

GİRİŞ

Aydın, MÖ 13. yy.da Batı Anadolu kıyılarına yayılan Thrakların “Antheia” üstüne kurdukları “Tralleis” antik kentidir. Bu kent, MÖ 26’da bir deprem sonucu yıkılmış, kentin onarımında büyük yardımı olan Augustus’tan ötürü bir süre “Caesareia” olarak da adlandırılmıştır. Selçuklu Dönemi’nde “Aydın Güzelhisarı” adını alan kent, Osmanlı Dönemi’nde “Nefs-i Kaza-i Güzelhisar der Liva-i Aydın” olarak adlandırılmış, 19. yy.dan günümüze değin adı Aydın olarak gelmiştir.

Aydın; tarım, turizm, sanayi, enerji ve madencilik sektörlerindeki potansiyeli, vasıflı insan gücüyle Ege Bölgesi ve Ülkemizin hızla gelişen illerinden biridir. Aydın, orta ve batı kesiminde verimli ovalar, kuzeyi ve güneyi dağlar ile çevrili Büyük Menderes Havzası üzerinde 8007 km²’lik bir alan üzerine kuruludur. Rakımı 65 metredir.

2019 yılı sonu itibarı ile açıklanan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre İlimizin nüfusu 1.110.972 kişidir. İlimiz nüfusunun %49,74’ü erkek (552.626), %50,26’sı (558.346) kadındır. Yıllık nüfus artış hızı 2019 yılında %1,20 olarak gerçekleşmiştir. Nüfus yoğunluğu ise 2019 yılı itibarıyla 140/km² dir.

6360 sayılı Kanun gereğince, İlimiz; 1 Büyükşehir Belediyesi, 17 İlçe Belediyesi ve 670 mahalleden oluşmaktadır.

İlimizde Aydın, ASTİM, Nazilli, Ortaklar, Söke, Çine, Buharkent olmak üzere yedi Organize Sanayi Bölgesi faaliyet göstermektedir. Ayrıca Çine Akçaova Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi çalışmaları devam etmektedir.

Ülkemizin en büyük jeotermal potansiyeli barındıran bölgesi Büyük Menderes grabeninde yer alan Aydın İli ülkemizin jeotermal enerji potansiyelinin büyük bir kısmına sahiptir. Aydın ilinde jeotermal enerji çeşitli alanlarda kullanılmakta olup, jeotermal enerjiden elektrik üretiminin önemli bir kısmı yine bu bölgeden sağlanmaktadır. İlimiz sınırları içerisinde toplam 895.75 MWe kurulu gücünde 40 adet jeotermal enerji santrali bulunmaktadır.

Aydın İli, yörenin yaşam kaynağı olan 584 km. boyunca akarak Ege Denizi’ne kadar uzanan Büyük Menderes Irmağı Havzasında yer alır. Büyük Menderes Havzası 25.000 km² yüzölçümüne sahiptir. Havzanın 19.846 km²’lik kısmı Aydın il sınırları içinde kalır. Akdeniz ikliminin hakim olduğu ilimizde yazlar sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı geçer.

Büyük Menderes vadisi, diğer Ege ovaları gibi batıda denize doğru açılan bir oluk biçimindedir. Bu yüzden denizin ıltıcı etkisi ve yağış getiren rüzgârlar iç kısımlara kadar kolaylıkla girer.

Büyük Menderes ırmağının suladığı bereketli ovalar üzerinde 800.700 ha alanın 365.794,8 hektarında yani % 46’sında tarım yapılmaktadır. İlimiz toprak, iklim, topografik yapı ve ekolojik özellikleri ile polikültür tarıma elverişlidir. Tarımın her kolunda yüksek bir potansiyele sahiptir. Aydın İlinin sahip olduğu 365.794 hektarlık tarım arazisi içinde 214.371 ha ve %59 pay ile meyveler, içecek ve baharat bitkileri en geniş alanı kaplar.

İlimizde toplam 6 adet baraj bulunmaktadır: Kemer Barajı (dep. hacmi: 419,17 hm³), Çine Topçam Barajı (97,74 hm³), Yaylakavak Barajı (31,42 hm³), İkizdere Barajı (194,96 hm³), Çine Adnan Menderes Barajı (350 hm³) ve Karacasu-Dandalaz Barajı (dep. hacmi: 17,2 hm³; 2.884 ha tarım arazisini sulama kapasiteli). Ayrıca il genelinde 11 adet gölet mevcuttur: Karacasu-Kahvederesi, Çine-Akçaova, Çine-Çatak, Germencik-Hıdırbeyli, Koçarlı-Karacaören, Çine-İbrahimkavağı, Karacasu-Gökçeburun, Karacasu-Kahvederesi 2, Yenipazar-Katrancı, Karpuzlu-Meriçler ve

Yenipazar-Hamzabali Göletleri. Proje aşamasında olan barajlar ise Beşparmak Barajı, Sarıçay Barajı ve Oyuk Barajı'dır.

İlimizde, tarımdan sonra ikinci önemli gelir kaynağı turizmdir. Kültür ve turizm varlıkları, Aydın il ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı 5 müze (Aydın Arkeoloji Müzesi, Yörük Ali Efe Etnografya Müzesi, Afrodisias Müzesi, Karacasu Etnografya Müzesi ve Milet Müzesi), belediyelere ve Adnan Menderes Üniversitesine bağlı 3 müze (Çine Kuva-i Milliye Müzesi, Çine Arıcılık Müzesi, Nazilli Etnografya Müzesi) olmak üzere toplam 8 müze ile 23 önemli ören yeri mevcuttur. İlimizde tescilli kültür varlığı sayısı 1.179'dur.

Öne çıkan ören yerleri; Afrodisias (Karacasu), Alabanda (Çine), Alinda (Karpuzlu), Apollon Tapınağı (Didim), Gerga (Çine), Harpasa (Nazilli), Magnesia (Germencik-Ortaklar), Mastaura (Nazilli), Milet (Didim), Nysa (Sultanhisar), Priene (Söke) ve Tralleis (Aydın Merkez)'tir. Binlerce yıl önce Büyük Menderes Irmağı'nın suladığı bereketli ovalar üzerine kurulan Aydın, doğanın kültürle kucaklaştığı, Türkiye'de turizmin ilk başladığı illerdendir. Antik çağda bölgeden Thales, Anaksimandros, Anaksimenes gibi filozoflar; Hekataios gibi tarihçiler; Hippodamos ve İsidoros gibi mimar ve şehir plancıları yetişmiştir.

Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Parkı, Bafa Gölü ile Kuşadası ve Didim plajları ilin önemli doğal ve turistik varlıklarındandır. Aydın'ın 150 km uzunluğundaki sahil şeridinde, Mavi Bayrak sertifikalı 35 plaj ve 2 marina (Kuşadası ve Didim) bulunmaktadır. Kuşadası Limanı, yılda 2.400 gemi kabul kapasitesiyle ülkemizin en önemli kruvaziyer limanıdır. Kuşadası Yat Limanı 600, Didim Yat Limanı ise karada 600, denizde 580 tekne kapasitesine sahiptir. Didim Yat Limanı ayrıca 400 tonluk vinç kapasitesiyle Türkiye'nin en büyük tekneleri için sudan çıkarma hizmeti sunmakta, 36 teknik atölye ile sektöre hizmet vermektedir.

Tarım ve turizm bakımından ülkemizin önde gelen illerinden biri olan Aydın, aynı zamanda önemli bir madencilik merkezidir. Altın, bakır, kurşun, çinko, civa ve demir gibi metalik madenlerin yanı sıra; feldspat, kuvars, barit, grafit ve diatomit gibi endüstriyel hammaddeler açısından da zengindir. Özellikle seramik sanayinde yaygın kullanılan feldspat, dünya pazarına ihraç edilmektedir.

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin bir sonucu olan hava kirliliği, yerel ve bölgesel olduğu kadar küresel ölçekte de etki alanına sahiptir. Hava kirliliğinin insan sağlığına önemli etkileri olması sebebiyle, hava kalitesi konusuna tüm dünyada büyük önem verilmektedir. Hava kirliliği problemlerini zmek ve strateji belirlemek için, bilimsel topluluk ve ilgili otoritenin her ikisi de atmosferik kirletici konsantrasyonlarını izlemek ve analiz etmek konusuna odaklanmışlardır (Kyrkilis vd, 2007). Otoritelerin hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi konusunda sorumluluklarının yanı sıra, halk sağlığını doğrudan etki eden bir konu olması sebebiyle, kamuoyuna iletişim araçları vasıtasıyla hava kirliliği güncel bilgilerini sunması da sorumlulukları arasındadır.

Ülkemizde dış ortam hava kalitesine ilişkin parametrelerin yönetimi Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği gereğince gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, 2024 yılı itibarıyla geçerli olan hava kalitesi limit değerlerine ilişkin bilgi izelge 1’te verilmektedir.

Hava kalitesi limit değerlerinin sağlanması amacıyla hava kalitesi yönetiminin bileşenleri; emisyon envanteri, hava kalitesi modelleme ve hava kalitesi ölçümleri olarak çalışılmaktadır. Son yıllarda gelişen bilgi teknolojileri hava yönetimi alanında kullanılmaya başlanmış web tabanlı coğrafi bilgi teknolojilerini kullanan” Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı” Bakanlığımız sunucularında devreye alınmıştır. Bu portalda tüm kirletici kaynakların coğrafi lokasyonları ve bilgileri kayıt altına alınmakta ve hava kirliliğine katkıları ortaya konulmaktadır. Meteorolojik/topoğrafik etmenler ve sınır ötesi kirlilik taşınımı, şehirlerimizin kirliliğe katkıları bütüncül olarak değerlendirilmekte ve hava kalitesi haritaları hazırlanmaktadır. HEY Portalı aracılığıyla hava kalitesini iyileştirmek üzere Bakanlığımız önderliğinde yerel politikalar geliştirilmektedir.

Ancak farklı kirleticilere ait ölçümleri anlamak bu konuda çalışan bir bilim insanı için mümkün olsa bile genel halk ve yerel otoriteler için oldukça zor olmaktadır. Bu sebeple, hava kirliliğinin/hava kalitesinin durumunu kamuoyuna açıklarken halkın kolayca anlayabileceği bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan, Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) denilen bu sınıflama sistemi ile havadaki kirleticilerin konsantrasyonlarına göre hava kalitesi için iyi, orta, kötü, tehlikeli vb. şeklinde derecelendirme yapılmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde indeks hesaplanmasında kullanılan yöntem ve kriterler, kendi ülkelerinde uygulanan hava kalitesi standartlarına uygun şekilde oluşturulmuştur.

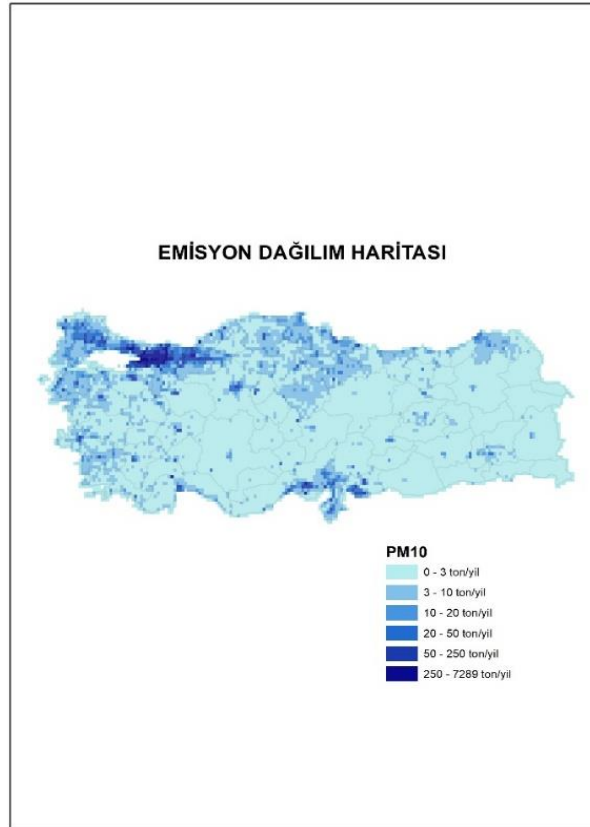
Bir ulusun hava kalitesinin iyileştirilmesi konusundaki başarısı, yerel ve ulusal hava kirliliği sorunları ve kirlilik azaltmadaki gelişmeler konusunda doğru ve iyi bilgilendirilmiş vatandaşların desteğine bağlıdır (Sharma vd, 2003a). Bir bölgedeki kirletici seviyelerini anlamak için uygun bir aracın geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araç, vatandaşın hava kirliliği seviyesi hakkında doğru ve anlaşılabilir şekilde bilgi sağlarken, aynı zamanda ilgili otoritelerin toplum sağlığını korumak için önem almaları konusunda kullanılabilir olmalıdır (Kyrkilis vd, 2007).

Bu amaçla, geliştirilen standart değerler gerek uyarıcı ve anlaşılabilir olması gerekse de kullanımı açısından yaygın olarak bir indekse çevrilerek sunulabilmektedir. Belli bir bölgedeki hava kalitesinin karakterize edilmesi için ülkelerin kendi sınır değerlerine göre dönüştürdükleri ve kirlilik

sınıflandırılmasının yapıldığı bu indekse Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) (Air Quality Index/AQI) adı verilmektedir. İndeks belirli kategorilerde farklı tanım ve renkler kullanılarak ifade edilmekte ve ölçümü yapılan her kirletici için ayrı ayrı düzenlenmektedir (Yavuz, 2010).

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uygun olarak oluşturulmuştur. 5 temel kirletici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM₁₀), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Hava kalitesi yönetimine esas değerlendirme ve politika üretme amaçlı çalışmalar için sadece ölçüm sonuçları yeterli olmamaktadır. Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği çerçevesinde hava kalitesi modelleme araçları ile ulusal ölçekli bütüncül değerlendirmeye altlık oluşturacak hava kalitesi haritaları elde edilmektedir. HEY Portalı aracılığıyla hava yönetimi alanında bilgi işlem teknolojilerinin etkin olarak kullanımıyla, vatandaşlarımızın soludukları ve yarın soluyacakları hava kalitesi hakkında yüksek çözünürlüklü harita bilgisi edinebilmeleri amaçlanmaktadır.

Harita 1-HEY Portalı Ulusal PM Emisyonları Dağılım Haritası; (ton/yıl)

Hava kalitesi yönetimi bileşeni olan modelleme çalışmaları Bakanlığımızca hem ulusal/bölgesel /yerel ölçekte yürütülmekte; hem de geliştirilen yerli ve milli NEFES yazılımıyla sokak seviyesinde hava kalitesi değerlerinin 3 Boyutlu ortamda tespit edilmesi için kullanılmaktadır.

Harita 2- NEFES Yazılımı İstanbul İli Kağıthane İlçesi Görseli

Bakanlığımızca, 5 metreye kadar kısa mesafeleri dahi modelleyebilen 3 boyutlu NEFES yazılımıyla hava kirliliğine neden olan noktalar ve kirlilik kaynağı tespit edilebilmektedir. Geliştirilen yerli ve milli yazılım NEFES ile stratejik hava kalitesi haritaları, 3 boyutlu bina modeli, kent atlası, topoğrafya, trafik yoğunluğu, kavşaklar, binaların yakıt tipi gibi çok sayıda etmen ele alınarak 3 boyutlu ortamda hava kalitesi değerleri halihazırda 37 ilimiz için ortaya konulmaktadır. Şehirlerimizde politikalar için uygulama sürecinin bu yöntemle etkinleştirilmesi planlanmış olup, kalan 44 il için çalışmalar sürdürülmektedir.

NEFES yazılımıyla evsel ısınma, sanayi, kara, deniz, hava ve demiryolu ulaşımına bağlı hava kirliliği kaynak noktaları tespit edilip, kaynağa özgü önlemler geliştirilebilmektedir.

Hava kalitesi tahminlerinin Bakanlık kaynakları ve altyapısıyla gerçekleştirilmesine 2021 yılı itibarıyla başlanmış olup, çalışmaların 81 ilimizde yaygınlaştırılması planlanmaktadır. Bu amaçla hava yönetimine esas faaliyette olan Operasyonel Merkez günlük olarak teknik işlemleri sürdürmektedir.

Çizelge 1 – Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği limit değerleri ve uyarı eşikleri

KİRLLETİCİ	ORTALAMA SÜRE	LİMİT DEĞER	UYARI EŞİĞİ
		($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	
SO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	350	500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² ’de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	125	
	yıllık ve kış dönemi (Ekosistemin korunması) -insan sağlığının korunması için-	20	
NO ₂	saatlik-insan sağlığının korunması için- (2024 yılı itibarıyla hedeflenen sınır değer mevcuttur)	200	400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² ’de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	yıllık -insan sağlığının korunması için-(2024 yılı itibarıyla hedeflenen sınır değer mevcuttur)	40	
NO _x	yıllık -vejetasyonun korunması için-	30	----
PM ₁₀	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	50	----
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	40	
Pb	yıllık -insan sağlığının korunması için-	0,5	----
Benzen	yıllık -insan sağlığının korunması için-	5	----
CO	maksimum günlük 8 saatlik ortalama (mg/m^3)-insan sağlığının korunması için-	10	----

Çizelge 2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5.500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5.501-10.000	121-160	51-100
Hassas	101 – 150	251-500	201-500	10.001-16.000 ^L	161-180 ^B	101-260
Sağlıksız	151 – 200	501-850	501-1.000	16.001-24.000	181-240 ^U	261-400
Kötü	201 – 300	851-1.100	1.001-2.000	24.001-32.000	241-700	401-520
Tehlikeli	301 – 500	>1.101	>2.001	>32.001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

Çizelge 3 - Ulusal hava kalitesi indeksi

Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler	Sağlık Endişe Seviyeleri	Renkler	Anlamı
Hava Kalitesi bu aralıkta olduğunda..	..hava kalitesi koşulları..	..bu renkler ile sembolize edilir..	..ve renkler bu anlama gelir.
0 - 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi memnun edici ve hava kirliliği az riskli veya hiç risk teşkil etmiyor.
51 - 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun fakat alışılmadık şekilde hava kirliliğine hassas olan çok az sayıdaki insanlar için bazı kirlleticiler açısından orta düzeyde sağlık endişesi oluşabilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel olarak kamunun etkilenmesi olası değildir.
151 - 200	Sağlıksız	Kırmızı	Herkes sağlık etkileri yaşamaya başlayabilir, hassas gruplar için ciddi sağlık etkileri söz konusu olabilir.
201 - 300	Kötü	Mor	Sağlık açısından acil durum oluşturabilir. Nüfusun tamamının etkilenme olasılığı yüksektir.
301 - 500	Tehlikeli	Kahverengi	Sağlık alarmı: Herkes daha ciddi sağlık etkileri ile karşılaşabilir.

Çizelge 4 –2024 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri
(ÇŞİDM, 2025)

SEKTÖR	TESİS SAYISI	BACA SAYISI
Ağaç İşleme		
Atık Yakma		
Cam Üretim		
Çimento	1	2
Enerji Üretimi	3	3
Gıda		
Gübre		
Kağıt Üretim	2	2
Kimya		
Kireç	1	1
Lastik		
Maden		
Metalurji		
Otomotiv		
Rafineri		
Şeker		
Tekstil		
Jeotermal Enerji (JES)	2	2
TOPLAM	9	10

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Kirleticiler

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO₂), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı

partiküller oluşturur. SO₂ ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO₂), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO₂' nin ozon veya radikallerle (OH veya HO₂ gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibari ile NO₂ kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO₂ derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO₂ derişimine uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağılı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM₁₀), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM₁₀ -10 µm'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 µm'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM₁₀ için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM₁₀ solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkalıcı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM₁₀'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM₁₀ maruziyetine karşı hassastır. PM₁₀ yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler %100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerlere ulaşılmasının bir sebebi de enverziyon durumudur. CO'nin global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m³ arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

Enverziyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'nin ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO'ye maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂ = O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NOX (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NOX, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xilen (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.

Çizelge 5 – 2023 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları
(Aydın Çevre, Şehircilik İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, Enerya 2025)

	Katı Yakıt			Doğalgaz		Fuel Oil	
	Kullanım Yeri	Cinsi	Tüketim Miktarı (ton)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (sm ³)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (kg)
Sanayi		Yerli Kömür		OSB	22.309.305		
		İthal Kömür		SANAYİ	45.306.702		
				ELEKTRİK	24.158.077		
	Tüketim Miktarı (ton)			Tüketim Miktarı (sm ³)		Tüketim Miktarı (m3)	
Konut	38.910,69						

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

Hava kalitesi izleme istasyonuna ait verilerin sürekli ve doğru şekilde ölçümü büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda gereken durumlarda istasyona ait onarım işlemleri en kısa zaman içerisinde gerçekleştirilmekte ve periyodik olarak yapılan bakım, doğrulama ve kalibrasyon işlemleri ile cihazların doğru veri üretmesi sağlanmaktadır.

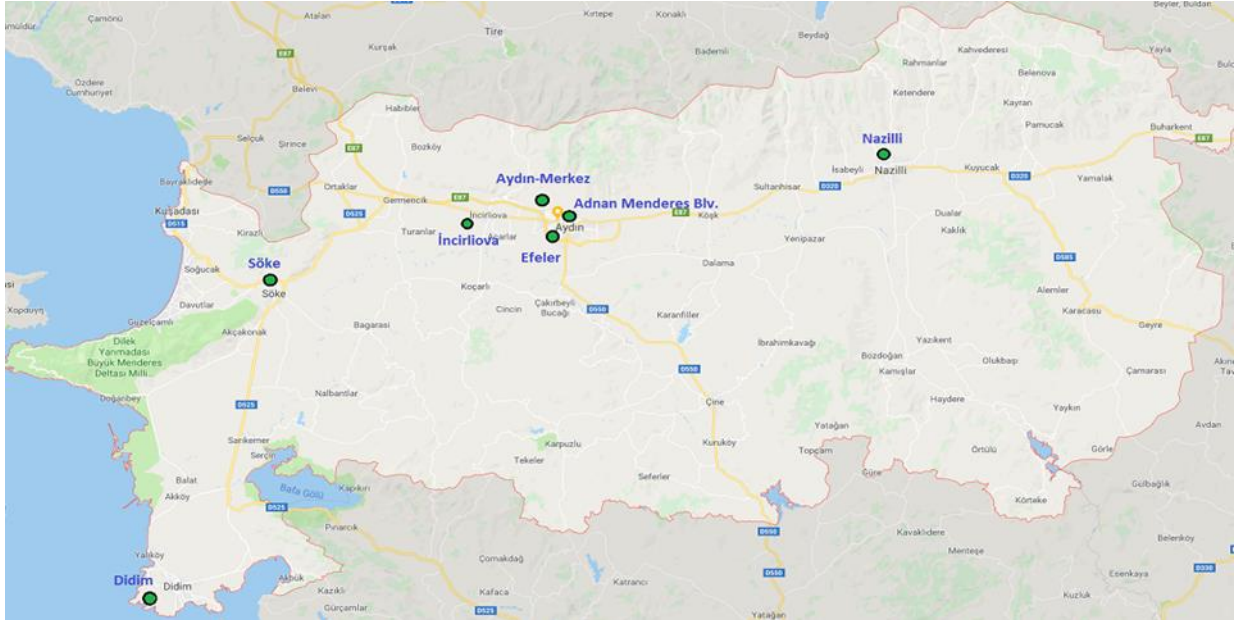
Ölçüm istasyonlarından alınan veriler Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği Bakanlığı resmi sitesi olan Sürekli İzleme Merkezi sim.csb.gov.tr ve www.havaizleme.gov.tr adresinde eşzamanlı olarak yayınlanmaktadır. Kamuoyunun hava kalitesi ile ilgili bilgiye ulaşımını kolaylaştırmak amacıyla izleme sonuçlarını www.sim.csb.gov.tr web adresinde yayımlamaktadır. Kamuoyunun konuyu daha iyi anlayabilmesi için, Ulusal Hava Kalitesi İndeksi (İyi, Orta, Hassas, Sağlıksız, Kötü, Tehlikeli şeklinde ifade edilerek) oluşturulmuştur.

A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları

İlde Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği ve ilgili Bakanlık Genelgesi çerçevesinde hazırlanmış olan Temiz Hava Eylem Planları ve bu planlar dahilinde belirlenmiş eylemlerin, gerçekleşme durumu ile ilgili bilgilere burada yer verilecektir.

İller tarafından halihazırda kullanılan THEP-İZ İzleme yazılımından bilgi alınması, süreci kolaylaştıracaktır.

A.4. Ölçüm İstasyonları

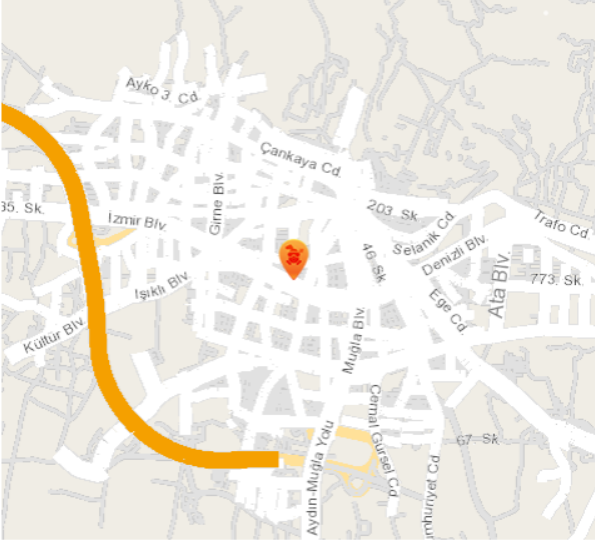

Harita A.3 Aydın ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri

İlimizde Bakanlığımıza ait 7 adet Hava Kalitesi İzleme İstasyonu bulunmaktadır. Söz konusu istasyonlardan alınan veriler hava.izleme.gov.tr adresinde yayınlanmaktadır.

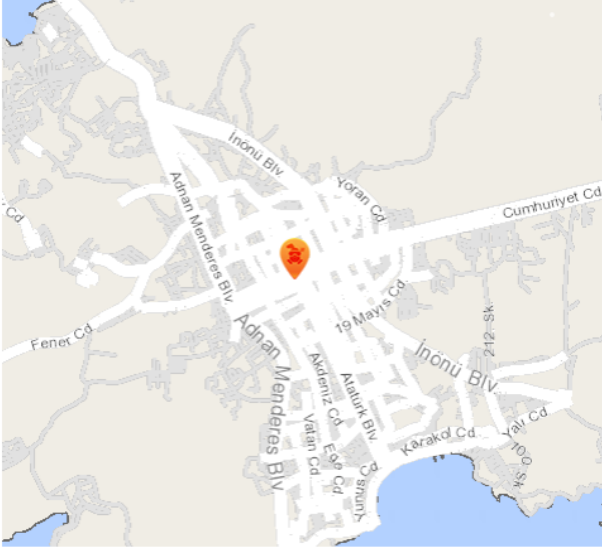
Aydın HKİ İstasyonu

Aydın Hava Kalitesi İzleme (HKİ) İstasyonu 2017 yılında, 27.836879885476321 boylam, 37.840436201365442 enlem, koordinatlarında kurulmuştur. Aydın Efekent Semt Pazarı içerisinde yer alan Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonunda PM₁₀, SO₂ ve H₂S parametreleri ölçülmektedir. Çevresinde konutlar, okul ve diş hastanesi bulunmakta olup, Aydın Adnan Menderes Üniversitesinin 3 km uzağındadır. Etki alanında herhangi bir sanayi tesisi yer almamaktadır. Isınma kaynaklı kirlilik ölçülmektedir. İstasyon Efekent Bulvarına 350 m mesafededir.

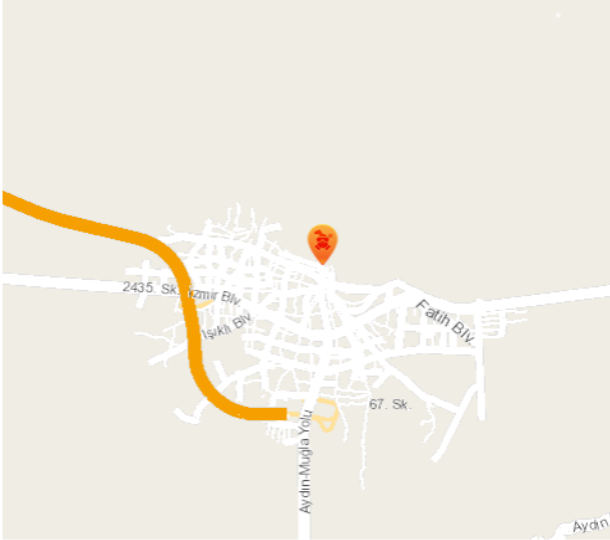
Aydın Didim HKİ İstasyonu

Aydın Didim Hava Kalitesi İzleme (HKİ) İstasyonu 2017 yılında, 27.264392 boylam, 37.37551 enlem, koordinatlarında kurulmuştur. İstasyon, kentsel alan sınırları içerisinde kalmaktadır. İstasyon Arka plan – taşınım kaynaklı hava kirliliği ölçmektedir. Didim Atıksu Arıtma Tesisi içerisinde yer almaktadır. Çevresinde herhangi bir sanayi tesisi yer almamakta olup PM₁₀, PM_{2,5}, SO₂, NO₂, O₃ ve H₂S kirleticileri ölçülmektedir.

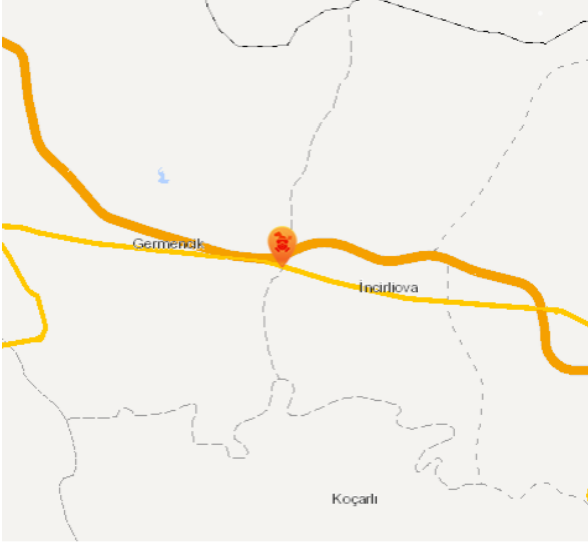
Aydın Efeler HKİ İstasyonu

Aydın Efeler Hava Kalitesi İzleme (HKİ) İstasyonu 2017 yılında, 27.844146 boylam, 37.853375 enlem, koordinatlarında kurulmuştur. Mehmet Akif İlköğretim Okulu bahçesinde yer almaktadır. En yakın Cadde Batı Aydın Bulvarından geçen Mehmet Akif Caddesi olup mesafesi 200 metredir. Etki alanında konutlar bulunmaktadır. Isınma kaynaklı hava kirliliği ölçülmekte olup PM₁₀, SO₂, CO, NO₂, O₃ ve H₂S kirleticileri ölçülmektedir.

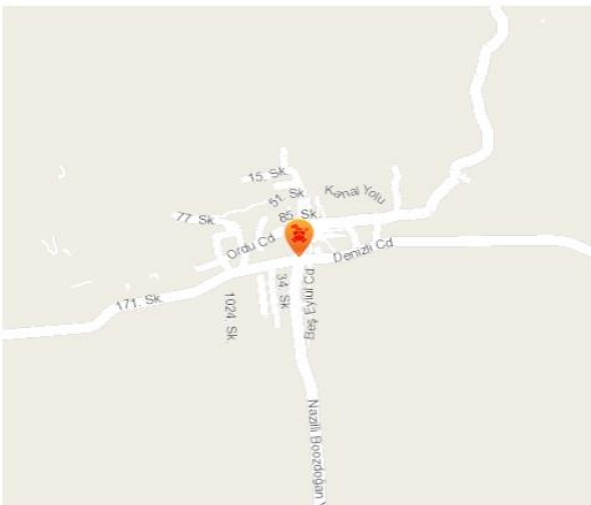
Aydın Germencik HKİ İstasyonu

Aydın Germencik Hava Kalitesi İzleme (HKİ) İstasyonu 2017 yılında, 27.66461 boylam, 37.86569 enlem, koordinatlarında kurulmuştur. İncir Araştırma Enstitüsü bahçesinde yer almaktadır. İzmir Aydın Karayolu üzerinde, karayoluna 400 m mesafededir. 1,7 km batısında Jeotermal Santrali bulunmakta olup PM₁₀, PM_{2,5}, NO₂, O₃ ve H₂S kirleticileri ölçülmektedir.

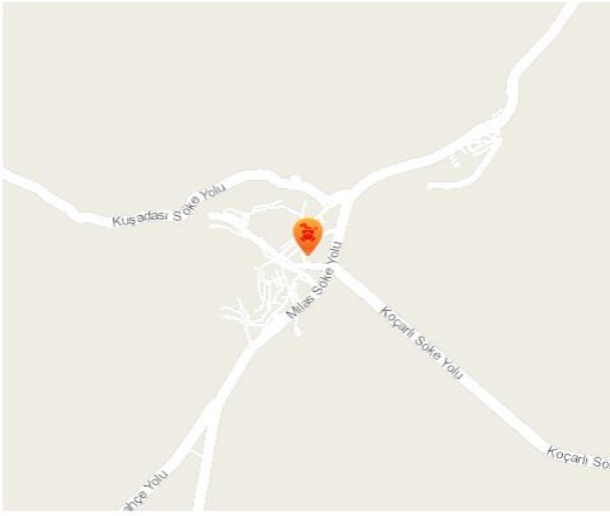
Aydın Nazilli HKİ İstasyonu

Aydın Nazilli Hava Kalitesi İzleme (HKİ) İstasyonu 2017 yılında, 28.324159 boylam, 37.910652 enlem, koordinatlarında kurulmuştur. İstasyon Nazilli Fen Lisesi bahçesinde yer almaktadır. Çevresinde çoğunlukla konut bulunmakta olup çevresindeki konutlarda katı yakıt kullanım oranı doğalgaza göre yüksektir. 600 m güney batısında Nazilli Sanayi Sitesi yer almakta olup PM₁₀, SO₂, CO, NO₂, O₃ ve H₂S kirleticileri ölçülmektedir.

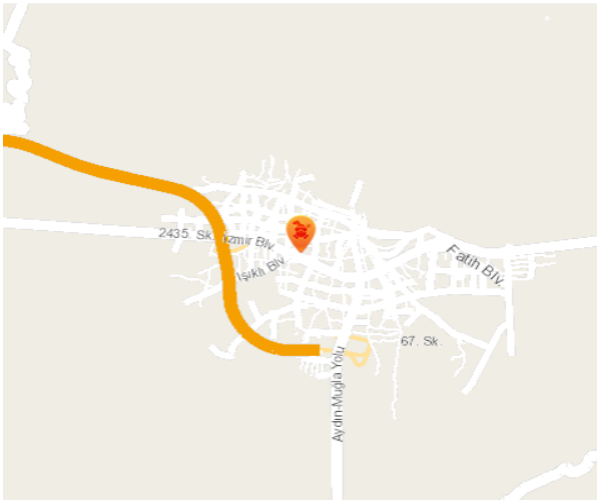
Aydın Söke HKİ İstasyonu

Aydın Söke Hava Kalitesi İzleme (HKİ) İstasyonu 2017 yılında, 27.41141 boylam, 37.75257 enlem, koordinatlarında kurulmuştur. İstasyon çevresinde çoğunlukla konutlar yer almaktadır. 150 m mesafede Behiye Hanım Ortaokulu bulunmakta olup Adnan Kahveci caddesine 100 m mesafededir. Çevresinde bulunan Sanayi tesisleri incelendiğinde 2,5 km kuzey doğusunda Söke Organize Sanayi Bölgesi, 1,5 km güney batısında Söke sanayi sitesi ayrıca İstasyonun 3 km kuzeyinde ise Çimento fabrikası yer almaktadır. Yaklaşık 2,5 km doğusunda Söke Organize Sanayi Bölgesi içinde Biyokütle enerji üretim tesisi yer almaktadır. İstasyona yakın mesafede çoğunlukla konut bulunmakta olup PM₁₀, SO₂, CO, NO₂, O₃ ve H₂S kirleticileri ölçülmektedir.

Aydın Trafik HKİ İstasyonu

Aydın Trafik Hava Kalitesi İzleme (HKİ) İstasyonu 2017 yılında, 27.829411 boylam, 37.843962 enlem, koordinatlarında kurulmuştur. İstasyon trafik kaynaklı hava kirliliği izleme amaçlı kurulmuş olup, Adnan Menderes Bulvarı ortasında yer almaktadır. Çevresinde daha iş yerleri, kafeler, konutlar bulunmakta olup, işlek bir cadde üzerinde araç yoğunluğu olan bir mevkide olup PM₁₀, PM_{2.5}, CO ve NO₂ kirleticileri ölçülmektedir.

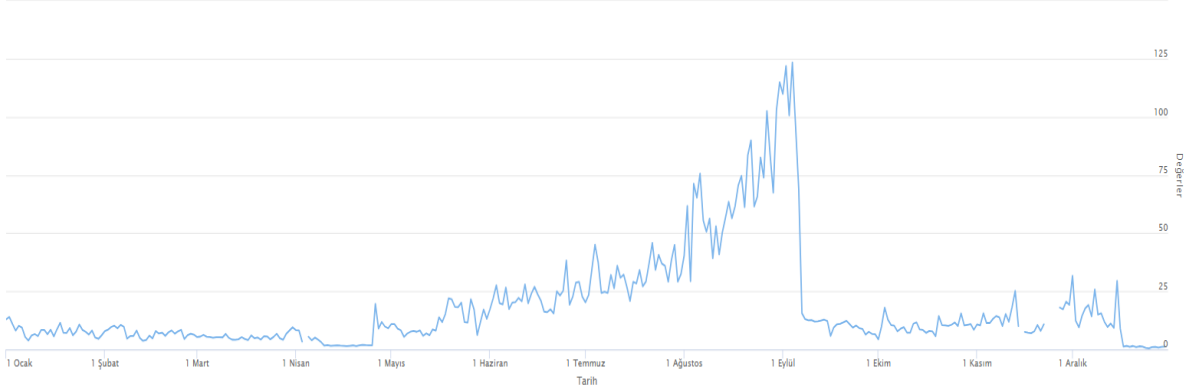

Çizelge 6 - 2024 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler
(sim.csb.gov.tr, 2025)

İSTASYON YERLERİ	İSTASYON TÜRÜ (Isınma/Trafik/Sanayi)	PARAMETRELER					
		SO ₂	NO _x	CO	O ₃	PM	H ₂ S
Aydın	Isınma	X				X	X
Didim	Arka Plan-Taşınım		X		X	X	X
Efeler	Isınma	X	X	X	X	X	X
Germencik	Ekosistem		X		X	X	X
Nazilli	Isınma	X	X	X	X	X	X
Söke	Isınma	X	X	X	X	X	X
Trafik	Trafik		X	X	X	X	

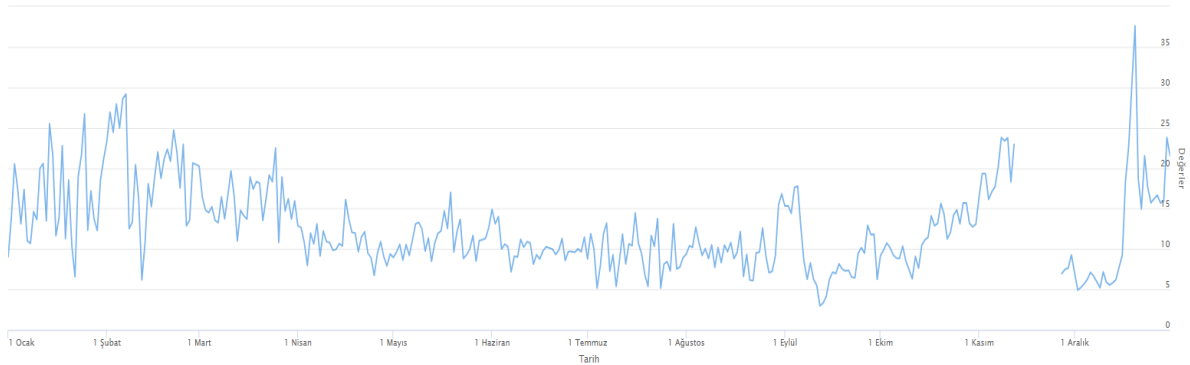
Aydın İli genelinde yukardaki tabloda da görüldüğü üzere 7 adet Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonu bulunmaktadır. Efekent Semt Pazarında yer alan istasyondan alınan veriler havaizleme.gov.tr adresinde yayınlanmaktadır. Grafik ve çizelgeler Aydın Merkez Hava Kalitesi İstasyonu baz alınarak hazırlanmıştır. Diğer istasyonlarda devam eden yazılım çalışmaları tamamlandığında ölçümler havaizleme.gov.tr adresinden görülebilecektir.

2024 Ocak 01 - Pazartesi & 2024 Aralık 31 - Salı tarihleri arasında (PM10) parametreleri için grafik raporu.

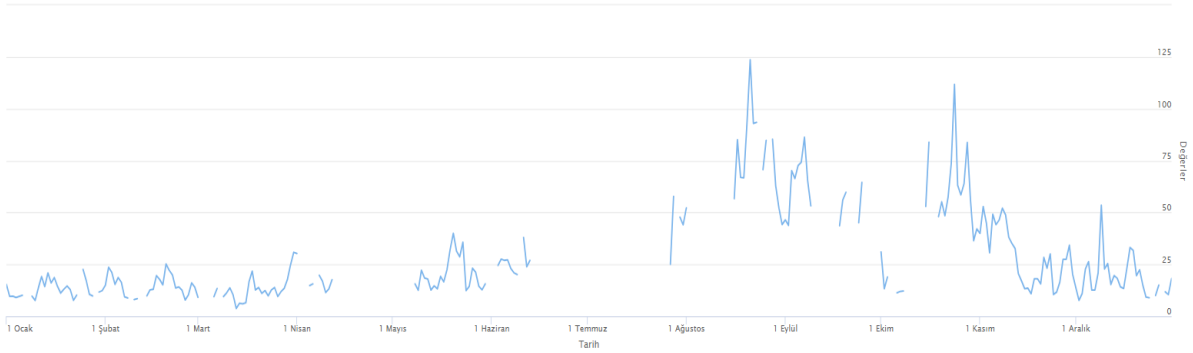
Grafik 1- 2024 yılında Aydın istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değeri*
(sim.csb.gov.tr, 2025)

2024 Ocak 01 - Pazartesi & 2024 Aralık 31 - Salı tarihleri arasında (SO₂) parametreleri için grafik raporu.

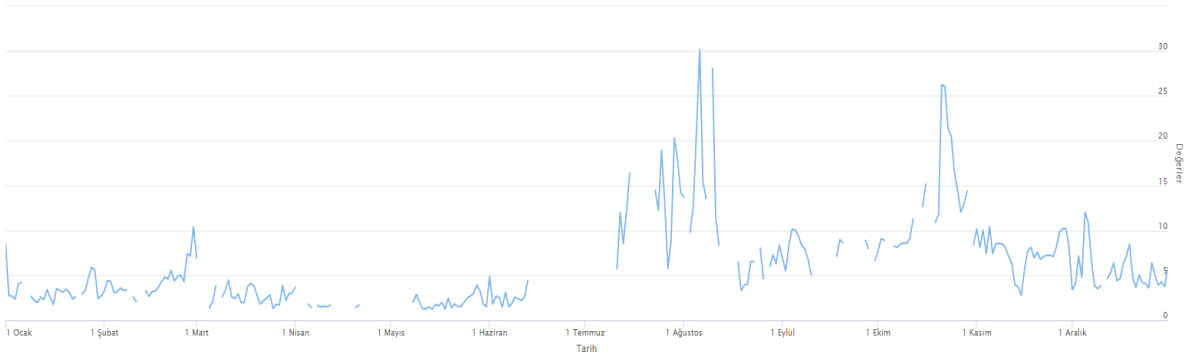
Grafik 2 - 2024 yılında Aydın istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değeri*
(sim.csb.gov.tr, 2025)

2024 Ocak 01 – Pazartesi & 2024 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (PM10) parametreleri için grafik raporu.

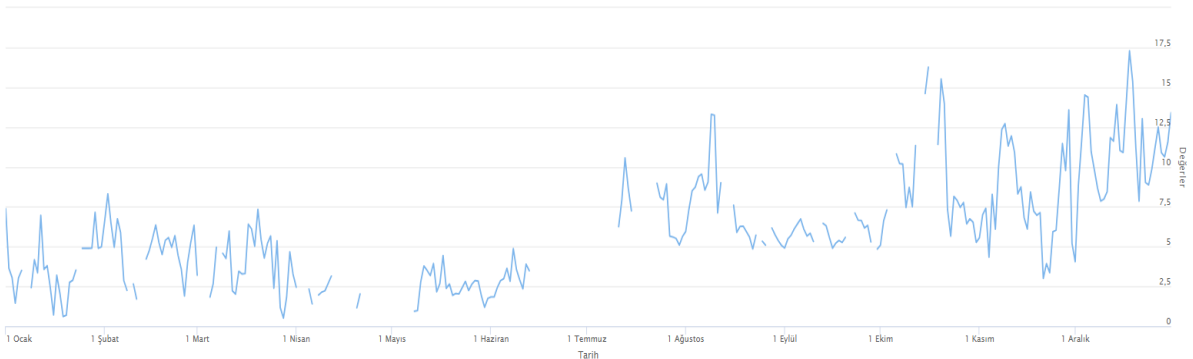
Grafik 3 - 2024 yılında Aydın Didim istasyonu PM10 parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(sim.csb.gov.tr, 2025)

2024 Ocak 01 – Pazartesi & 2024 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (SO₂) parametreleri için grafik raporu.

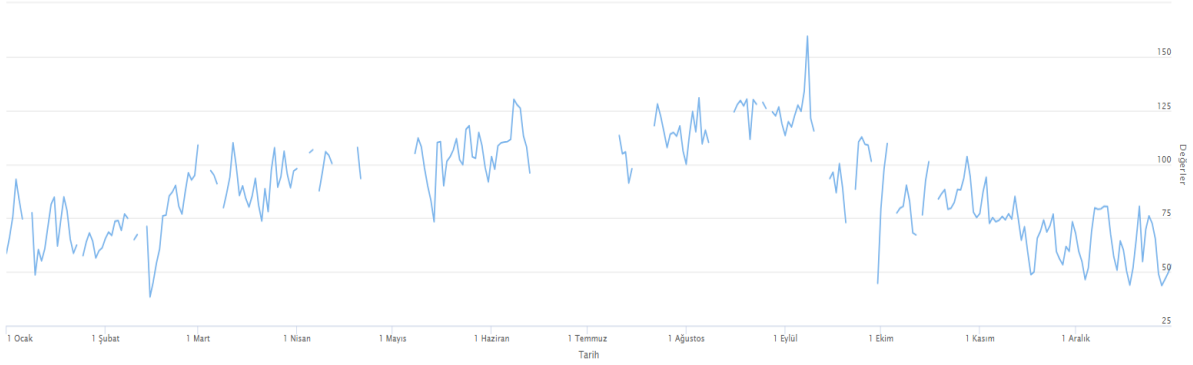
Grafik 4- 2024 yılında Aydın Didim istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(sim.csb.gov.tr, 2025)

2024 Ocak 01 – Pazartesi & 2024 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (NO₂) parametreleri için grafik raporu.

Grafik 5 - 2024 yılında Aydın Didim istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(sim.csb.gov.tr, 2025)

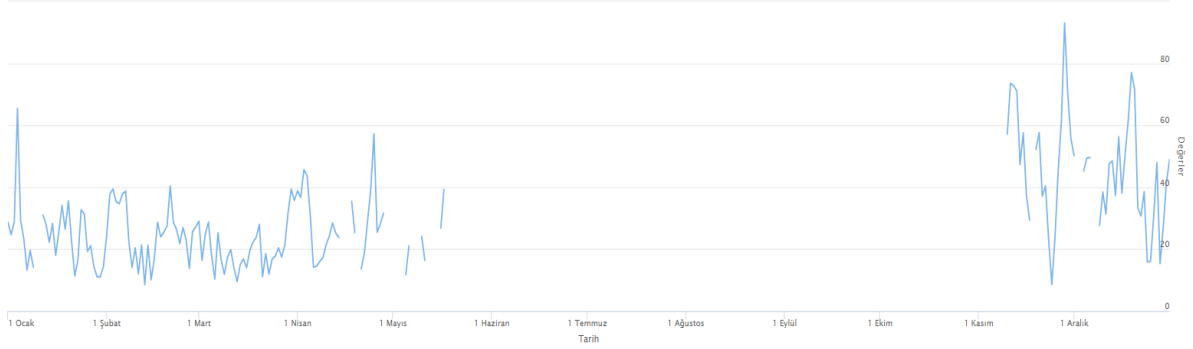
2024 Ocak 01 – Pazartesi & 2024 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (O3) parametreleri için grafik raporu.

Grafik 6 - 2024 yılında Aydın Didim istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği*

(sim.csb.gov.tr, 2025)

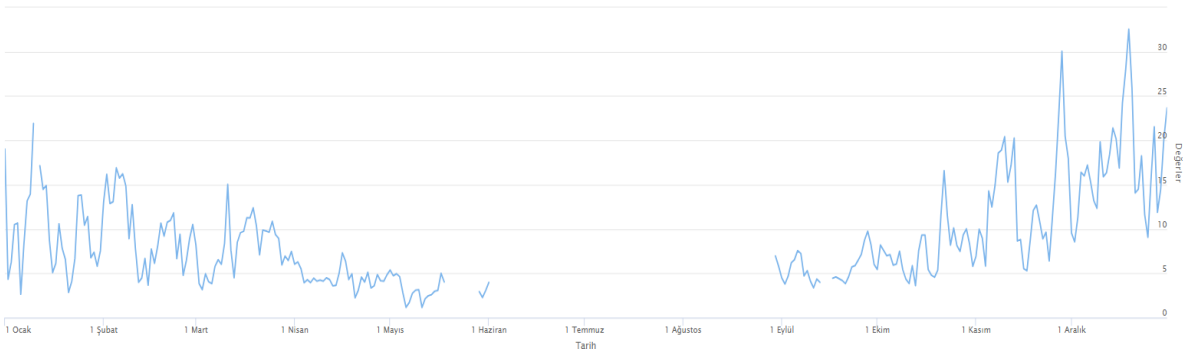
2024 Ocak 01 – Pazartesi & 2024 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (PM10) parametreleri için grafik raporu.

Grafik 7 - 2024 yılında Aydın Efeler istasyonu PM10 parametresi günlük ortalama değer grafiği*

(sim.csb.gov.tr, 2025)

2024 Ocak 01 – Pazartesi & 2024 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (SO₂) parametreleri için grafik raporu.

Grafik 8 - 2024 yılında Aydın Efeler istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*

(sim.csb.gov.tr, 2025)

2024 Ocak 01 – Pazartesi & 2024 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (CO) parametreleri için grafik raporu.

Grafik 9 - 2024 yılında Aydın Efeler istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği*

(sim.csb.gov.tr, 2025)

2024 Ocak 01 – Pazartesi & 2024 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (NO₂) parametreleri için grafik raporu.

Grafik 10- 2024 yılında Aydın Efeler istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*

(sim.csb.gov.tr, 2025)

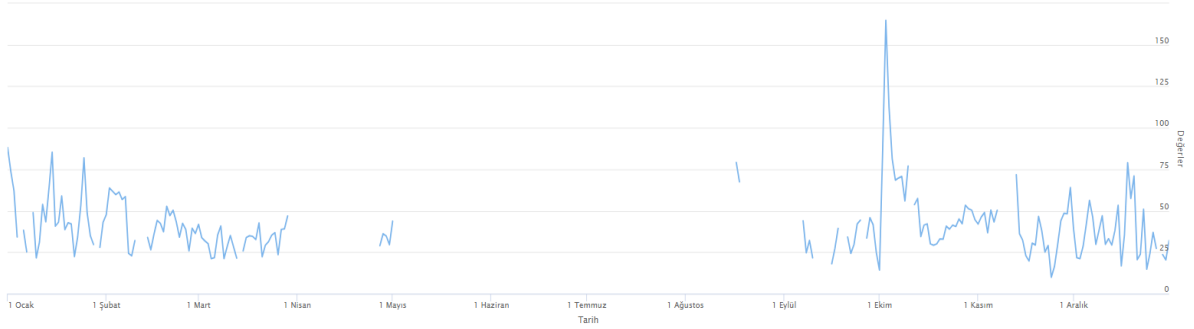
2024 Ocak 01 – Pazartesi & 2024 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (O₃) parametreleri için grafik raporu.

Grafik 11- 2024 yılında Aydın Efeler istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği*

(sim.csb.gov.tr, 2025)

2024 Ocak 01 – Pazartesi & 2024 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (PM10) parametreleri için grafik raporu.

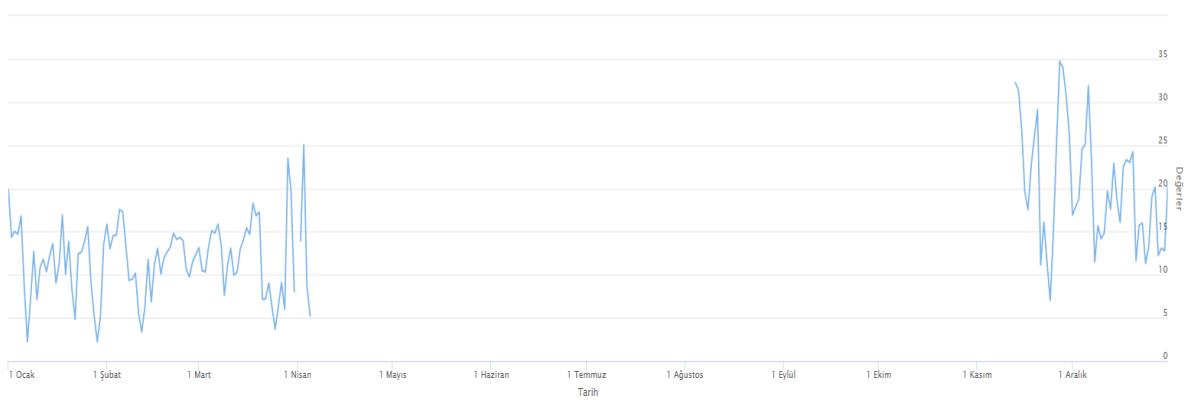
Grafik 12- 2024 yılında Aydın Germencik istasyonu PM10 parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(sim.csb.gov.tr, 2025)

2024 Ocak 01 – Pazartesi & 2024 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (SO2) parametreleri için grafik raporu.

Grafik 13- 2024 yılında Aydın Germencik istasyonu SO2 parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(sim.csb.gov.tr, 2025)

2024 Ocak 01 – Pazartesi & 2024 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (NO2) parametreleri için grafik raporu.

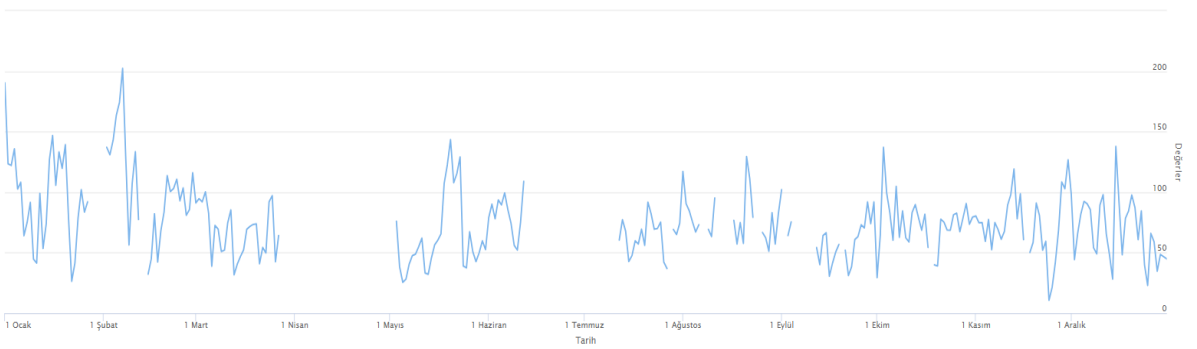
Grafik 14- 2024 yılında Aydın Germencik istasyonu NO2 parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(sim.csb.gov.tr, 2025)

2024 Ocak 01 – Pazartesi & 2024 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (O₃) parametreleri için grafik raporu.

Grafik 15- 2024 yılında Aydın Germencik istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(sim.csb.gov.tr, 2025)

2024 Ocak 01 – Pazartesi & 2024 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (PM₁₀) parametreleri için grafik raporu.

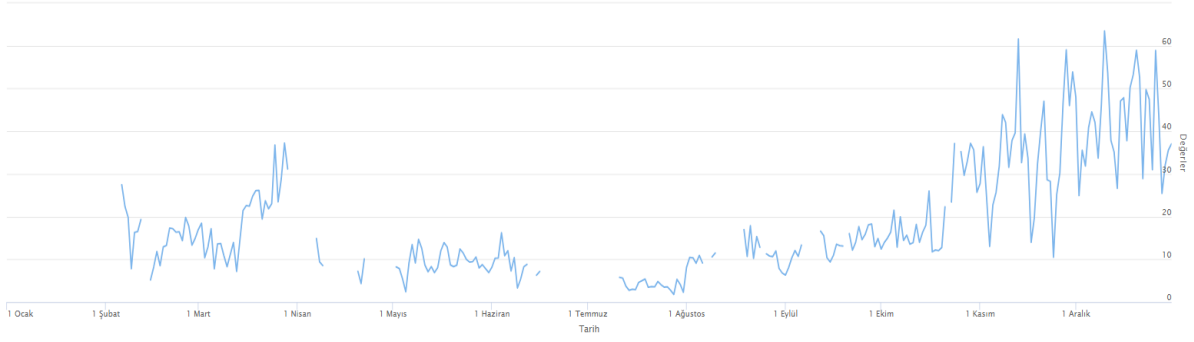
Grafik 16- 2024 yılında Aydın Nazilli istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(sim.csb.gov.tr, 2025)

2024 Ocak 01 – Pazartesi & 2024 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (SO₂) parametreleri için grafik raporu.

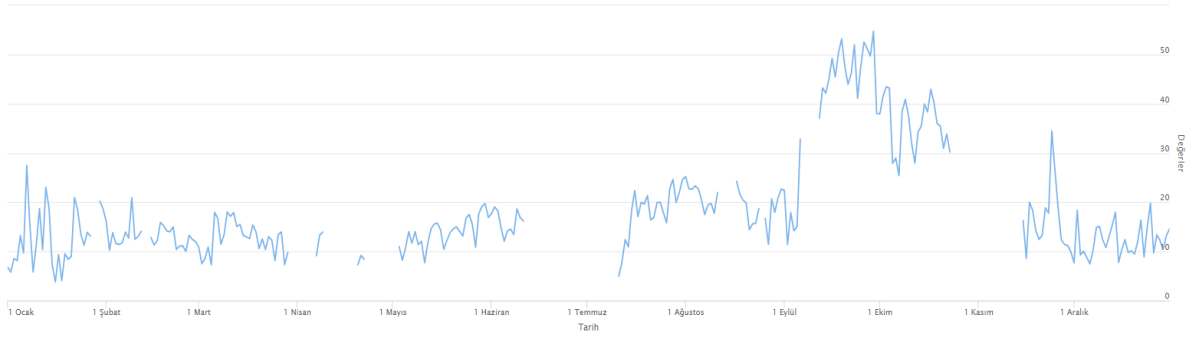
Grafik 17- 2024 yılında Aydın Nazilli istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(sim.csb.gov.tr, 2025)

2024 Ocak 01 – Pazartesi & 2024 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (NO₂) parametreleri için grafik raporu.

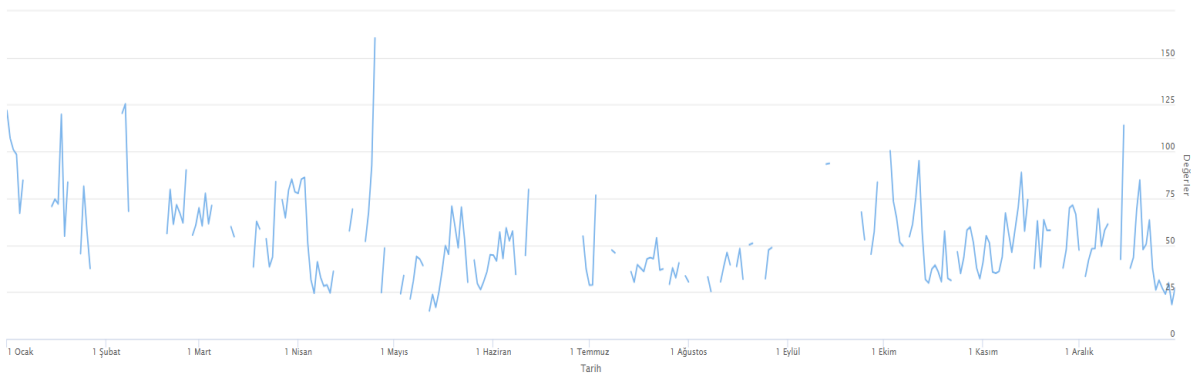
Grafik 18- 2024 yılında Aydın Nazilli istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(sim.csb.gov.tr, 2025)

2024 Ocak 01 – Pazartesi & 2024 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (O₃) parametreleri için grafik raporu.

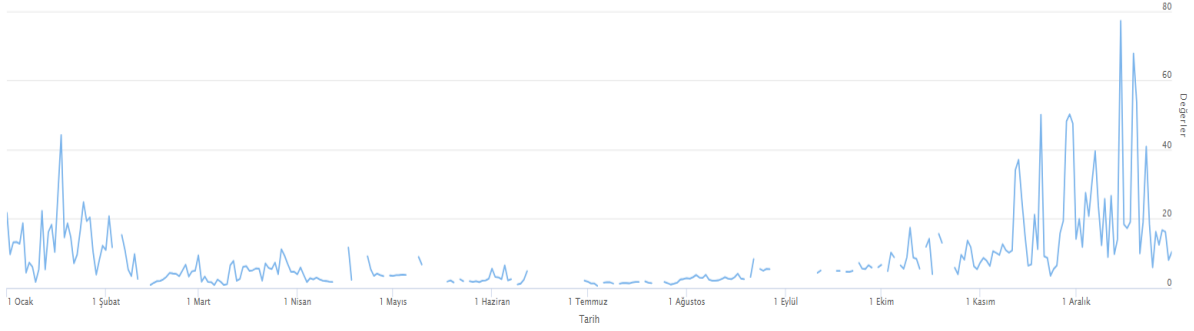
Grafik 19- 2024 yılında Aydın Nazilli istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(sim.csb.gov.tr, 2025)

2024 Ocak 01 – Pazartesi & 2024 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (PM10) parametreleri için grafik raporu.

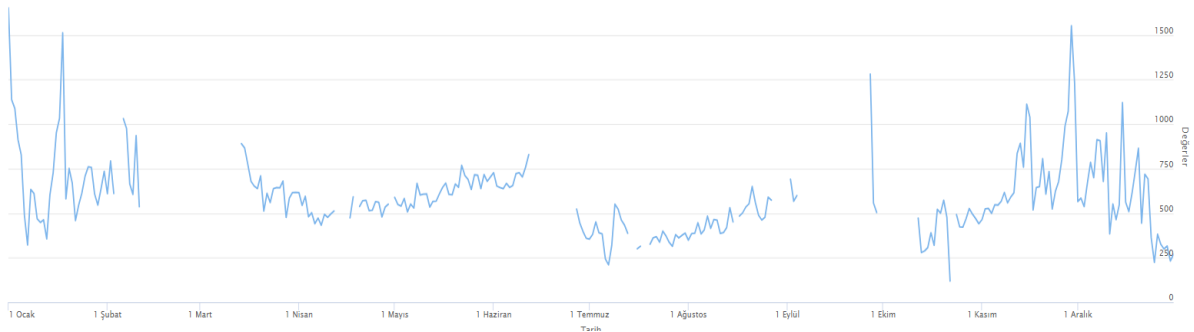
Grafik 20- 2024 yılında Aydın Söke istasyonu PM10 parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(sim.csb.gov.tr, 2025)

2024 Ocak 01 – Pazartesi & 2024 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (SO₂) parametreleri için grafik raporu.

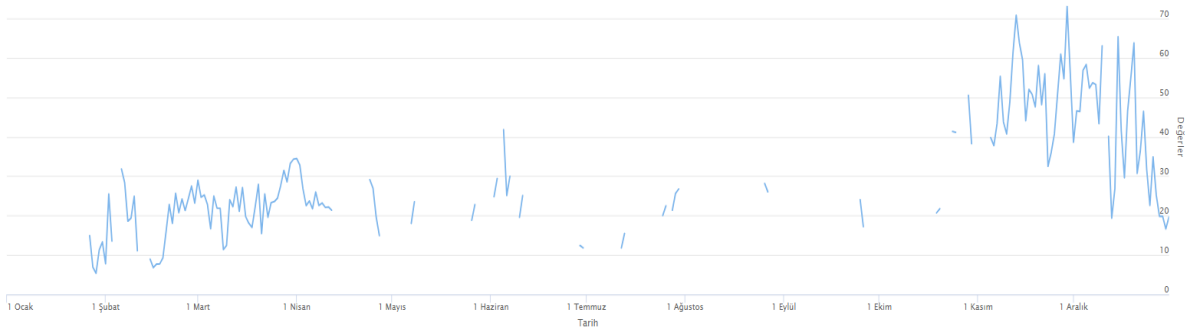
Grafik 21- 2024 yılında Aydın Söke istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(sim.csb.gov.tr, 2025)

2024 Ocak 01 – Pazartesi & 2024 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (CO) parametreleri için grafik raporu.

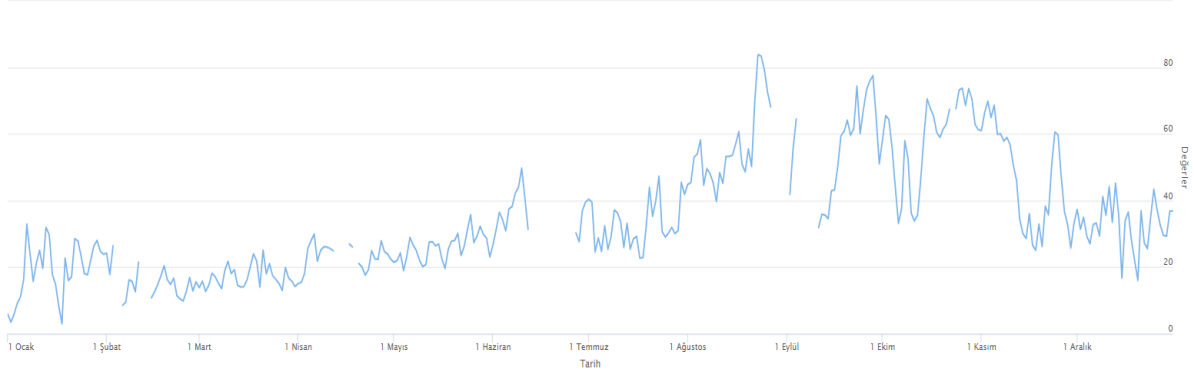
Grafik 22- 2024 yılında Aydın Söke istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(sim.csb.gov.tr, 2025)

2024 Ocak 01 – Pazartesi & 2024 Aralık 31 – Salı tarihleri arasında (NO₂) parametreleri için grafik raporu.

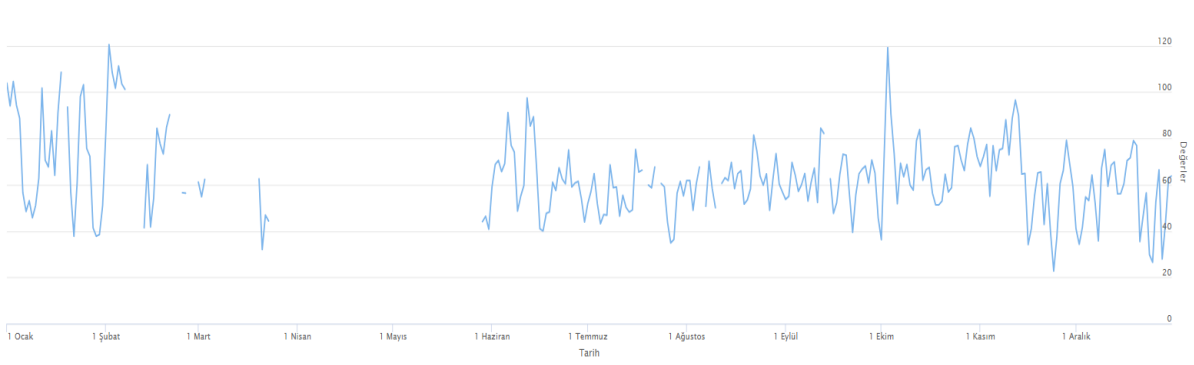
Grafik 23- 2024 yılında Aydın Söke istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(sim.csb.gov.tr, 2025)

2024 Ocak 01 - Pazartesi & 2024 Aralık 31 - Salı tarihleri arasında (O3) parametreleri için grafik raporu.

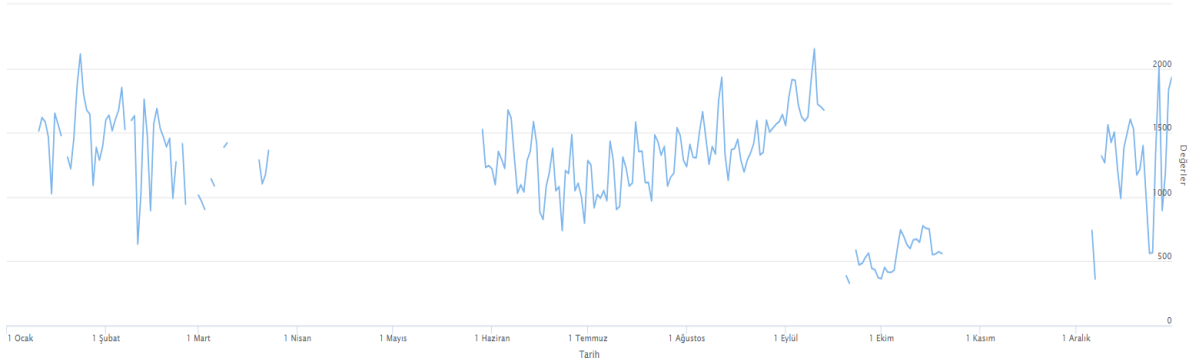
Grafik 24- 2024 yılında Aydın Söke istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(sim.csb.gov.tr, 2025)

2024 Ocak 01 - Pazartesi & 2024 Aralık 31 - Salı tarihleri arasında (PM10) parametreleri için grafik raporu.

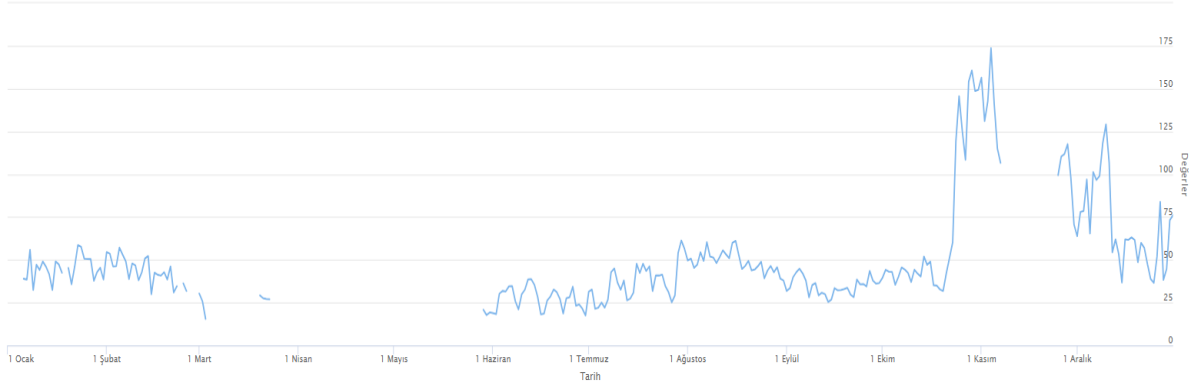

Grafik 25- 2024 yılında Aydın Trafik istasyonu PM10 parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(sim.csb.gov.tr, 2025)

2024 Ocak 01 - Pazartesi & 2024 Aralık 31 - Salı tarihleri arasında (CO) parametreleri için grafik raporu.

Grafik 26- 2024 yılında Aydın Trafik istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(sim.csb.gov.tr, 2025)

Grafik 27- 2024 yılında Aydın Trafik istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*

(sim.csb.gov.tr, 2025)

Çizelge 7 - 2024 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerini aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)

(sim.csb.gov.tr, 2025)

Aydın	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	16,13	-	7,90	-										
Şubat	19,89	-	7,03	-										
Mart	16,05	-	5,44	-										
Nisan	10,77	-	4,42	-										
Mayıs	11,17	-	11,92	-										
Haziran	10,23	-	22,54	-										
Temmuz	9,33	-	31,99	-										
Ağustos	9,83	-	66,53	27										
Eylül	9,14	-	29,11	6										
Ekim	11,47	-	9,96	-										
Kasım	15,50	-	12,77	-										
Aralık	13,20	-	9,06	-										

*AGS: Sınır değerini aşıldığı gün sayısı

Çizelge 8 - 2024 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerini aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)

(sim.csb.gov.tr, 2025)

Aydın Didim	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	3,33	-	13,05	-					3,64	-			68,14	-
Şubat	4,32	-	14,98	-					4,86	-			73,65	-
Mart	2,86	-	12,81	-					3,95	-			91,77	-
Nisan	1,79	-	17,46	-					2,16	-			100,59	-
Mayıs	2,01	-	20,35	-					2,51	-			102,52	-
Haziran	2,62	-	25,94	-					3,04	-			111,80	-
Temmuz	12,91	-	41,65	1					7,25	-			110,96	-
Ağustos	10,59	-	75,40	14					7,34	-			121,62	-
Eylül	7,97	-	58,33	10					5,85	-			107	-
Ekim	12,98	-	51,99	12					9,06	-			85,52	-
Kasım	7,65	-	29,07	2					7,96	-			69,93	-
Aralık	10,54	-	18,61	1					11,07	-			88,38	-

Çizelge 9- 2024 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)
(sim.csb.gov.tr, 2025)

Aydın Efeler	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	9,76	-	24,17	1	804,91	-			21,23	1			21,51	-
Şubat	9,98	-	25,30	-	1002,84	-			19,65	-			29,18	-
Mart	7,98	-	20,09	-	750,89	-			19,34	-			41,61	-
Nisan	4,50	-	28,53	1	685,97	-			9,58	-			59,17	-
Mayıs	3,15	-	23,18	-	825,1	-			6,48	-			39,50	-
Haziran	3,98	-			802,2	-			4,92	-			32,14	-
Temmuz														
Ağustos	5,57	-			422,15	-			10,53	-			21,43	-
Eylül	5,57	-			481,19	-			14,66	-			15,77	-
Ekim	7,46	-			578,79	-			21,28	-			60,23	-
Kasım	13,35	-	50,72	11	864,14	-							30,93	-
Aralık	17,24	-	41,72	6	929,46	-			53,93	15			21,54	-

Çizelge 10- 2024 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)
(sim.csb.gov.tr, 2025)

Aydın Germencik	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	4,89	-	46,83	9					11,03	-			26,93	-
Şubat	5,70	-	42,43	8					11,82	-			35,54	-
Mart	3,29	-	32,10	-					12,06	-			43,85	-
Nisan	3,23	-	32,32	-					11,50	-			58,83	-
Mayıs	3,25	-	33,11	-						-			56,41	-
Haziran														
Temmuz														
Ağustos	4,83	-	73,25	2									68,05	-
Eylül	3,75	-	32,97	-									62,87	-
Ekim	3,66	-	54,45	14									43,81	-
Kasım	3,34	-	38,40	4					23,18	-			29,41	-
Aralık	4,73	-	36,27	6					18,32	-			27,34	-

Çizelge 11- 2024 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)
(sim.csb.gov.tr, 2025)

Aydın Nazilli	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	41,10	-	96,35	23									12,57	-
Şubat	39,73	-	104,37	23					15,33	-			13,07	-
Mart	25,20	-	66,89	20					19,51	-			12,69	-
Nisan	3,89	-		-					9,08	-			10,21	-
Mayıs	2,24	-	63,49	17					9,38	-			13,80	-
Haziran	5,23	-	81,87	13					8,91	-			15,80	-
Temmuz	5,03	-	63,96	15					3,89	-			17,63	-
Ağustos	10,31	-	78,46	22					11,17	-			19,77	-
Eylül	10,01	-	61,58	16					13,25	-			40,16	-
Ekim	11,06	-	74,25	27					20,35	-			35,78	-
Kasım	36,84	-	72,75	26					34,21	9			16,52	-
Aralık	53,32	-	70,79	20					42	17			12,15	-

Çizelge 12- 2024 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerini aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)

Aydın Söke	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	14,17	-	77,02	16	729,22	-			10,37	-			19,12	-
Şubat	6,01	-	78,27	14	751,33	-			18,54	-			15,26	-
Mart	4,74	-	63,54	18	654,93	-			23,37	-			17,12	-
Nisan	3,83	-	56,06	10	522,18	-			24,25	-			23,25	-
Mayıs	2,99	-	38,13	4	626,21	-			20,71	-			25,90	-
Haziran	3,06	-	50,53	6	630,81	-			24,44	1			36,11	-
Temmuz	1,55	-	40,05	2	371,19	-			19,15	-			32,54	-
Ağustos	3,51	-	38,83	2	470,58	-			24,63	-			56,15	-
Eylül	5,10	-	66,55	8	668,88	-			26,25	-			55,92	-
Ekim	8,72	-	50,85	13	420,29	-			31,54	3			58,25	-
Kasım	17,59	-	54,95	16	737,49	-			50,73	23			46,04	-
Aralık	23,01	-	47,57	9	577,69	-			40,13	16			32,72	-

Çizelge 13- 2024 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerini aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)

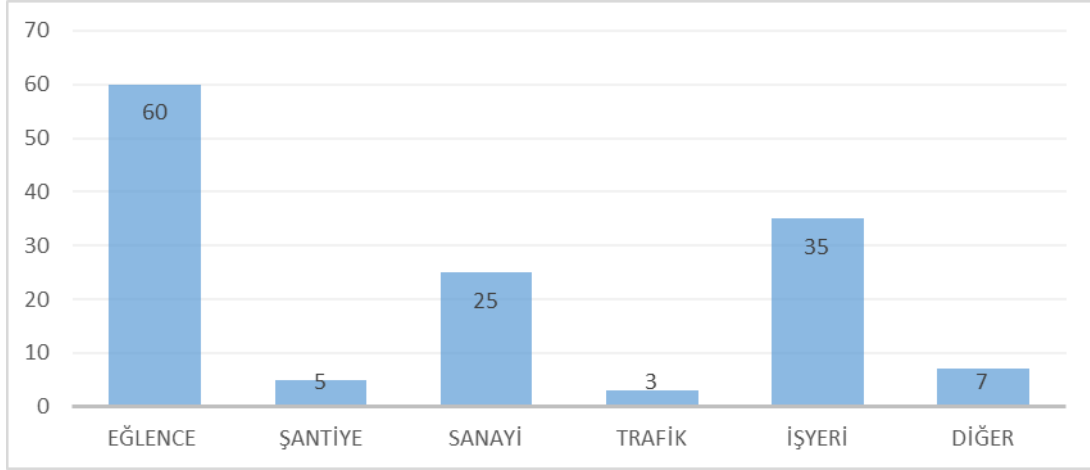
Aydın Trafik	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak			71,91	24	1539,29	-			45	18				
Şubat			79,19	18	1423,52	-			43,74	17				
Mart			52	5	1247,25	-			27,12	-				
Nisan														
Mayıs			43,77	-	1333,16	-			19,31	-				
Haziran			63,93	24	1188,48	-			27,61	-				
Temmuz			55,15	20	1213,47	-			36,64	13				
Ağustos			61,51	27	1433,70	-			48,81	28				
Eylül			61,75	26	1194,23	-			34,55	4				
Ekim			68,51	30	529,90	-			67,40	24				
Kasım			64,36	24					121,13	13				
Aralık			54,81	21	1262,06	-			69,20	27				

Aydın Merkez HKİİ da 1 Ocak 2024 – 31 Aralık 2024 arası ortalama SO₂ değerlerinin incelenmesi sonucunda, Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği (HKDYY)’de 24 saatlik ortalama süre için verilen 125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ 'lük Sınır değerin ve 350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ 'lük saatlik sınır değerin hiç aşılmadığı görülmüştür. Günlük ortalama PM10 değerleri incelendiğinde 2024 yılı için belirlenen 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ sınır değerinin bir yılda Aydın istasyonunda 33 gün, Didim istasyonunda 40 gün Efeler istasyonunda 19 gün Germencik istasyonunda 43 gün Nazilli istasyonunda 222 gün, Söke istasyonunda 118 gün ve trafik istasyonunda 219 gün aşıldığı gözlemlenmektedir.

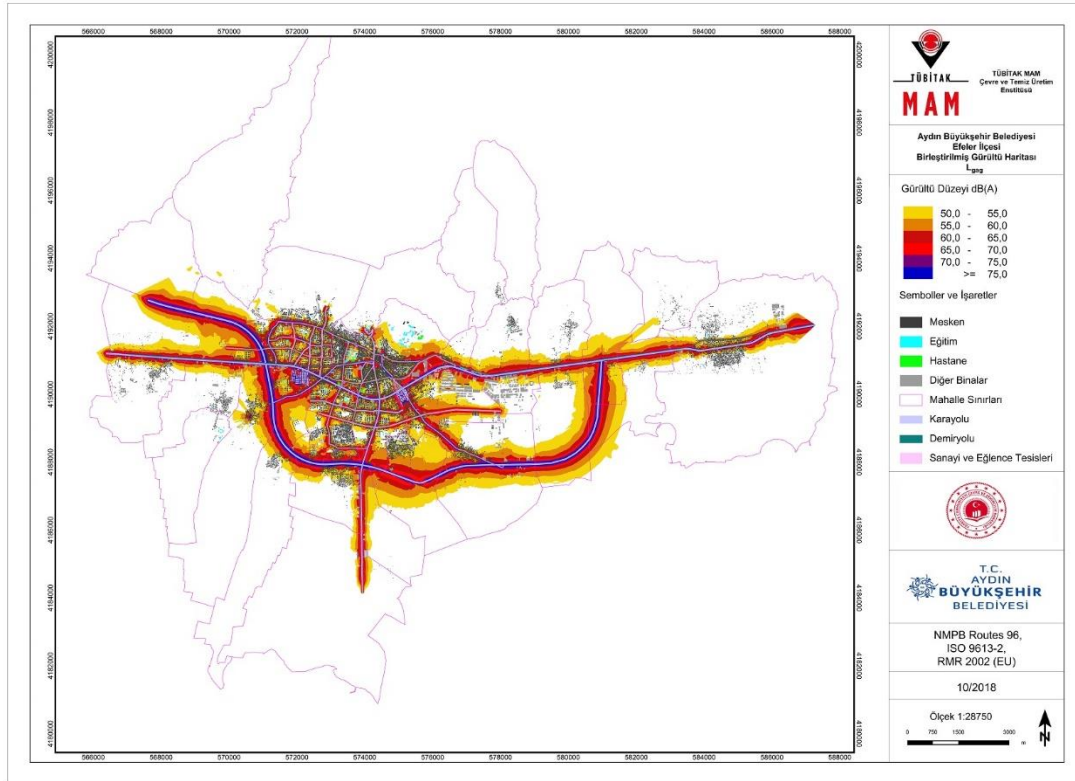
A.5. Çevresel Gürültü

Çevresel Gürültünün Kontrol Yönetmeliği 30.11.2022 tarih ve 32029 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu yönetmelikte Çevresel gürültü: Endüstriyel faaliyetler, ulaşım araçları, eğlence ve rekreasyon, inşaat ve işyerlerinden kaynaklanan istenmeyen sesleri olarak tanımlanmıştır.

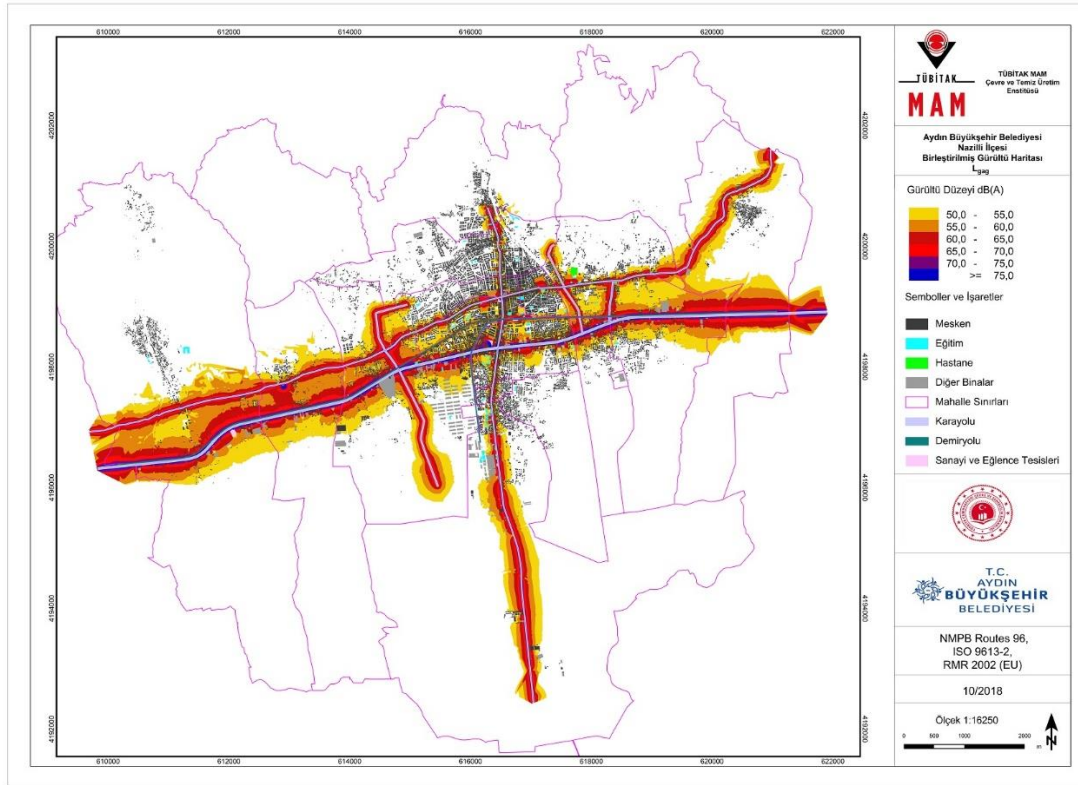
Çevre Kanunu’nda ise Kişilerin huzur ve sükununu, beden ve ruh sağlığını bozacak şekilde ilgili yönetmeliklerle belirlenen standartlar üzerinde gürültü ve titreşim oluşturulması yasaklanmıştır. İlimizde Kuşadası Belediye Başkanlığı ve Didim Belediye Başkanlığına denetim ve idari yaptırım yetkisi verilmiştir.

Grafik 28 –2024 yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı
(Aydın Çevre, Şehircilik İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, ALO 181, CİMER, 2024)

Harita A.4 Efeler İlçesi Birleştirilmiş Gürültü Haritası

Harita A.5 Nazilli İlçesi Birleştirilmiş Gürültü Haritası

A.6. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

Aydın Büyükşehir Belediyesi, iklim değişikliği ile mücadeleye yönelik uyum ve azaltım eylemlerine aynı ağırlıkta yer vererek iklim değişikliğinin yıkıcı etkilerine duyarlı bir yönetim modelinin hayata geçirmesi hedeflenmektedir.

Belediyenin üst politika dokümanlarında Aydın'da iklim değişikliği ile mücadele konularına yer verilmekte, Aydın Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı'nda (2025-2029) çeşitli sektörel alanlarda buna yönelik hizmetlere dair hedefler yer almaktadır. İklim değişikliğiyle mücadele faaliyetleri ise bütünsel olarak ele alınmaktadır. 2025-2029 yıllarını kapsayan Aydın Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı'nda, "İklim değişikliğinin olumsuz etkilerini azaltmak" stratejik hedef olarak belirlenmiştir.

Aydın Büyükşehir Belediyesi iklim değişikliği ile mücadelede kapasite geliştirme faaliyetleri çerçevesinde bakanlıkların ve uluslararası kuruluşların proje bazlı çalışmalarına dahil olmaktadır. Aydın ilinde iklim değişikliği ile mücadele kapsamında yenilenebilir enerji kaynaklarına ilişkin yatırımlar ve yenilikçi proje uygulamaları giderek artmaktadır.

İl genelinde sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda etkin ve entegre atık yönetim sisteminin oluşturulması amacıyla yapılan uygulamalarda iklim değişikliği ile mücadele çalışmalarına destek veren faaliyetlerden biri çöp gazı yönetimi ile ilgili uygulamalardır. Aydın Büyükşehir Belediyesi bünyesinde üç adet evsel katı atık düzenli depolama ve bertaraf tesisi bulunmakta olup, bunlar;

Merkez Katı Atık Düzenli Depolama Sahası, Kuşadası Katı Atık Düzenli Depolama Sahası ve Didim Katı Atık Düzenli Depolama Sahası'dır. Her üç depolama sahasında metan gazından elektrik üretimi gerçekleştirilmektedir. Efeler ve Kuşadası'nda bulunan mekanik ayrıştırma tesisleri ile geri dönüştürülebilir atıklar ayrıştırılmaktadır.

Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının artmasına yönelik yapım, proje ve planlama aşamasında olan çalışmalar devam etmektedir. Bu kapsamda; güneş enerjisi kullanımı ile ilgili olarak Aydın Büyükşehir Belediyesi'nin otopark çatısına kurulu güneş enerji santrali bulunmaktadır. Aydın Büyükşehir Belediyesi ayrıca kent meydanına akıllı telefonlar için enerjisini güneşten sağlayan bir şarj istasyonu kurmuştur. Vatandaşların ücretsiz olarak kullandığı bu hizmet aynı zamanda yenilenebilir enerji kaynaklarının iklim değişikliği ile mücadelede kullanılması açısından farkındalık oluşturan bir uygulamadır. Ayrıca, belediyeye ait Aydın Otogarı çatısı ile restorasyonu devam eden Aydın Tekstil Fabrikası çatısına güneş panelleri yerleştirilerek elektrik üretimi projeleri de yürütülmektedir. Enerji verimliliğini sağlamak amacıyla Belediyemizde Enerji Yönetim Birimi kurularak çalışmalarımıza devam edilmektedir. 10000 m2 alanı geçen yerler için enerji etüdü yapılarak 2030 yılına kadar enerji tüketimimizi %30 azaltmayı hedeflemekteyiz. Ayrıca Belediyemize ISO 50001:2018 belgesini kazandırarak Enerji Yönetim Sistemini kurmuş bulunmaktayız. Ayrıca atıksu yönetimi konusunda yeni yapılan inşaatlarımızda yağmur suyu depolamasını yapmaktayız. İnşaatı biten Söke otogar, inşaatı devam eden Aydın Tekstil Fabrika Binası ve Mimar Sinan Kapalı Spor salonunda yağmur suyu depolanacaktır.

Aydın Büyükşehir Belediyesi'nin iklim dostu uygulamalara yönelik faaliyetleri kapsamında, hızlı, erişilebilir, güvenli, konforlu ve çağın gerekleriyle uyumlu ekonomik ulaşım hizmetlerini sağlamak amacıyla ulaşım altyapısının güçlendirilmesine çalışılmaktadır. Ulaşımında akıllı şehir uygulamaları (ulaşımda enerjiden tasarruf sağlamak ve yenilenebilir enerji kullanımını arttırmak) da Büyükşehir Belediyesinin gündemindedir.

Ayrıca Aydın Büyükşehir Belediyesi olarak yerel paydaşlara, vatandaşlara ve personellere yönelik olarak iklim değişikliği konularından olan yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılması ve enerji verimliliği ile ilgili çeşitli farkındalık eylemleri de yapılmaktadır.

A.7. Ulaşım ve Hareketlilik

Çizelge 14- 2024 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı

(Aydın Çevre, Şehircilik İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, TUİK, 2025)

Egzoz Gazı Emisyon Ölçüm Yetki Belgesi Düzenlenen Firma Sayısı	İldeki Toplam Araç Sayısı	Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı
22	624.709	173.472

Çizelge 15– Tamamlanan Bisiklet Yolları (2024 yılı dahil toplam yapılan)

(Aydın Büyükşehir Belediyesi, 2025)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)
Aydın	Efeler İçesi	11,6
Aydın	Kuşadası İçesi	
Aydın	Didim İçesi	

Çizelge 16– Tamamlanan Yeşil Yürüyüş Yolları (2024 yılı dahil toplam yapılan)
(Aydın Büyükşehir Belediyesi, 2025)

İli	Güzergâhı	Mesafe (m ²)
AYDIN	Efeler İlçesi Germencik İlçesi Didim İlçesi Söke İlçesi Nazilli İlçesi	31065,62 m ²

A.8. Sonuç ve Değerlendirme

Aydın ilinde, 2024 yılı boyunca hava kalitesini etkileyen başlıca kirleticiler PM₁₀ ve SO₂ olmuştur. İlde yaygın olarak kullanılan yerli ve ithal linyit kömürü ile birlikte pirina ve doğal gazın ısınma ve endüstriyel faaliyetlerde yakıt olarak kullanılması, özellikle ısınma döneminde hava kirliliğinin artmasına neden olmuştur.

İldeki 7 hava kalitesi izleme istasyonundan elde edilen veriler doğrultusunda, PM₁₀ kirleticisi açısından Ocak, Şubat, Kasım ve Aralık aylarında yüksek değerler kaydedilmiştir. Bu aylarda özellikle sınır değerin aşıldığı gün sayısı Nazilli, Trafik ve Söke istasyonlarında dikkat çekici düzeydedir. SO₂ açısından ise sınır değerin aşıldığı gün bulunmamakla birlikte, kış aylarında ortalama değerlerde artış gözlenmiştir.

Meteorolojik koşulların da hava kalitesine etkisi büyüktür. Yüksek basınç, düşük sıcaklık ve yer seviyesinde rüzgar hızının azalması gibi durağan hava koşulları, kirleticilerin atmosferde dağılmasını engelleyerek kirli hava kütlelerinin oluşmasına neden olmaktadır. Bu nedenle özellikle kış aylarında, hem yakıt kullanımının artması hem de meteorolojik şartların olumsuz etkisiyle hava kirliliği sorunu daha belirgin hale gelmiştir.

Kaynaklar

havaizleme.gov.tr - Aydın Çevre, Şehircilik İklim Değişikliği İl Müdürlüğü - Ege Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü – Enerya - ALO 181 – CİMER - TÜİK

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Büyük Menderes: Büyük Menderes ırmağı 584 km uzunluğunda olup Ege Bölgesinin en uzun akarsuyudur. İç Batı Anadolu’da Sandıklı ve Dinar (Afyon) arasındaki platolar ile Çivril ve Honaz (Denizli) yakınlarından sızan kaynaklardan doğar. Işıklı gölünü dolduran sularla beslenir. Uşak’tan katılan Banaz Çayı ve Muğla’dan Çine Çayı sularını bünyesine katarak 2.4976 km²’lik bir havzaya adını vererek Ege Denizine dökülür. İl topraklarındaki uzunluğu 283 km’dir. Irmak her yıl 13 milyon m³ alüvyon taşıyarak 320 km²’lik bir alüvyon ovası oluşturmuştur. Her yıl 200 ha tarım arazisi alüvyonla örtülmekte yine her yıl 2.000 ha arazide taşkın altında kalmaktadır. İrmağı çok sayıda yan dere beslemektedir.

Dandalaz Çayı: Karacasu’nun güney-doğusunda toplanan suların sonucudur. Başlangıçta Geyre Çayı adını alır. Babadağ eteklerinden gelen Işıklar deresi ve Akyar deresi sağdan katılır. Çakıllı ve kayalı bir yatakta hızla akarak düzlüğe iner ve Kuyucak yakınlarında B. Menderes’e karışır.

Akçay: Muğla’nın kuzey doğusundaki dağlardan doğar. Tavas ovasına bakan yamaçlardan gelen Yenidere ile birleşir. Dar ve derin vadiler içinde hızla akmaya başlar. Bozdoğan yakınlarında, ova düzeyine inmeden önce, üzerinde Kemer Barajı kurulmuştur. Karıncalıdağ ve Madran arasındaki vadiyi kuzey batıya doğru akarak geçer. Yenipazar yakınında B. Menderes’e kavuşur.

Çine Çayı: Yatağan ovasında toplanan Bencik ve Kamış derelerine, Bozüyük köyü kenarında Pınarbaşı denilen büyük bir kaynaktan çıkan suların katılmasıyla oluşur. Sağnan, Gökçay ve Madran derelerini içine alır. Eskiçine’de ovaya iner. Çine ovasını suladıktan sonra soldan Karpuzlu Çayı katılır. Çiftlikburnu yakınında B. Menderes’e ulaşır.

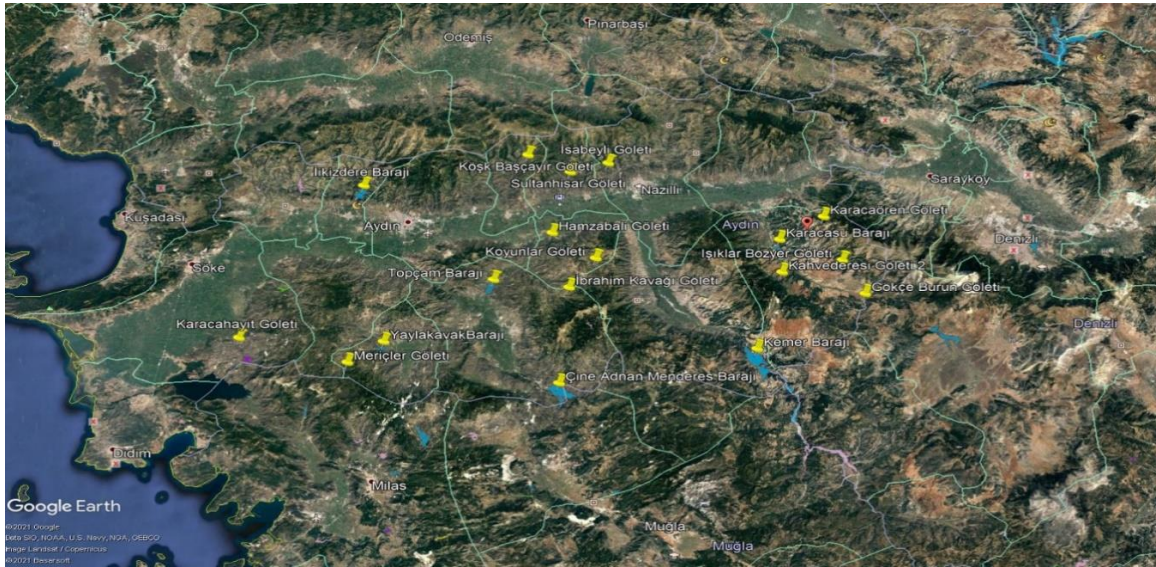
Diğer Küçük Akarsular: Aydın ili sınırları içinde B. Menderes’e katılan pek çok dere vardır. Sağ yandan; Feslek, Kestel, Malgaç, Köşk, Musluca, İmamköy Dereleri. Aydın’dan “ Tabakhane Deresi Aydın-Germencik arasında; Karagöz, Yalkı, İkizdere, Alangüllü Dereleridir. Sol yandan katılanlar; Kocadere, Dalama dereleri. Çine çayından sonra; Çakırbeyli, Çakmar, Koçarlı, Sarıçay dereleridir. Çizelge 17’de ilimizde mevcut olan başlıca akarsular ile bunların debileri verilmiştir.

Çizelge 17–İlin akarsuları
(DSİ 21. Bölge Müd., 2025)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Ortalama Debisi (m ³ /sn)	Kolu Olduğu Akarsu	Kullanım Amacı
Büyük Menderes Nehri	584	287,6	80,548		Sulama + Enerji+ Taşkın Koruma
Çine Çayı	359	73,9	10,700	Büyük Menderes Nehri	Sulama + Enerji+ Taşkın Koruma
Akçay	158	158,3	20,100	Büyük Menderes Nehri	Sulama + Enerji+ Taşkın Koruma+

					İçme suyu
Köşk Deresi	23,1	23,1	1,070	Büyük Menderes Nehri	Sulama + Taşkın Koruma
İkizdere	21,5	21,5	2,130	Büyük Menderes Nehri	İçme suyu + Taşkın Koruma
Dandalaz Çayı	56,1	56,1	2,270	Büyük Menderes Nehri	Sulama + İçme suyu + Taşkın Koruma
Kapızdere	17,9	17,9	0,661	Büyük Menderes Nehri	Sulama + Taşkın Koruma
Sarıçay	47,7	47,7	1,590	Büyük Menderes Nehri	İçme suyu + Taşkın Koruma
Cılımbız Deresi	11,2	11,2	0,264	Büyük Menderes Nehri	İkizdere Barajına veri temini
Tabakhane Deresi	20,2	20,2	0,373	Büyük Menderes Nehri	Aydın içme suyu veri temini
Madran Çayı	41,2	41,2	0,950	Büyük Menderes Nehri	Sulama + Taşkın Koruma

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

İlimizde 2 adet doğal göl (Bafa Gölü, Azap Gölü), 11 adet Gölet (Karacasu-Kahvederesi, Çine-Akçaova, Çine-Çatak, Germencik-Hıdırbeyli, Koçarlı-Karacaören Çine İbrahimkavağı, Karacasu-Gökçeburun, Karacasu-Kahvederesi-2, Yenipazar-Katrancı, Karpuzlu-Meriçler, Yenipazar-Hamzabali Göletleri), 6 Baraj; Kemer Barajı (Depolama hacmi: 419,17 hm³), Çine Topçam Barajı (Depolama hacmi: 97,74 hm³), Yaylakavak Barajı (Depolama hacmi: 31,42 hm³), İkizdere Barajı (Depolama hacmi: 194,96 hm³), Çine Adnan Menderes Barajı (Depolama hacmi 350 (hm³), Karacasu-Dandalaz Barajı (Depolama 17,2 hm³/yıl; sulama 2.884 ha arazi), mevcuttur. Sarıçay Barajı ve Gökbel Barajı inşaat aşamasında olup proje safhasında olan barajlar ise Beşparmak Barajı ve Oyuk Barajlarıdır.

Bafa Gölü: İlin en büyük gölü Bafa Gölü olup, B. Menderes deltasının güney doğusundadır. Bafa Gölü'nün yüzölçümü 65 km²'dir. 37 km²'si Aydın il sınırları içerisinde yer almaktadır. Bafa Gölü A Sınıfı Sulak Alandır. Göl 08.07.1994 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilerek koruma altına alınmıştır.

37°29' Kuzey 27°28' doğu koordinatlarında yer almaktadır. Eskiden Ege Denizi'nin bir körfezi olan Latmos Körfezi'nin, Menderes Nehri'nin taşıdığı alüvyonlarla kaplanması ve yaklaşık 300 km²'lik körfezin dolması sonucunda bugünkü Bafa Gölü meydana gelmiştir. İdari olarak Muğla ve Aydın il sınırları içerisinde yer almaktadır.

Gölün beslenmesi, göl alanına düşen yağışlar, mevsimlik akarsular, kıyılardan çıkan pınarlar, dip kaynaklar ve Menderes Nehri ile olan bağlantı kanalıyla olmaktadır. Kuzeyde ortalama derinliği 2 metre civarında olan gölün, orta kesimleri 21 metreye ulaşmaktadır. Göl üzerinde antik kalıntıların bulunduğu 4 ada vardır. Ekolojik yönden bol gıdalı özellik arz eden gölün, güneybatı kesimlerinde saz toplulukları, kuzeybatı uzunda sazlarla birlikte ılgın, söğüt ve kındıra toplulukları bulunmaktadır. Menderes Nehri ile göl arasında taşkın önleme seddesi yapılmadan önce 300 tonun üzerinde olan balık üretimi, su seviyesinin düşmesi, sazlıkların kurması ve ekolojik dengenin bozulması sonucu önemli ölçüde azalmıştır.

Gölde sazan, yayın, sarıbalık, kızılkanat ve kefal bulunmaktadır. Kuş varlığı yönünden son derece zengin olan gölde, pek çok kuş türünün yanı sıra, nesli tehlikede olan türlerden cüce karabatak ve deniz kartalı kuluçkaya yatmakta ve kış mevsiminde de yüz binlerce ördek ve su kuşu tarafından beslenme ve barınma yeri olarak kullanılmaktadır.

Azap Gölü: Azap Gölü, ılıman iklimin koşullarının olduğu bir sulak alan ekosistemi olup, Aydın'ın Söke İlçesi'ne bağlı Yeşilköy ve Avşar Köyleri arasındadır. Yüzölçümü 0,29 km² dir. Bafa Gölü'nün kuzeyinde olup, rakımı 7 mt. dir.

Çizelge 18- Mevcut göl, gölet ve rezervuarlar
(DSİ 21. Bölge Müdürlüğü, 2025)

Gölet/Baraj Adı	Tipi	Göl hacmi hm ³	Sulama Alanı (net), ha	Çekilen Su Miktarı (hm ³) (Toplam Sarf)	Katılan Su Miktarı (hm ³)	Kullanım Amacı
Kemer Barajı	Beton Kemer	431,50	58 930	231,735	241 417	%48,6 Enerji, %29,2 Taşkın Koruma, %22,2
Topçam Barajı	Kil Çekirdekli Toprak Dolgu	106,20	4 300	16,330	17,180	%50 Taşkın Koruma, %50
Yavlakavak Barajı	Kil Çekirdekli Toprak Dolgu	31,40	2 322	47,984	42,894	Sulama
Cine Adnan Menderes ve HES	SSR (Silindirik Sıkıştırılmış Beton)	349,55	22 358	111,689	97 469	% 37 Sıf + % Fn + % 13 Koruma
İkizdere barajı	Merkezi kil çekirdek, memba kum-çakıl,	194,96	--	41,850	-	İçme Suyu
Gökbel Barajı	Önyüzü beton kaplı kaya dolgu	5,53	6 279	104,725	105,753	Sulama + enerji
Karacasu Barajı	Önyüzü beton kaplı, kum-çakıl dolgu	3,21	2 884	21,179	21 392	İçme Suyu+ Sulama
Gökceburun Göleti	Kil Çekirdekli Kaya Dolgu	0,929	108	817	604	Sulama
Kahveresi Göleti	Toprak Dolgu	0,29	32	284	217	Sulama
Kahveresi-2 Göleti	Kil Çekirdekli Kaya Dolgu	0,145	22	250	242	Sulama
Katıncı Göleti	Kil Çekirdekli Kaya Dolgu	0,86	223	1,306	1,211	Sulama
Meriçler Göleti	Membran Kaplama Kaya Dolgu	1,22	161	1 457	1,607	Sulama
Hamzabali Göleti	Ön Yüzü Beton Kaplı Kum Çakıl Dolgu	0,69	100	58	58	Sulama
Akçaova Göleti	Kil Çekirdekli Kaya Dolgu	1,99	196	2,149	2,217	Sulama
Hıdırbeyli Göleti	Homojen Dolgu	3,2	230	3,283	3,462	Sulama
Çatak Göleti	Kil çekirdekli kaya dolgu	1,5	147	2 362	2,282	Sulama
Karacaören Göleti	Kil çekirdekli Kaya dolgu	0,5	60	812	669	İçme+Sulama
İbrahim Kavağı Göleti	Kil Çekirdekli Kaya Dolgu	0,32	73	754	754	Sulama
Karacahayıt Göleti	Ön Yüzü Beton Kaplı Kaya Dolgu	1,2	178.1	2,779	2,626	Sulama
Koyunlar Göleti	Ön Yüzü Beton Kaplama	0,3	50	798	703	Sulama
Sultanhisar Göleti	Ön yüzü beton kaplı kum-çakıl dolgu	1,18	152	3,958	3,556	Sulama
Köşk Başçayır Göleti	Ön Yüzü Beton Kaplı Dolgu	-	202	1 914	1,694	Sulama
Işıklar Bozyer Göleti	Ön Yüzü Membran Kaplı Kaya Dolgu	0,9	126	901	787	Sulama
İsabeyli Göleti	Silindirik Sıkıştırılmış Beton	1	195	1 693	1,830	Sulama
Akçaabat Göleti	Ön Yüzü Membran Kaplı Kaya Dolgu	0.09	0	324	310	Hayvan İçme Suyu amaçlı
Ataköy Göleti	Ön Yüzü Membran Kaplı Toprak Dolgu	1.34	-	102	102	Sulama
Karpuzlu Hatıpkışla	Ön Yüzü Membran Kaplı Kaya Dolgu	0.65 6	99	-	-	Sulama
Şenköy Göleti	Ön Yüzü Beton Kaplı Kaya Dolgu	0.35 4	67	1,515	1,451	Sulama

B.1.2. Yeraltı Suları

Büyük Menderes Master Plan çalışmaları kapsamında hazırlanan DSİ Takdim Raporu verilerine göre Aydın ili yeraltısuyu emniyet rezerv miktarı 292 hm³/yıl, toplam su potansiyeli 4.092 hm³/yıl olarak hesaplanmıştır.

Aydın ili sınırları içerisinde İl Özel İdaresi tarafından 97 adet Jeotermal Kaynak Arama Ruhsatı ve 49 Adet Jeotermal Kaynak ve Mineralli Su İşletme Ruhsatı düzenlenmiştir. Aydın İlinde toplam 881,89 MWe gücünde 39 adet Jeotermal Elektrik Üretim Santrali bulunmakta olup, 364 hm³/yıl jeotermal akışkan kullanılmaktadır. Kullanımdan sonra akışkanın tamamı reenjekte edilmektedir.

Yeraltı suyu akiferleri, yer altı suyu kullanım amaçları, yeraltı suyu yıllık çekim miktarı konularına ilişkin bilgi edinilememiştir.

Çizelge 19– Yeraltı suyu potansiyeli
(DSİ Takdim Raporu, 2023)

Havza İsmi	Emn. İşletme Rezervi hm ³ /yıl
Burdur Göller	4,5
Büyük Menderes	475,61 (Revize ediliyor)
Batı Akdeniz	315,31 (Revize ediliyor)

Havza (hm ³ /yıl)	Sulama	Sanayi	Kullanma-İçme	Toplam Tahsis
Burdur Göller	1,83	0,04	2,83	4,7
Büyük Menderes	459,44	97	303,22	859,66
Batı Akdeniz	225,41	32,31	155,22	412,94

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

Yaşanan kuraklık ve bunun etkisi sonucu aşırı çekimden dolayı yeraltı suyu seviyesi düşme eğilimindedir.

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Çizelge 20- 2024 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları
(Aydın Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2025)

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyon kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
yüzey	B. Menderes Nehri							Feslek Regülatörü /BUHARKENT		5.33
yüzey	D-2 Ana tahliye Kanalı- Söke Milas karayolu (Yenidalyan)köprüsü /SÖKE							D-2 Ana tahliye Kanalı- Söke Milas karayolu (Yenidalyan)köprüsü /SÖKE		4.98
yüzey	Akçay -Nazilli Bozdoğan karayolu köprüsü /BOZDOĞAN							Akçay -Nazilli Bozdoğan karayolu köprüsü /BOZDOĞAN		8.36
yüzey	Topçam Baraj Gölü Tepeköy /ÇİNE							Topçam Baraj Gölü Tepeköy /ÇİNE		2.58
yeraltı	Adnan Menderes Çiftliği Çakırbeyli köyü /KOÇARLI							Adnan Menderes Çiftliği Çakırbeyli köyü /KOÇARLI		9.04
yeraltı	Nahit Recep Öztürk - Koçarlı yolu kümeevler mevki/ İNCİRLİOVA							Nahit Recep Öztürk - Koçarlı yolu kümeevler mevki/ İNCİRLİOVA		15.88
yeraltı	İsmail Atilla - Nazilli Bozdoğan karayolu üzeri Arpaz köyü /NAZILLI							İsmail Atilla - Nazilli Bozdoğan karayolu üzeri Arpaz köyü /NAZILLI		9.89
yeraltı	Davut NOYAN Yazıdere Köyü/İNCİRLİOVA							Davut NOYAN Yazıdere Köyü/İNCİRLİOVA		0.97

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyon kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (ilçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
yeraltı	S.S.Sultanhisar Sulama Koop.392 Nolu Kuyu /SULTANHİSAR							S.S.Sultanhisar Sulama Koop.392 Nolu Kuyu /SULTANHİSAR		36.31
yeraltı	Özer BOZKURT Taşbatan Mevkii-Karakollar Köyü/ÇİNE							Özer BOZKURT Taşbatan Mevkii-Karakollar Köyü/ÇİNE		24.65
yeraltı	Saplıların Çiftliği - Özbaşı Köyü/ SÖKE							Saplıların Çiftliği - Özbaşı Köyü/ SÖKE		0.47
yeraltı	İlayda İŞLEK - Sınırteke Köyü girişi-İNCİRLİOVA							İlayda İŞLEK - Sınırteke Köyü girişi-İNCİRLİOVA		9.73
yeraltı	Aydın Sulaması D-29 Nolu Taban Su Kuyusu Şevketiye Köyü altı/AYDIN							Aydın Sulaması D-29 Nolu Taban Su Kuyusu Şevketiye Köyü altı/AYDIN		4.04
yeraltı	Aydın Sulaması D-51 Nolu Taban Su Kuyusu Turanlar Ky./GERMENCİK							Aydın Sulaması D-51 Nolu Taban Su Kuyusu Turanlar Ky./GERMENCİK		9.23
yeraltı	Nazilli Sulaması D-90 Nolu Taban Su Kuyusu Bereketli Ky./NAZİLLİ							Nazilli Sulaması D-90 Nolu Taban Su Kuyusu Bereketli Ky./NAZİLLİ		1.99
yüzey	B. Menderes Nehri Feslek Regülatörü /BUHARKENT							B. Menderes Nehri Feslek Regülatörü /BUHARKENT		5.33
yüzey	Dandalas Çayı Başaran - Azizabat köprüsü /KUYUCAK							Dandalas Çayı Başaran - Azizabat köprüsü /KUYUCAK		4.60
yüzey	Çine çayı- çakırbeyli /(çiftlikburnu)köprüsü /AYDIN							Çine çayı- çakırbeyli /(çiftlikburnu)köprüsü /AYDIN		3.45

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyon kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (ilçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
yeraltı	Erkan Baysal-Kümeevler Bölükirim mev.Umurlu/AYDIN							Erkan Baysal-Kümeevler Bölükirim mev.Umurlu/AYDIN		15.84
yeraltı	Muherrem ŞENGÜL-Ayvalık Mevki Çiftlik Köyü-KÖŞK							Muherrem ŞENGÜL-Ayvalık Mevki Çiftlik Köyü-KÖŞK		13.92
yeraltı	Alaattin DUVARCI-Dipambarı mevki.Dalama/AYDIN							Alaattin DUVARCI-Dipambarı mevki.Dalama/AYDIN		1.01
yeraltı	Mustafa BAŞKURT-Oturak Mevki-Kozalaklı Köyü-AYDIN							Mustafa BAŞKURT-Oturak Mevki-Kozalaklı Köyü-AYDIN		117.41
yeraltı	Muzaffer KOCABAŞ-Kalyan Mev.-Göhlisar Köyü-AYDIN							Muzaffer KOCABAŞ-Kalyan Mev.-Göhlisar Köyü-AYDIN		96.41
yeraltı	Salim BOZKURT-Tasbatan Mev.Karakollar Ky.-ÇİNE							Salim BOZKURT-Tasbatan Mev.Karakollar Ky.-ÇİNE		15.05
yeraltı	Sunay KARA-İnceirim Yolu Kuruköy-ÇİNE							Sunay KARA-İnceirim Yolu Kuruköy-ÇİNE		2.92
yeraltı	Metin UYSAL-Köprubaşı Mev.Sobuca Ky.KOÇARLI							Metin UYSAL-Köprubaşı Mev.Sobuca Ky.KOÇARLI		15.57
yeraltı	Mehmet ÖZDEN-Yaylaıcı Mev. Güdüşlü Köyü-KOÇARLI							Mehmet ÖZDEN-Yaylaıcı Mev. Güdüşlü Köyü-KOÇARLI		2.93
Yeraltı	İsmail REBİŞ-Karakuyu Mevki Burunköy-SÖKE							İsmail REBİŞ-Karakuyu Mevki Burunköy-SÖKE		2.50

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyon kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (ilçe, köy, mevki)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
yeraltı	Ali KARAHAN-Çiftlikdamları Mev./SÖKE							Ali KARAHAN-Çiftlikdamları Mev./SÖKE		9.53
yeraltı	D-56 Nolu Taban Suyu Kuyusu-Musluların Çiftliği Gölbent Ky.SÖKE							D-56 Nolu Taban Suyu Kuyusu-Musluların Çiftliği Gölbent Ky.SÖKE		33.66
yeraltı	Mehmet ÖZTÜRK-Köyiçi Mev.Karacahayıt Ky.-SÖKE							Mehmet ÖZTÜRK-Köyiçi Mev.Karacahayıt Ky.-SÖKE		0.17
yeraltı	Hüseyin Avni ÖZBAŞ-Boynak Mev.Yuvaca Ky./SÖKE							Hüseyin Avni ÖZBAŞ-Boynak Mev.Yuvaca Ky./SÖKE		19.65
yeraltı	Yamanlar Çiftliği-Osmanbükü Ky.-İNCİRLİOVA							Yamanlar Çiftliği-Osmanbükü Ky.-İNCİRLİOVA		27.27
yeraltı	Cavit Yıldız - Kardeşköy Mevki Acarlar / İNCİRLİOVA							Cavit Yıldız - Kardeşköy Mevki Acarlar / İNCİRLİOVA		16.67
yüzey	Bafa Gölü-1 Milas Yolu Üzeri Aydın - Muğla İl Sınırı Yakını							Bafa Gölü-1 Milas Yolu Üzeri Aydın - Muğla İl Sınırı Yakını		1.21
yeraltı	Çakaloğlu Tavuk Çiftliği Aydın -İzmir karayolu Germencik otoban girişi yanı Germencik Aydın							Çakaloğlu Tavuk Çiftliği Aydın -İzmir karayolu Germencik otoban girişi yanı Germencik Aydın		139.18
yeraltı	Emine Tosun Bozdoğan yolu üzeri Hamidiye köyü Nazilli							Emine Tosun Bozdoğan yolu üzeri Hamidiye köyü Nazilli		9.43

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyon kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (ilçe, köy, mevki)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
yeraltı	Hüseyin ÇEŞME Gölbent Köyü Akçapak Mevkii SÖKE							Hüseyin ÇEŞME Gölbent Köyü Akçapak Mevkii SÖKE		72.91
yeraltı	D-13 Aydın Sulaması Taban Suyu Borusu Ovaeymir-AYDIN							D-13 Aydın Sulaması Taban Suyu Borusu Ovaeymir-AYDIN		1.62
yeraltı	D 32 Aydın Sulaması Taban Suyu Borusu Ümit Ege Şevketiye Mevkii Osmanbükü İncirliova Aydın							D 32 Aydın Sulaması Taban Suyu Borusu Ümit Ege Şevketiye Mevkii Osmanbükü İncirliova Aydın		20.12
yeraltı	Hilmi Selçuk Maltepe Mevkii Yenice Karacasu							Hilmi Selçuk Maltepe Mevkii Yenice Karacasu		6.80
yeraltı	Kemal Başer Kale Yolu Humey Mevkii Balat Köyü Didim							Kemal Başer Kale Yolu Humey Mevkii Balat Köyü Didim		115.54
yeraltı	Baki GÖRÜCÜ-Yeni Mah. Doyuran Mevkii Bozdoğan							Baki GÖRÜCÜ-Yeni Mah. Doyuran Mevkii Bozdoğan		41.63
yeraltı	Hulusi Özer Humey Mevkii Müze Karşısı Balat Didim							Hulusi Özer Humey Mevkii Müze Karşısı Balat Didim		21.10
yeraltı	Neyir-Melda Algın Kocabahçe mevki Akköy Didim							Neyir-Melda Algın Kocabahçe mevki Akköy Didim		26.50
yeraltı	Hüseyin KURTULUŞ Gölcük Köyü yazlık kahve yanı Karpuzlu							Hüseyin KURTULUŞ Gölcük Köyü yazlık kahve yanı Karpuzlu		16.66
yeraltı	H.Hüseyin DURU- köyaltı Mevkii Yağhanlı Köyü Koçarlı							H.Hüseyin DURU- köyaltı Mevkii Yağhanlı Köyü Koçarlı		11.18

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyon kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (ilçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
yeraltı	Ünal BİLKİ -Azaklık Mevki Ortakçı-BUHARKENT							Ünal BİLKİ -Azaklık Mevki Ortakçı-BUHARKENT		53.15
yeraltı	Ercan ŞENOL Köyaltı Mevki Ortakçı - BUHARKENT							Ercan ŞENOL Köyaltı Mevki Ortakçı - BUHARKENT		11.42
yeraltı	Ersun İYİYEN Karpuzlu Yolu Üzeri Saraçlar Mevki- ÇİNE							Ersun İYİYEN Karpuzlu Yolu Üzeri Saraçlar Mevki- ÇİNE		19.32
yeraltı	Mehmet ACARER Hacıoğlu Mevki Atça Beldesi SULTANHİSAR							Mehmet ACARER Hacıoğlu Mevki Atça Beldesi SULTANHİSAR		0.77
yeraltı	Sabahattin OVALI-Balat Yolu Üzeri Akyeniköy-DİDİM							Sabahattin OVALI-Balat Yolu Üzeri Akyeniköy-DİDİM		27.80
yeraltı	Candallar Çiftliği- Ana Tahliye Yanı DSİ Taban Suyu Borusu-Batıköy/ DİDİM							Candallar Çiftliği- Ana Tahliye Yanı DSİ Taban Suyu Borusu-Batıköy/ DİDİM		---
yeraltı	Hasan CANTEZ - Bölük İrimi Mevki Serçeköy /AYDIN							Hasan CANTEZ - Bölük İrimi Mevki Serçeköy /AYDIN		15.12
yeraltı	Ahmet ASLAN - Dumancılı Mevki Dereköy/YENİPAZAR							Ahmet ASLAN - Dumancılı Mevki Dereköy/YENİPAZAR		47.57
yeraltı	Mehmet EGE- Karakuyu Mevki Dereköy /YENİPAZAR							Mehmet EGE- Karakuyu Mevki Dereköy /YENİPAZAR		3.66
yeraltı	Hüseyin DÜNDAR-Kaman Mevki Özbaşı Köyü /SÖKE							Hüseyin DÜNDAR-Kaman Mevki Özbaşı Köyü /SÖKE		0.16

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyon kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (ilçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
yeraltı	Kadir ÇALIŞKAN-Cumhuriyet Mah.Eski Özbaşı Yolu Üzeri / SÖKE							Kadir ÇALIŞKAN-Cumhuriyet Mah.Eski Özbaşı Yolu Üzeri / SÖKE		0.5
yeraltı	M.Güngör DURMUŞ-Yeni Mah. Adayakası Mevki Yazıkent Yolu Üzeri Bozdoğan-AYDIN							M.Güngör DURMUŞ-Yeni Mah. Adayakası Mevki Yazıkent Yolu Üzeri Bozdoğan-AYDIN		13.23
yüzey	İkizdere Baraj Gölü İNCİRLİOVA - AYDIN							İkizdere Baraj Gölü İNCİRLİOVA - AYDIN		2.34
yüzey	Çine Adnan Menderes Baraj Gölü ÇİNE / AYDIN							Çine Adnan Menderes Baraj Gölü ÇİNE / AYDIN		5.31
yüzey	Kemer Baraj Gölü-1 BOZDOĞAN - AYDIN							Kemer Baraj Gölü-1 BOZDOĞAN - AYDIN		1,74
yüzey	Karacasu Baraj Gölü-1 KARACASU - AYDIN							Karacasu Baraj Gölü-1 KARACASU - AYDIN		2.00
yeraltı	Arif Gürdal Çiftliği-Baltaköy Yolu EFELER/AYDIN							Arif Gürdal Çiftliği-Baltaköy Yolu EFELER/AYDIN		3.93
yeraltı	Nafiz AYDIN-Dipambarı Mevki Boyderesi Köyü/KOÇARLI							Nafiz AYDIN-Dipambarı Mevki Boyderesi Köyü/KOÇARLI		3.87
yeraltı	Aytürk ZİREK-Hacıemirler Mevki / YENİPAZAR							Aytürk ZİREK-Hacıemirler Mevki / YENİPAZAR		26.19
yeraltı	Süleyman ÖZAY-Fatih Mah.Devlet Karayolu altı /KUYUCAK							Süleyman ÖZAY-Fatih Mah.Devlet Karayolu altı /KUYUCAK		34.12

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyon kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (ilçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
yeraltı	Akıllı Köy Kasaplar Mahallesi/ KOÇARLI							Akıllı Köy Kasaplar Mahallesi/ KOÇARLI		39.41
yüzey	Karacasu Baraj Gölü-2 KARACASU - AYDIN							Karacasu Baraj Gölü-2 KARACASU - AYDIN		2.90
yüzey	Kemer Baraj Gölü-2 BOZDOĞAN - AYDIN							Kemer Baraj Gölü-2 BOZDOĞAN - AYDIN		1.91
yüzey	Bafa Gölü-2 Serçin Mahallesi SÖKE - AYDIN							Bafa Gölü-2 Serçin Mahallesi SÖKE - AYDIN		1.25
yeraltı	Faruk BASAN Koğuk Mahallesi/KARPUZLU							Faruk BASAN Koğuk Mahallesi/KARPUZLU		30,63
yeraltı	Kamuran SÖNMEZ Hatıpkışla Mahallesi/KARPUZLU							Kamuran SÖNMEZ Hatıpkışla Mahallesi/KARPUZLU		15,27
yüzey	Azap Gölü Avşar Mahallesi SÖKE-AYDIN							Azap Gölü Avşar Mahallesi SÖKE-AYDIN		1.42
yeraltı	Aydın Sulaması D-62 Nolu Taban suyu Kuy.-Çavuş Mev.Karaağaçlı Ky.GERMENCİK							Aydın Sulaması D-62 Nolu Taban suyu Kuy.-Çavuş Mev.Karaağaçlı Ky.GERMENCİK		6.19

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

Bozdoğan	Bitkisel ve hayvansal ürünlerin işlenmesine ve paketlenmesine yönelik gıda imalatı ilçenin önemli gelir kaynaklarından birini oluşturmaktadır
Buharkent	İlçedeki jeotermal kaynaklar tarım, turizm ve enerji sektörlerinde değerlendirilmektedir.
Çine	Tarım ve madencilik yanı sıra gıda ürünleri imalatı ve diğer metalik olmayan mineral ürünleri imalatı, ilçede öne çıkan imalat sanayi sektörleri arasında yer almaktadır. Ayrıca ilçede bir organize sanayi bölgesi bulunmaktadır.
Didim	Didim turizm kenti ilanından sonra önemli bir kitle turizmi merkezi haline gelmiştir. Az sayıda imalat sanayi tesisi ile birlikte kırsal kesimlerde tarımın ekonomiye katkısı hissedilmektedir.
Germencik	Tarım ve buna bağlı olarak gıda ürünleri imalatı sektörü öne çıkmakta ve ihracata yönelik üretim yapılmaktadır. İlçede Bölge incir üretiminin önemli bir kısmını gerçekleştirmektedir. İlçede jeotermal elektrik santralleri bulunmaktadır. Bunun yanı sıra Ortaklar OSB ilçe sınırları içerisinde yer almaktadır.
İncirliova	İncir, zeytinyağı, çırçır gibi ürünler kapsamında tarıma dayalı küçük ölçekli işletmeler faaliyet göstermektedir.
Karacasu	Dericilik, demircilik gibi ekonomik faaliyetler yapılmaktadır. Sanayi faaliyetlerinin ilçe ekonomisinde kritik bir önemi bulunmamaktadır.
Karpuzlu	Tarıma dayalı bir ekonomik yapıya sahip ilçede sanayi faaliyetleri yürütülmemektedir.
Koçarlı	İlçede tarıma dayalı sanayi alanında küçük ölçekli işletmeler bulunmaktadır. Sanayi sektörünün ilçe ekonomisine önemli bir katkısı bulunmamaktadır.
Kuşadası	Sanayi sektörünün ilçe ekonomisine önemli bir katkısı bulunmamaktadır.
Köşk	Gıda ürünleri imalatı ilçede öne çıkan imalat sanayi sektörleri arasında yer almaktadır ve tarımsal ürünlerin işlenmesine yönelik tesisler ilçede önemli geçim kaynaklarının başında gelmektedir. İlçede aynı zamanda jeotermal enerjiden elektrik üretilmektedir.
Efeler	Bölge'de gıda imalatı sektörünün yarattığı istihdamın yaklaşık yarısı Aydın Merkez tarafından karşılanırken öne çıkan bir başka sektör ise fabrikasyon metal ürünleri imalatı olmaktadır. Ayrıca ilçede 2 adet OSB bulunmaktadır.
Nazilli	İlçede elektrik teçhizatı üretimi ile gıda ürünleri (incir, kestane) imalatı öne çıkmakla birlikte Nazilli imalat sanayinin en çok çeşitlendiği ilçeler arasında bulunmaktadır. . Ayrıca ilçede bir organize sanayi bölgesi bulunmaktadır
Söke	Tekstil, giyim eşyaları ve tarım makineleri imalatı ilçede öne çıkan imalat sanayi sektörleri arasındadır. Bölge'de gerçekleşen pamuk üretiminin büyük çoğunluğu Söke'de gerçekleştirilmektedir. Çok sayıda çırçır fabrikası mevcuttur. Bölge'deki feldspat rezervlerinin önemli bir kısmı Söke'de bulunmaktadır.
Sultanhisar	İlçede tarıma dayalı sanayi işletmeleri faaliyet göstermektedir. . Ayrıca ilçede bir organize sanayi bölgesi bulunmaktadır
Kuyucak	Küçük ölçekli sanayi işletmelerinin yer aldığı ilçede büyük çaplı bir sanayi oluşumu bulunmamaktadır.
Yenipazar	Yenipazar'da sanayi faaliyetleri yok denecek kadar azdır

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

İlimizde Büyükşehir Belediyesi tarafından işletilen arıtma tesisleri, arıtılmış atıksuların deşarj yerleri ve deşarj edilen atıksu miktarına ilişkin çizelge aşağıdadır.

Çizelge 21– Aydın Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Atıksu Arıtma Tesisleri Listesi
(Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2025)

Yerleşim yerinin adı			Belediye atıksu arıtma tesisi olup olmadığı			Belediye atıksu arıtma tesisi türü			SAİS Kabin Durumu (var/yok)	Mevcut kapasitesi (m ³ /gün)	Arıtılan deşarj edilen atıksu miktarı (M ³ /sn)	Deşarj noktası	Deniz deşarjı	Hizmet verdiği nüfus	Oluşan AAT çamur miktarı (ton/yıl)
il	ilçe	mahalle	var	İnşa/plan aşamasında	yok	fiziksel	biyolojik	ileri							
Aydın	Efeler	Doğu arıtma	x			x	x		var	53531	0,34	Büyük menderes	-	180000	200
		Otogar arıtma	x			x	x		Yok	300	0,0023	Sulama suyu	-	1500	-
		Umurlu aat			x										
	Bozdoğan	Eymir mahallesi	x			x	x		Yok	100	0,001	Eymir Deresi		1000	40,940
		Toki konutları	x			x	x		Yok	180	0,0017	Deliçay	-	1500	-
		Akçay AAT	X			X	X		Yok	1200	0,0139	Akçay Deresi	-	7500	50
		Yazıkent AAT	X			X	X		Yok	300	0,0015	Gürlek Deresi	-	1950	5
	Buharkent	buharkent AAT	x	işletmede		X	X	x	Yok	2077		Büyük Menderes	-		-
	Çine	Çine AAT	X			X	X	X	Yok	3000	0,030	Söğütçük deresi	-	25000	100

	Didim	Didim AAT	x			x	x		Var	50000	0,53	Ege denizi	x	300000	400
		Akbük	x			x	x		Yok	500	0,028	sulama	-	2500	-
	Germencik	Germencik		x	x	x	x	x	Yok	6172		Çamurlulıca çayı	-	-	-
	İncirliova	İncirliova			x				Yok			-	-	-	-
	Karacasu	Karacasu AAT	X			X	X		Yok	1000	0,0081	Sarıcayer deresi	-	5000	-
		Ataeymir (doğal)	x						Yok	0	0		-	1200	-
		Yenice (doğal)	x						Yok	0	0		-	1100	-
		Çamköy AAT	X			X	X		Yok	100	0,001	Dere	-	500	-
	Karpuzlu	Karpuzlu AAT	X			X	X		Yok	300	0,0023	Kocaçay	-	1500	20
	Koçarlı	Bıyıklı AAT	X			X	X		Yok	160	0,001	DSİ Kanalı	-	1200	-
		Koçarlı AAT	X			X	X		Yok	1400	0,016	Büyük Menderes		9000	
	Köşk	Başçayır AAT	x			x	x		Yok	150	0,001	DSİ kanalı	-	1600	-
		Çiftlik AAT	X			x	x		Yok	150	0,001	DSİ Kanalı	-	1500	-
	Kuşadası	Kuşadası AAT	x			x	x	x	Var	89794	-	Ege Denizi	x	333800	400
		Yeniköy AAT	X			X	X		Yok	112	0,0012	Kuru dere yatağı	-	750	40
	Kuyucak	Kuyucak AAT	x			x	x		Yok	1000	0,011	DSİ Kanalı	-	7000	50
		Başaran (doğal)	x			x	x		Yok	250	0,0023	Dandalaz Çayı	-	1400	-
		Horsunlu (doğal)	x	x					Yok	0	0			2600	-
		Kurtuluş (doğal)	X	x					Yok	0	0			1600	-
		Pamukören (doğal)	x						Yok	530	0,005	Büyük menderes	-	3000	-

		Yamalak (doğal)	x	x					Yok	0	0		-	1900	-
	Nazilli	Nazilli AAT	x			x	x		Var	27000	0,27	Büyük menderes	-	110000	200
		İsabeyli AAT	X			X	X		Yok	750	0,0075	DSİ Kurutma	-	4900	-
		Sevindikli AAT	X			X	X		Yok	95	0,00085	Büyük menderes	-	460	-
		Bayındır AAT	X			X	X		Yok	180	0,05	Dere	-	1500	
	Söke	Söke AAT	X			X	X		var	19000	0,127	DSİ 22 nolu Kanalı	-	70000	150
	Sultanhisar	Sultanhisar AAT	X			X	X		Yok	976	0,0073	Büyük menderes	-	6000	50
		Atça Hancıoğlu AAT	x			x	x		Yok	600	0,0054	Akçay Sağ Sahil	-	3000	-
		Atça Akmusluk AAT	x			x	x		Yok	600	0,0055	Akçay Sağ Sahil	-	3000	20
	Yenipazar	Yenipazar AAT	X			x	x		Yok	900	0,007	Büyük menderes	-	6000	50

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

İlimizde 1.484.079 dekar alanda sulu tarım ve 1.394.405 dekar alanda ise kuru tarım yapılmaktadır. İl genelinde 109700 ton gübre 518963,02 kg pestisit türleri (insektisit, fungusit, herbisit, akarisit, diğer) kullanılmıştır

B.3.2.2. Diğer

İlimizin bazı ilçelerinde vahşi depolama yapılmaktadır. Aydın Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan atık transfer istasyonları ile atıklar taşınmaktadır. Ayrıca yeni yapılacak olan transfer istasyonları ile ilçelerden katı atıklar toplanarak en yakın düzenli depolama tesisine gönderilecektir.

B.4. Denizler

B.4.1. Deniz Kıyı Sularının Kirlilik Durumu

Ulusal deniz izleme programımız ile tüm denizlerimizde meydana gelen kirlilik ve etkileri ile kimyasal ve ekolojik kalite durumunun izlenerek ve insan faaliyetlerinden kaynaklı baskı ve etkiler değerlendirilerek ulusal deniz ve kıyı yönetimi politikalarının ve stratejilerinin belirlenmesi/gözden geçirilmesi ve alınan önlemlerin etkilerinin takibine altlık oluşturulması amaçlanmaktadır. Denizlerde kirlilik ve kalite değerlendirmeleri su yönetimi birimi bazlı yapılmaktadır. Ekolojik kalite durumu ise 3 Biyolojik Kalite Elemanı (fitoplankton, makro alg ve bentik omurgasızlar) ile diğer destekleyici parametrelerin (besin elementleri; toplam fosfor, nitrat+nitrit, seki disk derinliği) ortak değerlendirmesi yapılarak ortaya konulmaktadır. 2017-2019 izleme programı izleme durumu ekolojik kalite durumu aşağıdaki çizelgede yer almaktadır.

Çizelge 22– Kıyı su kütlelerinin ekolojik kalite değerlendirmesi
(SİM, 2025)

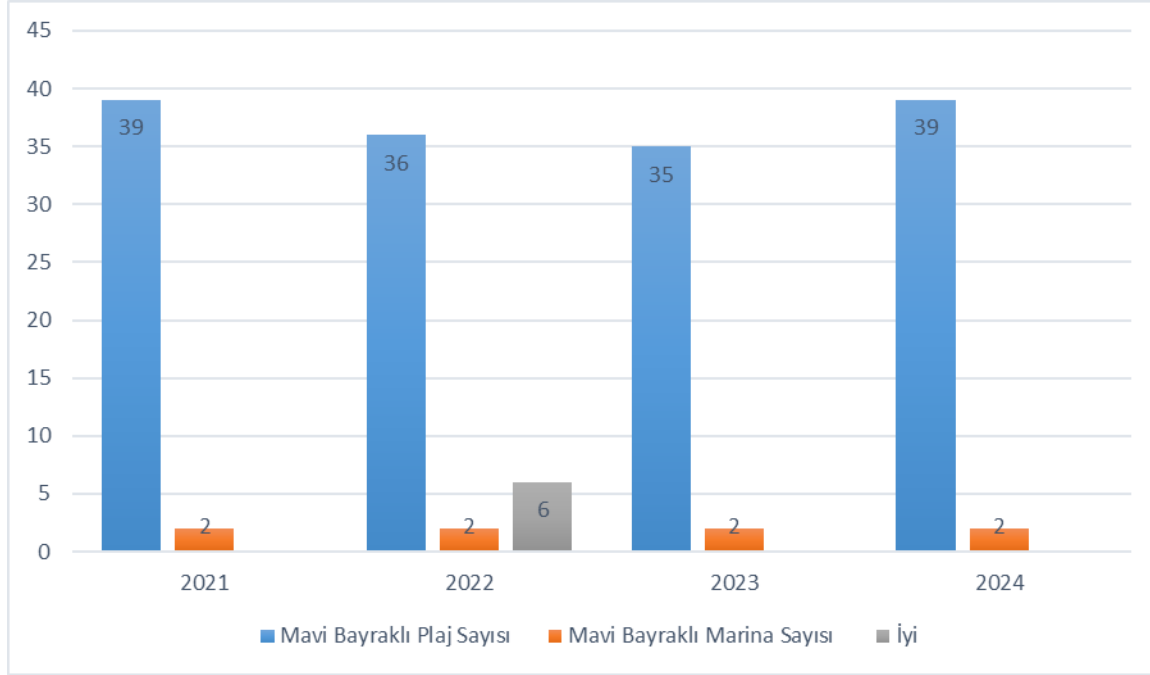
Su Yönetim Birimi Kodu	Su Yönetim Birimi Kapsadığı Alan	Ekolojik Kalite Durumu		
		2017	2018	2019
EGE 51	Didim	Orta	Zayıf	Kötü
EGE 61	Didim	-	İyi	Orta
EGE 62	Didim	-	İyi	-
EGE 71	Kuşadası	İyi	İyi	Orta

Ekolojik Kalite Renk Kodlaması

Çok İyi
İyi
Orta
Zayıf
Kötü

B.4.2. Plajların Su Kalitesi ve Mavi Bayrak Durumu

İlimizde denize kıyısı olan ilçelerimizde belirlenen noktalardan alınan deniz suyu numuneleri, İlimiz Halk Sağlığı Laboratuvarında analiz edilmektedir. Sonuçlar mavi bayrak projesi kapsamında değerlendirilmekte olup mavi bayraklı plaj ve marinaların sayısı aşağıda gösterilmiştir. 2024 yılında 39 mavi bayraklı plaj, 2 mavi bayraklı marina sayısına ulaşılmıştır.

Grafik 29– 2024 yılı itibariyle plajların durumu, mavi bayrak almış plaj ve marinaların sayısı
(mavibayrak.org.tr, 2025)

B.4.3. Acil Müdahale Planları

Çizelge 23 - 2023 yılı itibariyle acil müdahale planı hazırlaması gereken ve onaylı plana sahip kıyı tesisi sayısı
(2025)

Şehir	Acil Müdahale Planı Hazırlaması Gereken Kıyı Tesis Adedi	Onaylı Plana Sahip Kıyı Tesis Adedi
Aydın	3	3

B.4.4. Atık Kabul Tesisleri ve Atık Alma Gemileri

İlimizde gemilerden atık alma yetkisine sahip aşağıda belirtilen 3 adet kıyı tesisi bulunmaktadır.

- Tek-art Kalamış ve Fenerbahçe Marmara Tur. Tesis A.Ş. Kuşadası Marina Şubesi
- Ege Liman İşletmeleri A.Ş. Kuşadası Yolcu Limanı
- Doğuş Didim Marina İşletmeciliği Tur. Tic. A.Ş

B.4.5. Denizdeki Balık Çiftlikleri

Çizelge 24 - İlimizde yer alan denizlerdeki balık çiftliklerinin konum, üretim çeşidi ve kapasite bilgileri

(Aydın İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2025)

Sıra	İl	İlçe	Sahibi	Yetiştiricilik Alan Adı veya No (1. Bölge)	Proje Kapasitesi (ton/yıl)	Yüzey Alanı (metrekare)	Üretilen Tür Adı	Yetiştirilme Belge No	Koordinat-1 (ED 50 veya WGS-84 (derece dakika saniye))	Koordinat-2 (ED 50 veya WGS-84 (derece dakika saniye))	Koordinat-3 (ED 50 veya WGS-84 (derece dakika saniye))	Koordinat-4 (ED 50 veya WGS-84 (derece dakika saniye))
1	Aydın	Didim	Kılıç Deniz Ürünleri Üretim İhr. İth. ve Tic. A.Ş.	Kılıç - Tarsu Deniz Balıkları Off Shore Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek	09-36	37 27 32.24N , 27 07 18.03E	37 27 32.23N , 27 07 25.96E	37 27 23.50N , 27 07 25.95E	37 27 23.50N , 27 07 18.01E
2	Aydın	Didim	Kılıç Deniz Ürünleri Üretim İhr. İth. ve Tic. A.Ş.	Kılıç - Işık Deniz Balıkları Off Shore Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek	09-34	37 27 32.05N , 27 08 17.77E	37 27 32.04N , 27 08 25.71E	37 27 23.30N , 27 08 25.70E	37 27 23.31N , 27 08 17.76E
3	Aydın	Didim	Gökçe Su Ürünleri Turizm San. ve Tic. A.Ş.	Gökçe Su Ürünleri Deniz Balıkları Yetiştiriciliği Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek, Sinagrit, Minekop, Sariağız	09-02	37 29 29.81N , 27 09 02,103 E	37 29 29.79N , 27 09 06.74E	37 29 14,88N , 27 09 01,99E	37 29 14,86N , 27 09 06,64E
4	Aydın	Didim	Gökçe Su Ürünleri Turizm San. ve Tic. A.Ş.	Enver Kaba Deniz Balıkları Yetiştiriciliği Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek, Fangri Mercan	09-01	37 29 30.22N , 27 07 26.97E	37 29 30.20N , 27 07 33.08E	37 29 18.84N , 27 07 33.01E	37 29 18.86N , 27 07 26.90E
5	Aydın	Didim	Agromey Gıda ve Yem Sanayi Ticaret A.Ş.	Seçkin-1 Deniz Balıkları Yetiştiriciliği Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek, Sinagrit, Fangri Mercan, Minekop, Sariağız	09-03	37 28 46.75N , 27 07 03.51E	37 28 46.75N , 27 06 56.52E	37 28 37.45N , 27 06 58.17E	37 28 37.45N , 27 07 03.49E
6	Aydın	Didim	Agromey Gıda ve Yem	Seçkin-2 Deniz Balıkları	2000	52,500	Çipura, Levrek, Sinagrit,	09-04	37 28 46.02N , 27 08	37 28 46.03N , 27 08	37 28 32.92N , 27 08	37 28 32.92N , 27 08

			Sanayi Ticaret A.Ş.	Yetiştiric iliği Projesi			Fangri Mercan, Minekop, Sarıağız		29.70E	24.40E	24.38E	29.67E
7	Ayd ın	Did im	Noordze e Su Ürünleri İhr. İth. San. ve Tic. A.Ş.	Noordzee Deniz Balıkları Off- Shore Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek, Sinagrit, Sivriburun Karagöz, Minekop, Sarıağız	09- 12	37 27 34.44N , 27 09 18.53E	37 27 34.42N , 27 09 24.63E	37 27 23.06N , 27 09 24.55E	37 27 23.09N , 27 09 18.45E
8	Ayd ın	Did im	Gümüşd oğa Su Ürn. Üret. İhr. ve İth. A.Ş.	Olivka-1 Deniz Balıkları Yetiştiric iliği Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek	09- 22	37 28 18.27N , 27 09 04.17E	37 28 18.24N , 27 09 10.27E	37 28 06.88N , 27 09 10.19E	37 28 06.91N , 27 09 04.09E
9	Ayd ın	Did im	Gümüşd oğa Su Ürn. Üret. İhr. ve İth. A.Ş.	Olivka-2 Deniz Balıkları Yetiştiric iliği Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek	09- 25	37 28 42.20N , 27 07 39.51E	37 28 42.29N , 27 07 43.58E	37 28 35.81N , 27 07 43.80E	37 28 35.72N , 27 07 39.73E
10	Ayd ın	Did im	Kılıç Deniz Ürünleri Üretim İhr. İth. ve Tic. A.Ş.	Şengenç Deniz Balıkları Off- Shore Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek, Sinagrit, Sargoz, Sivriburun Karagöz, Minekop, Sarıağız	09- 31	37 29 30.42N , 27 06 40.14E	37 29 30.39N , 27 06 46.25E	37 29 19.04N , 27 06 46.18E	37 29 19.06N , 27 06 56.44E
11	Ayd ın	Did im	Gümüşd oğa Su Ürn. Üret. İhr. ve İth. A.Ş.	Uğur Balıkçılık Deniz Balıkları Off- Shore Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek, Sinagrit, Minekop, Sarıağız,	09- 26	37 29 30.02N , 27 08 13.80E	37 29 29.99N , 27 08 19.91E	37 29 18.64N , 27 08 19.83E	37 29 18.66N , 27 08 13.73E

B.4.6. Deniz Çöpleri

Deniz çöpleri konusunda ildeki mevcut kirlilik durumuna, baskılara, mevcut ve planlanan çalışmalara değinilmelidir.

İlimiz genelinde yoğun bir deniz çöpleri kirliliği mevcut değildir. Ancak yerleşim yerlerinde özellikle yaz aylarında nüfus artışı ile birlikte Kuşadası, Davutlar, Didim bölgelerinde oluşan evsel nitelikli katı atık ve atıksu kaynaklı kirlilik tehdidine yönelik düzenli olarak katı atık yönetim hizmetleri ve atıksu bertarafına ilişkin çalışmaların herhangi bir aksaklığa mahal verilmeden yapılması gerekmektedir.

İlimiz genelinde de yerleşim yerleri ve karayolu kaynaklı deniz çöpleri oluşmakta, oluşan bu deniz çöpleri de İlimizin turizm faaliyetlerine engel oluşturmaması için ilgili belediyeler aracılığıyla düzenli olarak temizlenmektedir.

Sadece halkın kullanmadığı sahil şeridi, özellikle Delta Yarımadası bölgesinde Milli Park kıyılarında özellikle Sazlık 1 ve Sazlık 2 mevkieinde bulunan koylarda ve Sisam (Samos) adasından denize atılan atıkların biriktiğı alanlarda ciddi deniz çöpu oluşumu gözlenmektedir. Bu bölge ise Dilek Yarımadası Büyük Menderes Deltası Milli Park Müdürlüğü koordinesinde ilgili belediye başkanlığı ile atıkların toplanması sağlanmalıdır.

İlimiz sınırları içerisinde bulunan ve bu sınırlar içinde Ege Denizine dökülen Büyük Menderes Nehri üzerinde karasal kaynaklı evsel atıkların, tarımda kullanılan tarım ilaçları ve ambalajları vb atıkların denize ulaşması engellenmelidir.

İlimize ait Deniz Çöpleri Eylem Planı (2020-2025) hazırlanarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilmiş, Aydın Çevre, Şehircilik İklim Değişikliği İl Müdürlüğü internet sitesine eklenmiştir. Bu plan, 10.06.2019 tarih ve 2019/9 sayılı Deniz Çöpleri İl Eylem Planlarının Hazırlanması ve Uygulanması Genelgesi gereğı deniz kirliliğinin önlenmesine yönelik yapılacak çalışmalar ile kıyıda atıkların oluşumundan bertarafına kadar olan sürecin etkin şekilde yönetilebilmesi amacı ile hazırlanmıştır. Deniz çöplerinin oluşumundan bertarafına kadarki süreçte ekolojik denge ve insan sağlığına zarar vermeden yönetiminin sağlanması, atık oluşumunun azaltılması, atıkların yeniden kullanımı, geri dönüşümü, geri kazanımı vb. çalışmaların düzenli ve sürekli bir şekilde yapılabilmesi ile takibinin temin edilmesi için gereklidir.

Planın sürdürülebilir olması bakımından tüm paydaşların plan içeriğindeki tablo 13'te yer alan iş termin planında verilen görev ve sorumluluklarını yerine getirmesi, yapılan çalışmaların ayrıntılı olarak komisyonla paylaşılması ve koordineli çalışılması gerekmektedir. Eylem Planında yer alan faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde yaşanan sorunlar, plandan sapma olması durumunda; nedenleri ve bu sapmaların bir sonraki yıl içerisinde telafi edilmesine yönelik alınacak önlemlerle ilgili olarak Valilikçe telafi faaliyetleri belirlenir ve uygulanması için ilgili kurum/kuruluş ve işletmelere Vali tarafından yazılı olarak tebliğ edilir.

Plajlarda yapılan çalışmalara ek olarak tüm plajlarda mavi bayrak şartlarının sağlanması bu plajlarda deniz çöplerinin yönetiminin yapılmasına katkı sağlayacaktır.

B.5. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

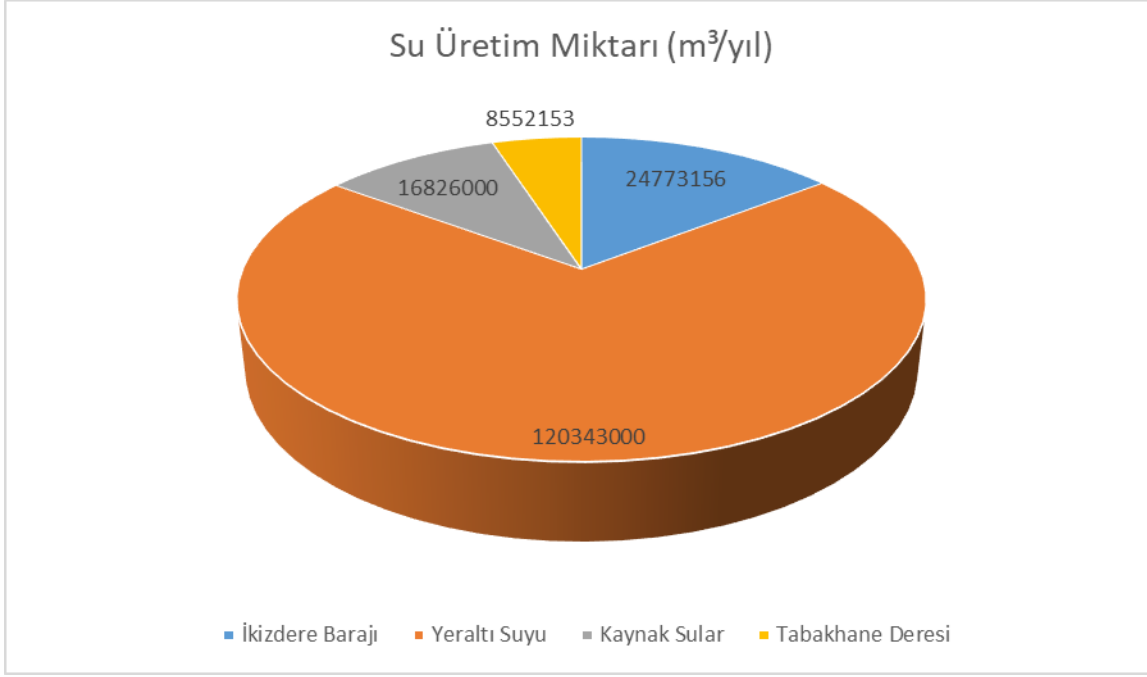
B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu

Aydın İlinin içmesuyu ihtiyacı İkizdere Barajı, Yeraltı Su Kaynakları ve Pınar Kaynaklarından sağlamaktadır. 2024 yılı itibarı ile Aydın İlindeki su kaynaklarından temin edilen su miktarları;

B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

Su Kaynağı	Su Üretim Miktarı (m ³ /yıl)
İkizdere Barajı	24.773.156

Yeraltı Suyu	120.343.000
Pınar Kaynakları	16.826.000
Tabakhane Deresi	8.552.153
Toplam:	170.494.309

B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

Aydın İli genelinde 1590 adet kuyu aktif olarak su temininde kullanılmaktadır.

Çizelge 25 - Yeraltı Su kaynaklarından temin edilen su miktarı
(Aydın Büyükşehir Belediye Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü, 2025)

Aydın Merkez Kuyu(Tüm Kuyular Toplam)	(m³/yıl)	120.343.000
--	----------------------------	-------------

Çizelge 26 - 2024 Yılı Su Tüketimleri
(Aydın Büyükşehir Belediye Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü, 2025)

SIRA NO	KULLANIM YERİ	MİKTARI (M3)	
1	KONUT	50.160.650	
2	SANAYİ KURULUŞU	13.875.060	
3	DİĞER	4.158.601	

B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

Çizelge 27 - Aydın Büyükşehir Belediyesi İlçe Debi Değerleri 2024

	İlçe Adı	Debi (m3/yıl)
1	Bozdoğan	3.063.702,40 m³/yıl
2	Buharkent	710.429,58 m³/yıl
3	Çine	1.643.087,12 m³/yıl
4	Didim	10.241.416,84 m³/yıl
5	Efeler	144.622.893,00 m³/yıl
6	Germencik	2.336.755,69 m³/yıl
7	İncirliova	2.665.705,09 m³/yıl
8	Karacasu	681.231,03 m³/yıl
9	Karpuzlu	376.700,65 m³/yıl
10	Koçarlı	753.298,56 m³/yıl
11	Köşk	791.848,82 m³/yıl
12	Kuşadası	11.589.836,78 m³/yıl
13	Kuyucak	1.618.718,90 m³/yıl
14	Nazilli	14.986.390,99 m³/yıl
15	Söke	14.455.089,67 m³/yıl
16	Sultanhisar	863.193,46 m³/yıl
17	Yenipazar	345.373,83 m³/yıl

Çizelge 28 - Aydın Büyükşehir Belediyesi Kuyu Debi Değerleri 2024

	İlçe Adı	Kuyu /Kaynak Adı	Debi (m3/yıl)
1	Bozdoğan	Kaynak Suyu	1.503.360,00
2	Bozdoğan	Doyuran Kuyu	995.247,00
3	Bozdoğan	Akçay Kuyu	565.095,40
4	Buharkent	Feslek	710.429,58
5	Çine	Terfi Merkezi	1.643.087,12
6	Didim	Trafo Yanı	162.100,83
7	Didim	Alpek Kablolu	67.427,08
8	Didim	Merkez Su Pompası	284.080,86
9	Didim	Kıtıklı	74.987,06
10	Didim	E.Demirel Parkı	218.594,81
11	Didim	Jantsa Cami Yanı	85.309,56
12	Didim	Jantsa Bar Yanı	77.763,49
13	Didim	Jantsa Park İçi	289.020,12
14	Didim	Stadyum Arkası	130.879,21
15	Didim	Anaokulu Yanı	93.436,97
14	Didim	Bahi Aşık	190.847,85
15	Didim	Tedaş Hasan	238.808,50
16	Didim	Hisar-Kamacı Su D.	125.782,89
17	Didim	Çikolata	139.641,16
18	Didim	Benzinlik Yanı	160.119,62
19	Didim	Opet Karşısı	81.367,04
20	Didim	Yükselen Villa 1	121.713,80

21	Didim	Yükselen Villa 2	1.850.799,96
22	Didim	Yüksel Seramik	111.592,14
23	Didim	Sağtur Trafo Yanı	80.580,07
24	Didim	Erol Taş	23.551,43
25	Didim	Blubey	90.580,68
26	Didim	Kokina 1	453.947,36
27	Didim	Kokina 2	654.656,81
28	Didim	Kokina 3	597.212,14
29	Didim	Mavi Şehir Aykar	264.033,28
30	Didim	Ege güneşi	107.754,70
31	Didim	Kavak Boğazı 1	3.543,96
32	Didim	Kavak Boğazı 3	505.541,11
33	Didim	Sanayi Altı	21.812,54
34	Didim	Yeni Mah. PTT Karşısı	331.350,60
35	Didim	Egemenlik Cad.	117,03
36	Didim	Hisar-Sevgi Parkı	143.014,53
37	Didim	Hisar 1002 sokak	409.489,33
38	Didim	Hisar 2	472.693,73
39	Didim	Efeler 1598.sokak	174.971,81
40	Didim	Akyeniköy	523.162,88
41	Didim	Kırkiçi	7.179,92
42	Didim	Hisar-Kamacı Cad.	286.506,93
43	Didim	Efeler 1341 Sok.	184.286,45
44	Didim	Akbük 2019 Cad.	71.578,60
45	Didim	Menderes	26.809,59
46	Didim	Cumhuriyet 1062 Sok.	102.764,03
47	Didim	Adnan Menderes Blv.	95.765,39
48	Didim	Cumhuriyet 1034 Sok.	104.239,05
49	Efeler	Baraj	14.165.200,00
50	Efeler	Pınar Kaynakları	8.552.153,00
51	Efeler	Kuyu	121.905.540,00
52	Germencik	Baraj	1.432.339,00
53	Germencik	Dağkaraağaç yolu	89.147,39
54	Germencik	germencik içme suyu	43.146,64
55	Germencik	dağkaraağaç yolu kenarı	157.888,94
56	Germencik	germencik çay kenarı içme suyu	242.285,69
57	Germencik	germencik içme ve kullanma suyu	14.151,29
58	Germencik	kurtuluş mh. Karayolu kenarı hıdırbeyli içme suyu	69.096,88
59	Germencik	kurtuluş mh.bardakçı kahve yanı hıdırbeyli	35.607,45
60	Germencik	hıdırbeyli aktarma pompası içme suyu	66.986,12
61	Germencik	Merkez	146.170,04
62	Germencik	Yedieylül	36.158,13
63	Germencik	Park-Seyran Sok.	778,12
64	İncirliova	Baraj	2.202.789,60
65	İncirliova	Belediye içme suyu	122.993,10
66	İncirliova	Dereagzı içme suyu	26.926,37

67	İncirliova	Dereağzı ASKİ şantiye	312.996,01
68	Karacasu	Kaynak Suyu	274.363,20
69	Karacasu	Merkez içme suyu	87.956,24
70	Karacasu	Merkez Cuma mah. İçme suyu	166.294,56
71	Karacasu	Merkez Subaşı mevki içme suyu	152.617,03
72	Karpuzlu	Yeni Mah. Kuyusu	376.700,65
73	Koçarlı	Baraj	662.265,00
74	Koçarlı	Büyükdere mevki içme suyu	158,02
75	Koçarlı	Koçarlı merkez terfi şantiye büyükdere	90.884,56
76	Köşk	Ovaköy-Hesapçının yeri	256.920,16
77	Köşk	Taşköprü yanı-1	254.567,21
78	Köşk	Taşköprü yanı-2	280.361,45
79	Kuşadası	Kaynak Suyu	630.720,00
80	Kuşadası	Krizalı Grup_1	1.585.206,23
81	Kuşadası	Pilavtepe	1.361.472,50
82	Kuşadası	Mağripoğlu Grup_1	1.136.545,32
83	Kuşadası	Kuşadası	225.344,59
84	Kuşadası	Değirmendere	81.582,85
85	Kuşadası	Mağripoğlu Grup_2	884.611,36
86	Kuşadası	Şarlak Grup_1	980.943,16
87	Kuşadası	Uydukent	30.190,90
88	Kuşadası	Şarlak Grup_2	1.639.122,05
89	Kuşadası	D2 Pompa	247,21
90	Kuşadası	Kuşadası_1	102.677,72
91	Kuşadası	Mağripoğlu Grup_3	1.011.812,60
92	Kuşadası	Kirazlı Grup_2	1.521.260,25
93	Kuşadası	İstek Okulları	45.486,67
94	Kuşadası	Kuşadası_2	1.948,49
95	Kuşadası	Soğucak Derenalp Site Yanı	194.766,82
96	Kuşadası	Soğucak Orhangazi Caddesi	4.794,33
97	Kuşadası	Şahan Sitesi 2 Çeşmelik	12.708,16
98	Kuşadası	Cumhuriyet Mahallesi	37.874,58
99	Kuşadası	Ege Mah. 425 sokak	100.602,00
100	Kuyucak	Merkez içme suyu	1.551.556,76
101	Kuyucak	Cumhuriyet Mah. Taksim Sokak	67.162,14
102	Nazilli	Atatürk Parkı	517.869,63
103	Nazilli	Dallica Büyük	178.605,53
104	Nazilli	Ege Hayat 1	3.252,92
105	Nazilli	Küm Küm kavağı	92.891,20
106	Nazilli	M.Aksoy-Uğur Mermer	26.431,69
107	Nazilli	M.Özalp-Oğulcuk	71.062,34
108	Nazilli	Mergen5 (14)	10.111.218,47
109	Nazilli	Pınarbaşı-stat	80.476,13
110	Nazilli	Stadyum	189.149,72
111	Nazilli	Tören Alanı_Adliye	83.930,06
112	Nazilli	Turan Mah.	126.393,52

113	Nazilli	Yeni Mah	50.077,41
114	Nazilli	Yeni Sanayi-kırcı	353.088,84
115	Nazilli	Yeşil Mah-Kanal Kenarı	120.486,32
116	Nazilli	Ege Hayat 2	54.914,26
117	Nazilli	Su Fabrikası	512.332,78
118	Nazilli	Pınarbaşı-hazır su	2.277.495,98
119	Nazilli	Yeşil Mah-Portakallık	93.766,71
120	Nazilli	İstiklal Mah-Gölpark	46.057,48
121	Söke	Ali Rıza	65.187,02
122	Söke	Terfi Merkezi	2.542.759,27
123	Söke	Konak	565.099,68
124	Söke	Atatürk Cad.-Sevgi Köprüsü	197.954,60
125	Söke	Bölge Trafik	237.146,30
126	Söke	Koçlar Parkı	265.075,48
127	Söke	Egemed	181.354,82
128	Söke	Boynak	4.626.458,27
129	Söke	Cumhuriyet Mah.-Sevgi Köprüsü	177.127,76
130	Söke	EM-6	58.784,63
131	Söke	Yeni Merkez Terfi Kuyusu	1.307.947,85
132	Söke	Yenicami Mahallesi	113.649,89
133	Söke	Çakırlar	116.544,09
134	Sultanhisar	Kaynak Suyu	62.208,00
135	Sultanhisar	Merkez L2	358.867,56
136	Sultanhisar	Malgaç L1	442.117,90
137	Yenipazar	Anayol Kenarı	294.152,54
138	Yenipazar	Top Sahası	51.221,29

Çizelge 29 - Mahallelerde Bulunan İçmesuyu (Paket) Arıtma Tesisleri (Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı)

İÇME SUYU ARITMA TESİSLERİ				
S.NO	İLÇELER	MAHALLE	ARITMA TİPİ	m³/h
1	AYDIN	Kalfaköy Mahallesi (Topyatağı)	43.200 m³/gün kapasiteli İçme Suyu Arıtma Tesis	1800
2	AYDIN	Kemer Mahallesi (Balıkköy)	64.800 m³/gün kapasiteli İçme Suyu Arıtma Tesis	2700
3	BUHARKENT	Ericek Mahallesi	Kum Filtrasyon Sistemi	18
4	BOZDOĞAN	Kızıltepe-Konaklı-Tütüncüler Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	21,6
5	BOZDOĞAN	Kılavuzlar Mahallesi	Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	28,8
6	BOZDOĞAN	Kazandere Mahallesi	Aktif Karbon Ünitesi-- İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	18,2
7	BOZDOĞAN	Güre Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	10,8
8	BOZDOĞAN	Alhisar Mahallesi	Aktif Karbon Ünitesi (Bulanıklık Giderim)	10,8
9	ÇİNE	Seferler-Develiler Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	7,20
10	ÇİNE	Akdam Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	3,6
11	ÇİNE	Altınova Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	7,2
12	ÇİNE	Bağlarbaşı Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	25
13	ÇİNE	Elderesi Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	13
14	ÇİNE	Eskiçine Mahallesi	Aktif Karbon Ünitesi- İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	21,6
15	ÇİNE	Camızağılı Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	28,8
16	ÇİNE	Cumalı Mahallesi	Arsenik-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	28,8
17	ÇİNE	Çaltı Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	54
18	ÇİNE	Hasanlar Mahallesi	Bulanıklık Giderim- İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	8
19	ÇİNE	Hallaçlar Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	7,2
20	ÇİNE	Kavşit Mahallesi	Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	18
21	ÇİNE	Kirazderesi Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	3,6
22	ÇİNE	Kızılgüney Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	16
23	ÇİNE	Kuruköy Mahallesi	Arsenik-Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	36
24	ÇİNE	Kuruköy Mahallesi	Krom Filtre- İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	36
25	ÇİNE	Özeren Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	3,6
26	ÇİNE	Sağlık Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	5,4
27	ÇİNE	Seferler Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	18
28	ÇİNE	Soğukoluk Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	13
29	ÇİNE	Sarnıç Mahallesi	Krom Filtre- İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	5,4
30	ÇİNE	Tepeköy Mahallesi	Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	12,6
31	ÇİNE	Yağcılar Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesis	18

32	ÇİNE	Dereli Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	5
33	EFELER	Armutlu Mahallesi	Demir-Mangan-Bulanıklık İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	21,6
34	EFELER	Böcek Mahallesi	Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	28,8
35	EFELER	Göhlisar Mahallesi	Demir-Mangan-Bulanıklık İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	36
36	EFELER	Karaköy Mahallesi	Krom Filtre- İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	7
37	EFELER	Kuloğulları Mahallesi	Demir-Mangan-Bulanıklık İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	10,8
38	EFELER	Savrandere Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	10,8
39	EFELER	Şahnalı Mahallesi	Demir-Mangan-Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	25,2
40	EFELER	Tepeköy Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	10
41	GERMENCİK	Abdurrahmanlar Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	3,6
42	GERMENCİK	Bozköy Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	7,2
43	GERMENCİK	Çamköy Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	21,6
44	GERMENCİK	Çarıklar Mahallesi	Demir-Mangan-Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	10,8
45	GERMENCİK	Dağyeni Mahallesi	Krom Filtre- İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	28,8
46	GERMENCİK	Meşeli Mahallesi	Demir-Mangan-Amonyum İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	21,6
47	GERMENCİK	Moralı Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	7,2
48	GERMENCİK	Uzunkum Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	25,2
49	İNCİRLİOVA	Palamut Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	15
50	KARACASU	Nargedik Mahallesi	Mangan-Bulanıklık İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	10,8
51	KARACASU	Tepecik Mahallesi	Krom Filtre- İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	7,2
52	KARACASU	Yazır Mahallesi	Krom Filtre- İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	3,6
53	KARPUZLU	Akçaabat Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	11
54	KARPUZLU	Akçaabat-Ören Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	18
55	KARPUZLU	Mutluca Mahallesi	Aktif Karbon Ünitesi İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	3,6
56	KARPUZLU	Çobanisa Mahallesi	Demir-Mangan-Renk-Bulanıklık İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	10,8
57	KARPUZLU	Yahşiler Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	21,6
58	KARPUZLU	Ektirli Mahallesi	Arsenik-Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	21,6
59	KARPUZLU	Kocası Mahallesi	Krom Filtre- İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	6
60	KARPUZLU	Ömerler Mahallesi	Demir-Mangan-Renk İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	28,8
61	KARPUZLU	Tekeler Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	18
62	KOÇARLI	Bağcılar Mahallesi	Arsenik-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	18
63	KOÇARLI	Birci Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	18
64	KOÇARLI	Boğaziçi Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	3,6
65	KOÇARLI	Çallı Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	21,6
66	KOÇARLI	Dedeköy Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	10,8

67	KOÇARLI	Esentepe Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	12
68	KOÇARLI	Güdüşlü Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	28,8
69	KOÇARLI	Hacıhamzalar Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	5,4
70	KOÇARLI	Haydarlı Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	25,2
71	KOÇARLI	Karaağaç Mahallesi	Arsenik-Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	3,6
72	KOÇARLI	Kasaplar Mahallesi	Arsenik-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	36
73	KOÇARLI	Karacaören Mahallesi	Aktif Karbon Ünitesi İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	14,4
74	KOÇARLI	Kızılkaya Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	15
75	KOÇARLI	Sapalan Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	3,6
76	KOÇARLI	Timinciler Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	3,6
77	KUYUCAK	Çobanisa Mahallesi	Mangan-Nitrat-Sülfat İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	43,2
78	KUYUCAK	Ovacık Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	5,4
79	KUYUCAK	Yeşildere Mahallesi	Krom Filtre- İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	2,7
80	NAZİLLİ	Aşağıörencik Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	21,6
81	NAZİLLİ	Bağcılı Mahallesi	Demir-Mangan-Arsenik-Bakır-Nikel-Kadmiyum İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	28,8
82	NAZİLLİ	Derebaşı-Yavansu Mahallesi	Mangan-Bulanıklık İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	10,8
83	NAZİLLİ	Gedik Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	3,6
84	NAZİLLİ	Işıklar Mahallesi	Demir-Mangan-Amonyum İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	28,8
85	NAZİLLİ	Karahallı Mahallesi	Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	10,8
86	NAZİLLİ	Avra Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	28,8
87	NAZİLLİ	Kestel Mahallesi	Arsenik-Mangan-Sülfat-Bulanıklık İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	28,8
88	NAZİLLİ	Kocakesik Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	5,4
89	NAZİLLİ	Ovacık Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	7,2
90	NAZİLLİ	Semai Mahallesi	Demir-Mangan-Amonyum-Kadmiyum-Bulanıklık İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	10,8
91	SÖKE	Akçakaya Mahallesi	Demir-Mangan-Arsenik-Bulanıklık İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	54
92	SÖKE	Arslanyaylası Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	10
93	SÖKE	Atburgazı Mahallesi	Krom Filtre- İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	5,4
94	SÖKE	Avşar Mahallesi	Demir-Mangan-Arsenik-Bulanıklık İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	28,8
95	SÖKE	Bayırdamı Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	14,4
96	SÖKE	Çalıköy Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	13
97	SÖKE	Çavdar Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	15
98	SÖKE	Karaatlı Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	3,6
99	SÖKE	Karacahayıt Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	21,6
100	SÖKE	Kaygılı Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	25,2

101	SÖKE	Kisir Mahallesi	Mangan-Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	25,2
102	SÖKE	Nalbantlar Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	5,4
103	SÖKE	Pamukçular Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	3,6
104	SÖKE	Yeniköy Mahallesi	Demir-Mangan-Arsenik-Nikel-Bulanıklık İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	28,8
105	SÖKE	Yeşilköy Mahallesi	Mangan-Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	25,2
106	SULTANHİSAR	Atça-İncealan Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	14,2
107	SULTANHİSAR	Yukarı-Kavaklı Mahallesi	Krom Filtre- İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	5,4
108	YENİPAZAR	Karacaören Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	28,8
109	YENİPAZAR	Paşaköy Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	16,20
110	YENİPAZAR	Alioğulları Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	13
111	YENİPAZAR	Çulhan Mahallesi	Demir- Mangan-Amonyum-Nitrat-Nitrit Paket Arıtma Tesisi	36

B.5.2. Sulama

İlimizde toplam 184.525 hektar alanda sulu tarım yapılmaktadır. Aydın ilinde Devlet Su İşleri 21. Bölge Müdürlüğü tarafından işletmeye açılmış olan 115.389 ha (brüt) 111.255 ha (net) sulama alanı bulunmaktadır. Sayaç olan sulama tesisleri toplamda 3.182 ha'dır. Toplam 514 adet sayaç bulunmaktadır. 3.182 ha alanda salma, damla, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılmaktadır. Sulama yapılan alanlarda toplam 6 adet birlik bulunmaktadır. Bunlar;

- Söke Ovası Sulama Birliği
- Adnan Menderes Sulama Birliği
- Aydın Ovası Sulama Birliği
- Akçay Sulama Birliği
- Nazilli Sulama Birliği
- Bozdoğan Sulama Birliği'dir.

B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Devlet Su İşleri 21. Bölge Müdürlüğü tarafından işletmeye açılmış olan 96.697 ha alanda salma sulama yapılmaktadır.

B.5.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Aydın ilinde kapalı sistemle 14.558 ha alan sulanmaktadır. Kapalı sistemli sulama ile damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılabilmektedir.

B.5.3. Endüstriyel Su Temini

İlimizde bulunan sanayi kuruluşlarının kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı ile ilgili net bir bilgi bulunmamaktadır. Sanayi kuruluşları DSİ tarafından izni verilen kuyu, belediye şebeke suyu ile su ihtiyacını karşılamaktadır.

Geri dönüşüm suyu kullanılmamaktadır. Büyük çaplı atıksu geri kazanımı yoktur. Bazı ham yağ üretiminde, beton santralleri ve kum yıkama eleme tesislerinde devir daim yapılarak yeniden kullanılmaktadır.

Arıtma tesislerinde arıtılan atıksular sanayi kuruluşunun sektörlerine göre Su Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği kriterlerine göre kuru dere ve Büyük Menderes nehrine deşarj edilmektedir.

B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

Aydın ili sınırları içerisinde işletmede olan HES projelerinden Akçay HES, Başaran HES, Çine Adnan Menderes Barajı ve HES, Feslek HES, Kemer Barajı ve HES, Sırma HES ve Karacasu HES projelerinden toplam 137,12 MW Kurulu Güç ile yılda 407,45 GWh enerji üretilebilmektedir.

Enerji Hidroelektrik Potansiyel (2024 Yılı Sonu İtibariyle)

AŞAMASI		KURULU GÜÇ (MW)	YILLIK ENERJİ (GWh/yıl)
SIRA NO	HES ADI		
İŞLETMEDE OLAN		137,12	407,45
1	AKÇAY HES	28,78	76,17
2	BAŞARAN HES	0,60	4,27
3	ÇİNE ADNAN MENDERES BARAJI ve HES	44,65	118,00
4	FESLEK HES	8,84	41,28
5	KEMER BARAJI ve HES	48,00	143,00
6	SIRMA HES	6,00	23,23
7	KARACASU HES	0,25	1,50

B.5.5. Rekreatif Su Kullanımı

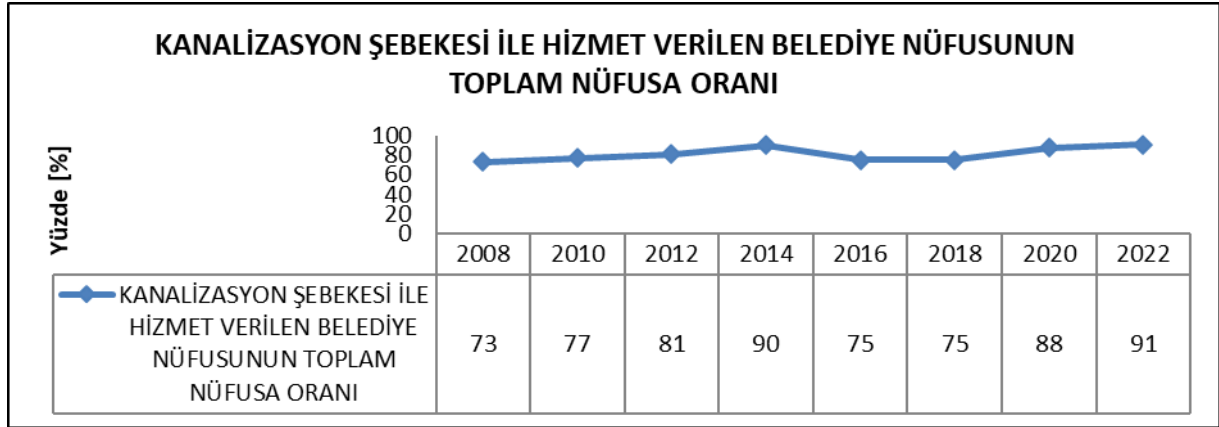
Park, bahçe sulaması amaçlı kullanılan su şebekeden çekilmektedir.

B.6. Çevresel Altyapı

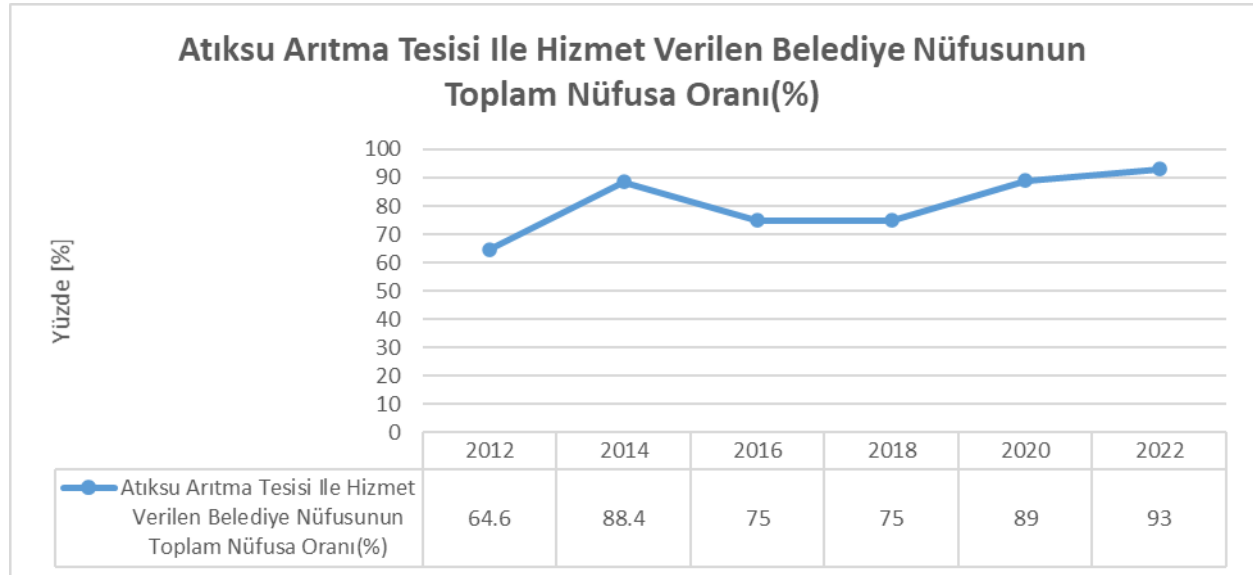
B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisleri Hizmetleri

İlimizde TUIK 2020 verilerine göre 18 Belediye tarafından 995.985 kişiye kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilmektedir. Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen Belediye Nüfusunun Toplam Nüfusa Oranı 2020 yılında % 89'dır

İlimizde TUIK 2020 verilerine göre Atıksu Arıtma Tesisleri ile Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Nüfusa Oranı 2020 yılında % 89'dur. 2020 yılı itibariyle Atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye sayısı 18 dir. Atıksu arıtma tesislerinde 66.016 bin m3/yıl atıksu arıtılmaktadır

Grafik 30 –Aydın ilinde kanalizasyon hizmeti verilen nüfusun belediye nüfusuna oranı
 ((TÜİK, 2022) (TÜİK iki yıl aralıklarla veri yayınlamaktadır.))

Grafik 31 Aydın ilinde atıksu arıtma tesisi ile hizmet edilen nüfusun toplam belediye nüfusuna oranı
 (TÜİK, 2022 -TÜİK iki yıl aralıklarla veri yayınlamaktadır.)

Çizelge 30 - Aydın Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Atıksu Arıtma Tesisleri Listesi
(Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2025)

Yerleşim yerinin adı			Belediye atıksu arıtma tesisi olup olmadığı			Belediye atıksu arıtma tesisi türü			SAİS Kabin Durumu (var/yok)	Mevcut kapasitesi (m ³ /gün)	Arıtılan deşarj edilen atıksu miktarı (M ³ /sn)	Deşarj noktası	Deniz deşarjı	Hizmet verdiği nüfus	Oluşan AAT çamur miktarı (ton/yıl)
il	ilçe	mahalle	var	İnşa/plan aşamasında	yok	fiziksel	biyolojik	ileri							
Aydın	Efeler	Doğu arıtma	x			x	x		var	53531	0,34	Büyük menderes	-	180000	200
		Otogar arıtma	x			x	x		Yok	300	0,0023	Sulama suyu	-	1500	-
		Umurlu aat			x										
	Bozdoğan	Eymir mahallesi	x			x	x		Yok	100	0,001	Eymir Deresi		1000	40,940
		Toki konutları	x			x	x		Yok	180	0,0017	Deliçay	-	1500	-
		Akçay AAT	X			X	X		Yok	1200	0,0139	Akçay Deresi	-	7500	50
		Yazıkent AAT	X			X	X		Yok	300	0,0015	Gürlek Deresi	-	1950	5
	Buharkent	buharkent AAT	x	işletmede		X	X	x	Yok	2077		Büyük Menderes	-		-
	Çine	Çine AAT	X			X	X	X	Yok	3000	0,030	Söğütçük deresi	-	25000	100
	Didim	Didim AAT	x			x	x		Var	50000	0,53	Ege denizi	x	300000	400
		Akbük	x			x	x		Yok	500	0,028	sulama	-	2500	-

	Germencik	Germencik		x	x	x	x	x	Yok	6172		Çamurlulıca çayı	-	-	-
	İncirliova	İncirliova			x				Yok			-	-	-	-
	Karacasu	Karacasu AAT	X			X	X		Yok	1000	0,0081	Sarıcayer deresi	-	5000	-
		Ataeymir (doğal)	x						Yok	0	0		-	1200	-
		Yenice (doğal)	x						Yok	0	0		-	1100	-
		Çamköy AAT	X			X	X		Yok	100	0,001	Dere	-	500	-
	Karpuzlu	Karpuzlu AAT	X			X	X		Yok	300	0,0023	Kocaçay	-	1500	20
	Koçarlı	Bıyıklı AAT	X			X	X		Yok	160	0,001	DSİ Kanalı	-	1200	-
		Koçarlı AAT	X			X	X		Yok	1400	0,016	Büyük Menderes		9000	
	Köşk	Başçayır AAT	x			x	x		Yok	150	0,001	DSİ kanalı	-	1600	-
		Çiftlik AAT	X			x	x		Yok	150	0,001	DSİ Kanalı	-	1500	-
	Kuşadası	Kuşadası AAT	x			x	x	x	Var	89794	-	Ege Denizi	x	333800	400
		Yeniköy AAT	X			X	X		Yok	112	0,0012	Kuru dere yatağı	-	750	40
	Kuyucak	Kuyucak AAT	x			x	x		Yok	1000	0,011	DSİ Kanalı	-	7000	50
		Başaran (doğal)	x			x	x		Yok	250	0,0023	Dandalaz Çayı	-	1400	-
		Horsunlu (doğal)	x	x					Yok	0	0			2600	-
		Kurtuluş (doğal)	X	x					Yok	0	0			1600	-
		Pamukören (doğal)	x						Yok	530	0,005	Büyük menderes	-	3000	-
		Yamalak (doğal)	x	x					Yok	0	0		-	1900	-

	Nazilli	Nazilli AAT	x			x	x		Var	27000	0,27	Büyük menderes	-	110000	200
		İsabeyli AAT	X			X	X		Yok	750	0,0075	DSİ Kurutma	-	4900	-
		Sevindikli AAT	X			X	X		Yok	95	0,00085	Büyük menderes	-	460	-
		Bayındır AAT	X			X	X		Yok	180	0,05	Dere	-	1500	
	Söke	Söke AAT	X			X	X		var	19000	0,127	DSİ 22 nolu Kanalı	-	70000	150
	Sultanhisar	Sultanhisar AAT	X			X	X		Yok	976	0,0073	Büyük menderes	-	6000	50
		Atça Hancıoğlu AAT	x			x	x		Yok	600	0,0054	Akçay Sağ Sahil	-	3000	-
		Atça Akmusluk AAT	x			x	x		Yok	600	0,0055	Akçay Sağ Sahil	-	3000	20
	Yenipazar	Yenipazar AAT	X			x	x		Yok	900	0,007	Büyük menderes	-	6000	50

Çizelge 31– 2024 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu
(Aydın Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü, 2025)

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 10.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

Çizelge 32 – 2024 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu
(Aydın , 2025)

OSB/Serbest Bölge/Sanayi Sitesi Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (m ³ /gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı
AYDIN OSB	Var	9.000	VAR	F+B+K	5	Musluca Deresi
ASTİM	Var	850	YOK	F+B+İ	0,085	DSİ kurutma kanalı
NAZİLLİ	Deneme Aşamasında	1500	YOK	F+B+İ	-	B. Menderes
ORTAKLAR	Var	2000	YOK	F+B+K	0,006-0,010	Naipli çayı
ÇİNE	Var	200	YOK	F+B	0,1	Çine Çayı
ÇİNE	Proje Aşamasında	400	YOK		-	
SÖKE OSB 2 NOLU AAT	Var (Batı Kipaş Kağıt)	22.000	VAR	F+B+K	-	Eski Menderes Yatağı
SÖKE OSB	Proje	4000	YOK	B+K+İ	-	Akarsu
BUHARKENT	Proje Aşamasında				-	

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 10.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

Çizelge 33 – 2023 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı
(2025)

Tesis Statüsü	Toplam Tesis Sayısı	AAT’si Olan Tesis Sayısı
Üretim Sektörü/Sanayi Tesis	Veriye ulaşılamadı	92
Turizm Tesis veya Site Yönetimi	Veriye ulaşılamadı	108
Diğer	Veriye ulaşılamadı	57

B.6.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler

İlimizde Aydın Büyükşehir Belediyesi sorumluluğunda Efeler, Kuşadası ve Didim İlçelerinde olmak üzere 3 adet katı atık düzenli depolama ve bertaraf tesisi vardır. Efeler Katı Atık Düzenli Depolama Ve Bertaraf Tesisinde sızıntı suyu arıtma tesisi tamamlanmış olup faaliyete başlamıştır. Kuşadası tesisi sızıntı suları Efeler katı atık düzenli depolama ve bertaraf tesisinde bulunan sızıntı suyu arıtma tesisine ASKİ denetimli ve izinli getirilerek arıtımı sağlanmaktadır. Didim katı atık düzenli depolama ve bertaraf tesisi arıtma tesisi zaman zaman geri devir yapılarak, zaman zaman Efeler katı atık düzenli depolama ve bertaraf tesisinde bulunan sızıntı suyu arıtma tesisine ASKİ denetimli ve izinli getirilerek arıtımı sağlanmaktadır. Mevcut durumda 3 tesisimizden de toprak ve sulara karışan herhangi bir atık yoktur.

B.6.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

İlimizde özellikle maden sektöründe ve hazır beton üretim santrallerinde geri kazanılan atıksu yeniden kullanılmaktadır. Özellikle Kuşadası ve Didim ilçelerimizdeki yazlık sitelerde bulunan evsel atıksu arıtma tesislerinde arıtılarak geri kazanılan atıksular çim, bahçe sulamasında kullanılmaktadır.

Çizelge 34 – 2024 yılı itibariyle arıtıldıktan sonra bertaraf edilen atıksu durumu (2025)

İl bazında toplam veriye ulaşamamıştır.

ARITILDIKTAN SONRA BERTARAF EDİLEN ATIKSU DURUMU							
Alıcı Ortama Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kanalizasyona Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kentsel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Tarımsal Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Endüstriyel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Çevresel/Ekolojik Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Başka Bir Tesise Su Kaynağı (m ³ /yıl)	TOPLAM (m ³ /yıl)

B.7. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirilenmiş Sahalar

“Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirilenmiş Sahalara Dair Yönetmelik” ve “Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirilenmiş Sahalara Dair Yönetmelik Yeterlilik Belgesi Tebliği” kapsamında yapılan çalışmalara değinilmelidir.

Kirilenmiş sahaların temizlenmesi ile ilgili yürütülen çalışmalar ve yöntemleri hakkında bilgi verilecektir.

Çizelge 35 - 2023 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler (2025)

Şüpheli Saha Sayısı	Takip Gerektiren Saha Sayısı	Kirilenmiş Saha Sayısı
329	0	0

B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi

Aydın Büyükşehir Belediyesi ASKİ Genel Müdürlüğümüze bağlı Atıksu Arıtma Tesislerimizden 2024 yılında oluşan arıtma çamurları çamur kurutma yataklarında kurutulup Ecorec Çevre ve Enerji Teknolojileri San Tic A Ş bertaraf ettirilmiştir. Arıtma çamurlarının toprakta kullanımı ile ilgili bir çalışma bulunmamaktadır.

Aydın ilinde 2023 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimine ilişkin veri bulunmamaktadır

Grafik32 - 2024 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi
(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

Madencilik faaliyetlerinin izin alınması aşamasında; söz konusu alan Orman Alanı olarak tanımlanan alanlardan ise Orman İşletme Müdürlüğüne faaliyet sahibinden ağaçlandırma bedeli, toprak bedeli, arazi kullanım bedeli ve fon bedelleri alınarak gerek faaliyet aşamasında gerekse faaliyet sonunda söz konusu alanda ağaçlandırma ve rehabilitasyon çalışmaları takip edilerek sahanın ağaçlandırılarak terk edilmesi sağlanmaktadır.

Ayrıca, madencilik faaliyetleri ÇED Yönetmeliği kapsamında yer aldığından söz konusu alanlarla ilgili Yönetmelik uyarınca hazırlanan raporda gerek faaliyet esnasında gerekse faaliyet sonrasında alınması gereken önlemler ile rehabilitasyon ve ağaçlandırma çalışmaları ile ilgili gerekli taahhütler alınarak, izlenmesi yapılmaktadır.

Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin olarak oluşturulan komisyon tarafından yerinde inceleme yapılarak, arazi üzerinde yapılan çalışmaların yakın çevresine uyum içerisinde yeniden kazanımı yapılmadığı incelenip değerlendirilmektedir.

B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

Çizelge 36 – 2023 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları
(Aydın İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2025)

Bitki Besin Maddesi	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot	24,609	259,124.5 ha
Fosfor	5,084	
Potas	2,417	
TOPLAM	32,100 ton	

Çizelge 37 - 2024 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)
(Aydın İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2025)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (litre)	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler	Zararlı böceklerin ergin, larva ve yumurtalarının kontrol altına alınması	336.698	181	259,124,5
Herbisitler	Zararlı Yabancı otların kontrol altına alınması	624.758	81	259,124,5
Fungisitler	Bitkisel Hastalıkların önlenmesi, kontrol altına alınması	99.928	141	259,124,5
Rodentisitler	Kemirgen zararlıların kontrol altına alınması	215	7,3	259,124,5
Nematositler	Akarların (Mite) kontrol altına alınması	-	-	259,124,5
Akarisitler	Zararlı böceklerin ergin, larva ve yumurtalarının kontrol altına alınması	129.549	40	259,124,5
Diğer	Nematodların (Nematosit), Ağaçlarda zararlıların kontrol altına alınması(kışlık ve Yazlık Yağlar)	162.615	10	259,124,5
TOPLAM		1.353.763	461	259,124,5

Çizelge 38 - 2024 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları
(Kaynak, yıl)

Analizi Yapan Kurum/Kuruluş	Analiz Yapılan Yer (İlçe, Köy, Mevkii, Koordinatları)	Analiz Tarihi	Analiz Edilen Madde	Tespit Edilen Birikim Miktarı (µg/kg- fırın kuru toprak)

(İlgili kurumdan bilgi edinilememiştir.)

Sonuç ve Değerlendirme

Toprak ve su kaynakları için sürdürülebilir değerler çerçevesinde kurum ve kuruluşların eşgüdümü içerisinde yönetim modellerinin oluşturulması oldukça önemlidir. Ekolojik kıstaslar çerçevesinde bu kaynakların izlenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda eldeki envanterlerden veri tabanlarının oluşturulması zaman içerisindeki toprak ve su kaynaklarındaki değişimlerin tespiti yapılması gerekmektedir. Aydın gibi tarımsal niteliği ile öne çıkan bir ilde tarımda kullanılan gübre ve ilaçların analiz sonuçları ve reçete gibi somut belgelerle kullanılması bir zorunluluk olmalıdır.

Kaynaklar

- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
- Aydın Çevre, Şehircilik İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
- DSİ
- Aydın Büyükşehir/Belediye Başkanlığı
- Aydın Tarım ve Orman İl Müdürlüğü
- SİM
- mavibayrak.org.tr

C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları

Aydın Büyükşehir Belediyesi bünyesinde 3 adet katı atık düzenli depolama tesisi bulunmaktadır.

- a- Merkez (Efeler) Katı Atık Düzenli Depolama Sahası: Doğan Mah. 5675 Sok. No:3 Efeler/AYDIN
- b- Kuşadası Katı Atık Düzenli Depolama Sahası: Kirazlı Mah. 5885 Sok. No:46 Kuşadası/AYDIN
- c- Didim Katı Atık Düzenli Depolama Sahası: Akköy Mah. 9223 Sok. No:25 Didim/AYDIN

2024 yılı boyunca bertaraf tesislerinde depolanan atık miktarları **427.004.460** kg dır. İlimiz genelinde vahşi depolama çok aza indirilmiştir. 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun 7. maddesi (i) bendi kapsamında 7 adet semi treyler araç ile 2024 yılı içerisinde Aydın Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan Nazilli, Kuyucak, Sultanhisar ve Bozdoğan katı atık transfer istasyonlarından evsel atıklar, katı atık düzenli depolama ve bertaraf tesisine taşınmaktadır. Nazilli İlçesinde katı atık transfer istasyonu 2024 yılı Ocak ayı itibariyle hizmete girmiş olup, ilçelerden gelen katı atıklar taşınarak en yakın düzenli depolama tesisine gönderilerek bertarafı sağlanmaktadır.

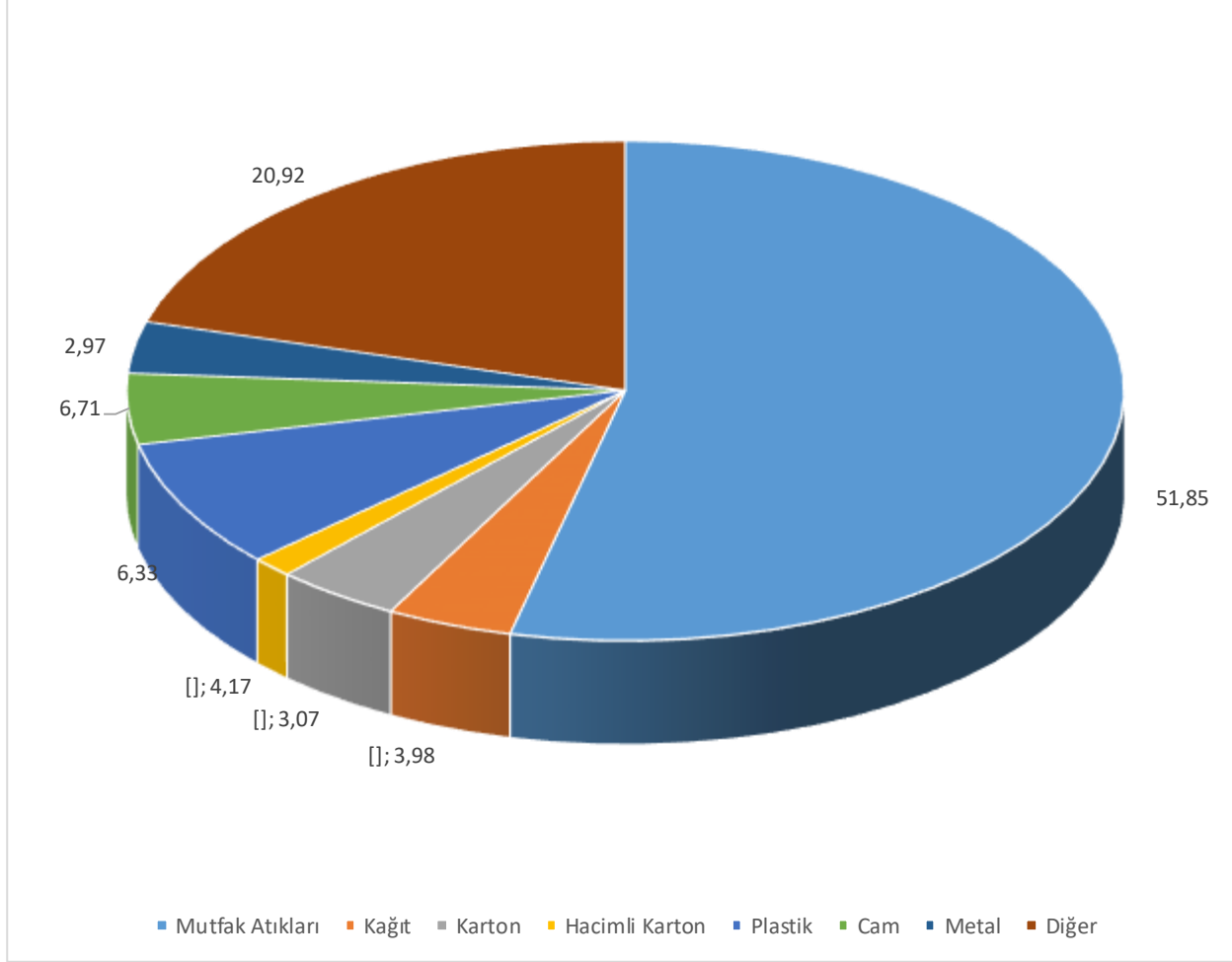
Ayrıca Çine İlçesine yapılması planlanan katı atık transfer istasyonu proje aşamasında olup, uygun yer seçiminden sonra yapımına başlanacaktır. Merkez (Efeler), Kuşadası ve Didim Katı Atık Düzenli Depolama Sahalarında metan gazından elektrik üretimi gerçekleştirilmektedir.

Çizelge 39 - 2024 Yılında Bertaraf Edilen Tüm Atık Miktarları

(Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2025)

2024	EFELER (kg)	KUŞADASI (kg)	DİDİM (kg)	TOPLAM
Ocak	21.904.450	9.874.920	2.721.720	34.501.090
Şubat	16.385.840	9.092.680	2.521.920	28.000.440
Mart	22.514.780	9.764.720	2.857.340	35.136.840
Nisan	18.426.330	10.355.320	3.579.220	32.360.870
Mayıs	17.237.190	13.671.780	5.941.240	32.931.650
Haziran	18.708.690	15.748.200	7.642.640	36.850.210
Temmuz	18.895.960	16.107.200	8.440.760	42.099.530
Ağustos	19.489.250	13.116.740	7.134.560	43.443.920
Eylül	18.959.890	11.239.260	5.835.920	39.740.550
Ekim	18.310.290	9.386.920	4.508.760	36.035.070
Kasım	18.888.760	9.899.380	4.910.180	32.205.970

Aralık	21.904.450	9.874.920	2.721.720	33.698.320
TOPLAM(Kg)	227.460.440	139.324.180	60.219.840	427.004.460

Grafik 33 - 2024 yılı itibariyle katı atık kompozisyonu
(Aydın Büyükşehir Belediyesi, 2025)

Çizelge 40 - 2024 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri

(Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2025)

Çizelge C.23 - (AYDIN) ilinde 2024 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri

(Kaynak, yıl)

Büyükşehir/İl/ilçe	Büyükşehir Belediyesi/ Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus	Üretilen Atık Miktarı (Kg/gün)	Toplanan Ortalama Katı Atık Miktarı (Kg/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor?	Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi					
Belediye veya										Düzenli Depolama	Ön İşlem (Mekanik Ayırma/ Biyokurutma/ Kompost/ Biyometanizasyon)	Yakma	Depo Gazından Enerji	Düzensiz Depolama	
Birliğin Adı															
	Yaz ve Kış Toplam Nüfus		Yaz(Kg)	Kış(Kg)	Yaz	Kış									
Bozdoğan		31.945	2.988	2.721	3.078	0,09	0,10	1		0				0	
Buharkent		13.115	10.401	10.419	10.396	0,79	0,79	0		0				0	
Çine		48.209	44.662	19.689	53.078	0,41	1,10	0		0				0	
Efeler		308.551	286.466	291.674	284.710	0,95	0,92	0		1	1		1	0	
Germencik		44.677	45.045	43.081	45.707	0,96	1,02	0		0				0	
İncirliova		57.483	19.421	27.504	16.698	0,48	0,29	0		0				1	
Karacasu		17.508	11.329	10.242	11.695	0,58	0,67	0		0				0	
Karpuzlu		10.510	2.237	0	2.991	0,00	0,28	0		0				1	
Koçarlı		22.464	21.282	8.780	25.495	0,39	1,13	0		0				0	
Köşk		28.436	19.204	21.787	18.333	0,77	0,64	0		0				0	
Kuyucak		26.684	18.357	15.016	19.483	0,56	0,73	1		0				0	
Nazilli		162.041	125.671	130.066	124.190	0,80	0,77	1		0				0	
Sultanhisar		20.147	19.433	18.993	19.581	0,94	0,97	1		0				0	
Yenipazar		11.834	9.641	9.389	9.726	0,79	0,82	0		0				0	
Kuşadası		137.015	239.742	345.531	204.092	2,52	1,49	0		1	1		1	0	
Söke		123.850	113.808	119.111	112.020	0,96	0,90	0		0				0	
Didim		101.474	164.876	239.262	139.808	2,36	1,38	0		1			1	0	
İl Geneli Toplam		1.165.943	1.154.564	1.313.265	1.101.082	14	14	4		0	3	2	0	3	2

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

Aydın Büyükşehir Belediyesi, İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı altında kurulan Hafriyat ve Denetim Şube Müdürlüğü Aydın genelinde Hafriyat toprağı ve inşaat yıkıntı atıklarının yönetimini kontrol altına almak için Hafriyat Toprağı ve inşaat / Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinde belirtilen esaslar doğrultusunda gerekli çalışmaları gerçekleştirmektedir. Hafriyat ve Denetim Şube Müdürlüğünün kurulması ile birlikte Aydın ilinde üretilen, bertaraf edilen, geçici depolanan ve geri kazanılan atık miktarı belirlenebilmiş, hafriyat dolgu sahaları ve geri kazanım sahaları izinlendirilmiş, il genelinde faaliyet gösteren hafriyat araçları kayıt altına alınmış ve Hafriyat toprağı, inşaat/yıkıntı atıkları ile doğal afet atıklarının geçici biriktirilmesi, geri kazanılması ve bertarafı ile ilgili yönetim planı hazırlanmıştır.

Denetim ekiplerimizin Aydın genelinde gerçekleştirdikleri denetimler ve gelen şikâyetler doğrultusunda kaçak hafriyat atığı dökümlerinin ve izinsiz çalışan hafriyat araçlarının tespit edilmesi sağlanmaktadır. Atığı dökenlerin tespit edilmesi durumunda cezai işlem uygulanmak üzere Zabıta Daire Başkanlığı'na veya Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü'ne bildirilmektedir. Tespit edilen kaçak hafriyat döküm alanlarının atığı dökenin tespit edilmesi durumunda döken tarafından, tespit edilememesi durumunda ise ilgili kurumlarla gerekli koordinasyonun sağlanarak ilgili kurumlar tarafından temizletilmesi işlemlerinin yürütülmesi, izinsiz alanlara yeni atıkların dökülmesini önleyecek tedbirlerin alınması, izinsiz çalışan hafriyat araçlarının izinlendirilmesi konularında gerekli çalışmaları yürütmekte ve koordinasyonu sağlamaktadır.

Aydın ili genelinde faaliyet gösteren hafriyat toprağı inşaat /yıkıntı atığı taşıma araçlarının belediyemiz sistemi ile uyumlu araç takip sistemine kayıtlarının yaptırılmasını sağlayarak sistem üzerinden atığın üretildiği alan ile izinli saha arasındaki hareketleri takip edilmektedir. Ayrıca Büyükşehir Belediyemizce hafriyat taşıma süreçlerinin ve hafriyat araçlarının izinlerinin yönetildiği, araç takip sistemi sayesinde mevcut işleyişin içerisinde bulunan araçların kontrol altına alınabildiği, döküm sahalarındaki işleyişin bir otomasyon sistemine bağlı olarak işletilebildiği ve ilçe belediyelerince evrak olarak düzenlenen Atık Taşıma ve Kabul Belgelerinin internet ortamında düzenlenebildiği Hafriyat Yönetim Bilgi Sistemi (HYBS) kullanılmaktadır.

2024 yılında 2 adet traktöre 1 yıllık ve araç takip sistemi taktıran 71 adet araca da 2 yıllık olmak üzere toplam 73 adet hafriyat toprağı inşaat /yıkıntı atığı taşıma izin belgesi düzenlenmiştir.

2024 yılı içerisinde oluşan, toplanan, geri kazanılan hafriyat toprağı miktarı 938,749.03 m³, inşaat/yıkıntı atığı miktarı ise 68,045.78 m³ dür.2024 yılında 371,322.56 m³ hafriyat toprağı faaliyet alanı içerisinde geçici biriktirme yapılarak aynı parselde yeniden değerlendirilmiştir. Ayrıca 2024 yılında 2,429 m³ toprak için rehabilitasyon geri kullanım izni verilmiştir.

2024 yılında Aydın İlinde 8 adet Hafriyat Toprağı Sahası (AYULAŞ Aydın Ulaşım Hizmetleri Sanayi Ve Tic. Anonim Şirketi tarafından işletilmekte) ve 2 Adet İnşaat/Yıkıntı Atığı Geri Kazanım Tesisi (özel şirketler tarafından işletilmekte) olmak üzere faaliyet gösteren 10 adet saha bulunmaktadır. İl sınırlarımızda döküm alanlarının yeterli olmaması, kapasitelerinin azalması nedeniyle yeni döküm sahaları ve geri kazanım tesisi kurulması için yer tespit çalışmaları yapılmaktadır.

Hafriyat Toprağı Tekrar Kullanım ve Geri Kazanım Sahaları:

Adı : Aydın Astim Organize Sanayi Bölgesi Hafriyat Toprağı Tekrar Kullanım ve Geri Kazanım Sahası

Adres : ASTİM OSB, Efeler İlçesi, Tepecik Mah. 184 ada 60 parsel ve 146 ada 1 numaralı parseller.

Faaliyet Alanı : Efeler, İncirlioğlu, Köşk, Koçarlı, Yenipazar, Sultanhisar ve Çine İlçeleri

Adı : Bozdoğan Dolgu Sahası

Adres : Aydın İli Bozdoğan İlçesi Koyuncular mahallesi 2024 numaralı parsel

Faaliyet Alanı : Bozdoğan İlçesi

Adı : Karacasu Dolgu Sahası

Adres : Yaylalı Mah. Özderesi Mevkiinde 263 ada 67 numaralı parsel

Faaliyet Alanı : Karacasu ve Buharkent İlçeleri

Adı : Söke Argavlı Dolgu Sahası

Adres : Söke, Argavlı Mahallesi, 141 ada 5 numaralı parsel

Faaliyet Alanı : Söke, Didim ve Kuşadası İlçeleri

Adı : İncirlioğlu Dolgu Sahası

Adres : İncirlioğlu ilçesi, Yazıdere Mahallesi 107 ada 3 ve 4 numaralı parseller

Faaliyet Alanı : İncirlioğlu, Germencik ve Koçarlı İlçeleri

Adı : Kuşadası Soğucak Dolgu Sahası

Adres : Aydın İli, Kuşadası İlçesi, Soğucak Mah., Bağışat Mevkii, 2837 numaralı parsel

Faaliyet Alanı : Söke ve Kuşadası İlçeleri

Adı : Nazilli Sailer Dolgu Sahası

Adres : Aydın İli, Nazilli İlçesi, Sailer Mah., 375 parsel parsel, bitişindeki Devletin Hüküm ve Tasarrufu Altındaki taşınmaz ve 383 numaralı taşınmazın 4.437,00 m²'lik kısmı

Faaliyet Alanı : Kuyucak ve Nazilli İlçeleri

Adı : Çine Dolgu Sahası

Adres : Eski Çine Mah. 162 Ada 4, 5, 6 Parseller

Faaliyet Alanı : Çine ve Karpuzlu İlçeleri

İnşaat/Yıkıntı Atığı Geri Kazanım Tesisleri:

Adı : Tralles Geri Dönüşüm San. Tic. Ltd. Şti. İnşaat/Yıkıntı Atığı Geri Kazanım Tesisi

Adres : Aydın İli, Efeler İlçesi, Zafer Mah., Zindan Deresi Mevkii, 929 ada 6 nolu parselde

Faaliyet Alanı : Efeler, İncirlioğlu, Köşk, Koçarlı, Yenipazar, Sultanhisar ve Çine İlçeleri

Adı : Ünite Madencilik Petrol Nak. Gemi Acent. İnş. San. Tic. Ltd. Şti. İnşaat/Yıkıntı Atığı Geri Kazanım Tesisi

Adres : Aydın İli, Efeler İlçesi, Tepecik Mah., 184 ada 252,253,254 nolu parsellerde

Faaliyet Alanı : Efeler, İncirlioğlu, Köşk, Koçarlı, Yenipazar, Sultanhisar ve Çine İlçeleri

Çizelge C.41 – 2024 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi (2025)

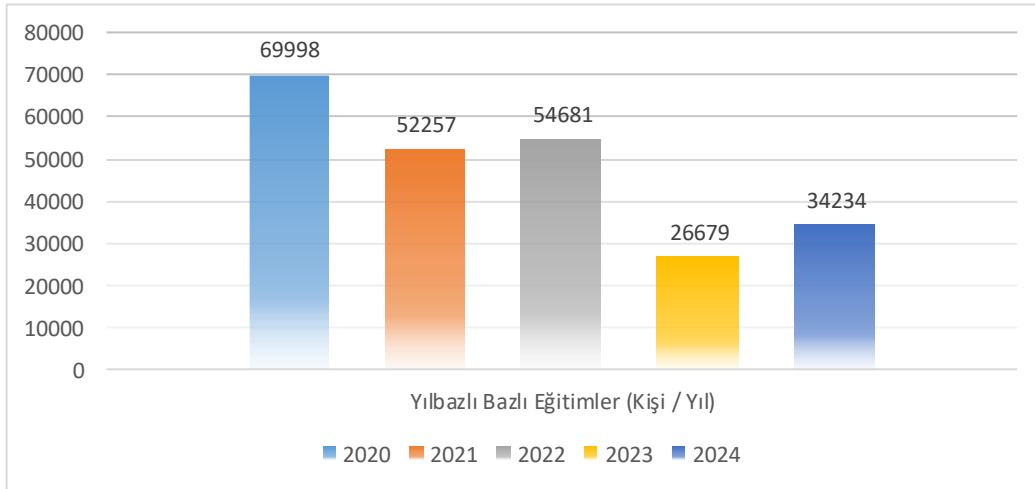
Belediye Adı	Üretilen İnşaat /Yıkıntı Atığı Miktarı (m ³ /yıl)	Ortaya Çıkan Hafriyat Toprağı Miktarı (m ³ /yıl)	İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Yönetimi		Hafriyat Toprağı Yönetimi
			Geri Kazanım Tesisi Sayısı	Düzenli Depolama Tesisi Sayısı	Döküm Sahası Sayısı
İl Geneli (Toplam)	68,045.78	938,749.03	2	-	8

C.3. Sıfır Atık Yönetimi

Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca başlatılan; “israfın önlenmesi, kaynakların daha verimli kullanılması, atık oluşum sebeplerinin gözden geçirilerek atık oluşumunun engellenmesi veya minimize edilmesi, atığın oluşması durumunda ise kaynağında ayrı toplanması ve geri kazanımının sağlanmasını kapsayan atık yönetimi sürecinde bir hedef” olarak tanımlanan “Sıfır Atık Projesi” Kurumumuzda uygulanmaktadır.

C.3.1. Eğitimler

2024 yılında Sıfır Atık kapsamında il genelinde 34.234 kişiye eğitim verilmiştir.

Grafik 34 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı (Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2025)

C.3.2. Atık Getirme Merkezleri

Atık Getirme Merkezi (AGM) /Mobil AGM	Belediye/AVM	Atık Getirme Merkezi Sayısı	AGM Alan Bilgisi(m ²)	Toplanan Atık Grupları
Atık Getirme Merkezi	Efeler Belediyesi	1		13
Mobil Atık Getirme Merkezi	Didim Belediyesi	1		7
Mobil Atık Getirme Merkezi	Efeler Belediyesi	7		7
Mobil Atık Getirme Merkezi	Germencik Belediyesi	2		7
Mobil Atık Getirme Merkezi	Buharkent Belediyesi	1		7
Mobil Atık Getirme Merkezi	Didim Kipa AVM	1		7
Mobil Atık Getirme Merkezi	Aydın Kipa AVM	1		7

C.3.3. Sıfır Atık Belgesi Alan ve Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı

Çizelge 42 – 2024 yılı itibariyle sıfır atık sistemini kuran ve belediye geneli temel seviye sıfır atık belgesini alan belediye sayısı

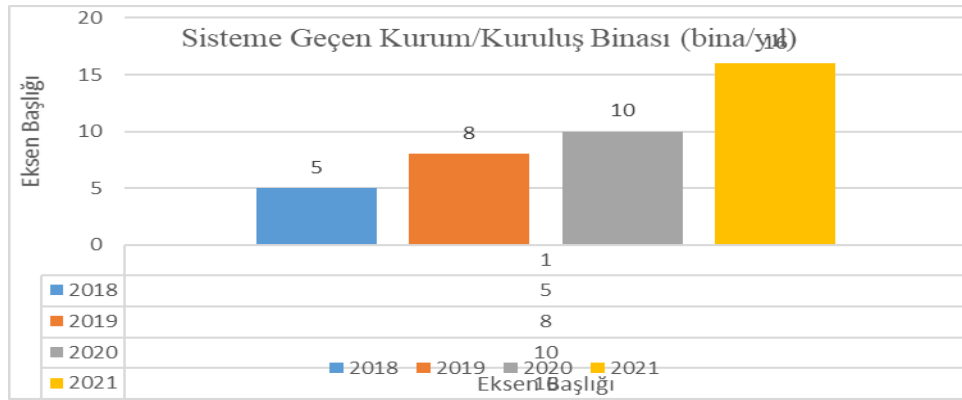
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2025)

Sıfır Atık Yönetim Sistemine Geçmesi Gereken Mahalli İdareler	İl Genelindeki Toplam Sayı	Sıfır Atık Belgesi Alan Belediye Sayısı
Büyükşehir İlçe Belediyeleri (250.000 Nüfus ve üzeri)	1	-
Büyükşehir İlçe Belediyeleri (250.000 Nüfus altı)	16	-
Büyükşehir Dışındaki İl, İlçe, Belde Belediyeleri İl Merkez İlçe Belediyeleri	-	-
Belediye Birlikleri	-	-
Büyükşehir Dışındaki İl, İlçe, Belde Belediyeleri İl Merkez İlçe Belediyeleri Dışındaki Diğer Belediyeler	-	-
İl Özel İdareleri Mücavir Alan Dışı	-	-

Çizelge 43 – 2024 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan(faaliyet bildiren) ve temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina yerleşkelerin sayısı
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2025)

TEMEL SEVİYE SIFIR ATIK BELGESİ ALAN KURUM/KURULUŞ/İŞLETMELER		
1.GRUP	Belediyeler	18 adet
	Kamu Kurum ve Kuruluşları	288 adet
2.GRUP	Organize Sanayi Bölgeleri	7 adet
	Havalimanları	-
	Limanlar	3 adet
	İş Merkezi ve Ticari Plazalar (100 ve üzeri ofis/büro kapasiteli)	-
	Alışveriş Merkezleri (5000 metrekare ve üzeri)	5 adet
	ÇED Yönetmeliği'nin Ek-1 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisleri	35 adet
	Eğitim Kurumları (250 ve fazla öğrencisi bulunanlar)	316 adet
	100 Oda ve Üstü Konaklama Kapasiteli İşletmeler	59 adet
	Sağlık Kuruluşları (100 yatak ve üzeri kapasiteli)	14 adet
	Akaryakıt İstasyonları ve Dinlenme Tesisleri	206 adet
	Siteler (300 ve üzeri konuta sahip olanlar)	9 adet
	Zincir Marketler	865 adet
3.GRUP	Alışveriş Merkezleri (1000-4999 metrekare)	1 adet
	İş Merkezi ve Ticari Plazalar (100 ve üzeri çalışanı bulunanlar)	-
	Tren ve Otobüs Terminalleri	11 adet
	ÇED Yönetmeliği'nin Ek-2 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisleri	214 adet
	Eğitim Kurumları (50-249 arası öğrencisi bulunanlar)	454 adet
	50-99 Arası Oda Konaklama Kapasiteli İşletmeler	49 adet
	Sağlık Kuruluşları (50-99 arası yatak kapasiteli)	11 adet
	Serbest Bölgeler, Sanayi Siteleri	-
	Diğer	203 adet
4.GRUP	Alışveriş Merkezleri (1000 metrekareden az)	-
	Eğitim Kurumları (50'den az öğrencisi bulunanlar)	240 adet
	50'den Az Oda Konaklama Kapasiteli İşletmeler	164 adet
	Sağlık Kuruluşları (50'den az yatak kapasiteli)	85 adet
	İş Merkezi ve Ticari Plazalar (100'den az çalışanı bulunanlar)	1 adet

Laboratuvarlar, Hukuk Büroları, Dernek, Kooperatif, Çevre Danışmanlık Firmaları ve Meslek Kuruluşları, Tüzel Kişiliğe Sahip Kuruluşlar (50'den fazla çalışanı bulunanlar)	23 adet
Kafeterya ve Restoranlar (400 metrekareden fazla)	12 adet
Kargo Şirketleri (Dağıtım merkezleri ve şubeleri)	21 adet
27/11/2014 tarihli ve 29188 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği kapsamında Ambalajlı Ürün Satışı Yapan Yerler (Dağıtım merkezleri ve şubeleri)	9 adet
TOPLAM	3323 adet

Grafik 35 – Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen il genelindeki bina ve yerleşkelerin sayısı aynı şekilde belediyeler içinde hazırlanmalıdır
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2025)

Ambalaj sistemine erişim sağlanamadığından güncellenmemiştir.

C.4. Ambalaj Atıkları

Ambalaj Bilgi Sistemi kapalı olduğundan veriler Sıfır Atık Bilgi Sisteminden (SABS) alınmıştır.

Çizelge 44 - 2022 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları*
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2025)

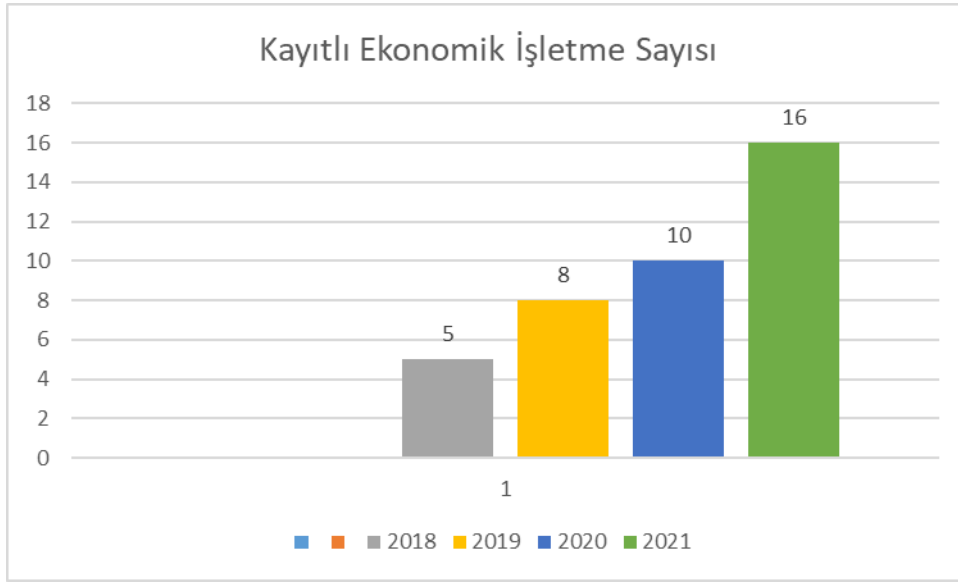
Ambalaj Cinsi	Beyan Edilen Ambalaj Atığı Miktarı
Plastik	9.683.121 kg
Metal	3.406.058 kg
Kompozit	113.445 kg
Kağıt Karton	3.728.496 kg
Cam	254.204 kg
Ahşap	1.940.631 kg
Karışık	3.142.795 kg
Toplam	15.052.042 kg

Ambalaj Bilgi Sisteminde 2022 yılı istatistikleri henüz değerlendirme ve inceleme süreci devam eden ham veriyi içerdiğinden, çizelge ve grafikler son veri olarak 2019'u içermektedir. Söz konusu süreç sona erdiğinde, doğrulanmış istatistiki veriye Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında Ambalaj Bülteninden ulaşılabilir.

Çizelge C.45 - 2021 yılında kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2025)*

Ambalaj sistemine erişim sağlanamadığından güncellenmemiştir.

Piyasaya Süren İşletme Sayısı	298
Ambalaj Üreticisi Sayısı	18
Tedarikçi Sayısı	16

Grafik 36 – Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2025)

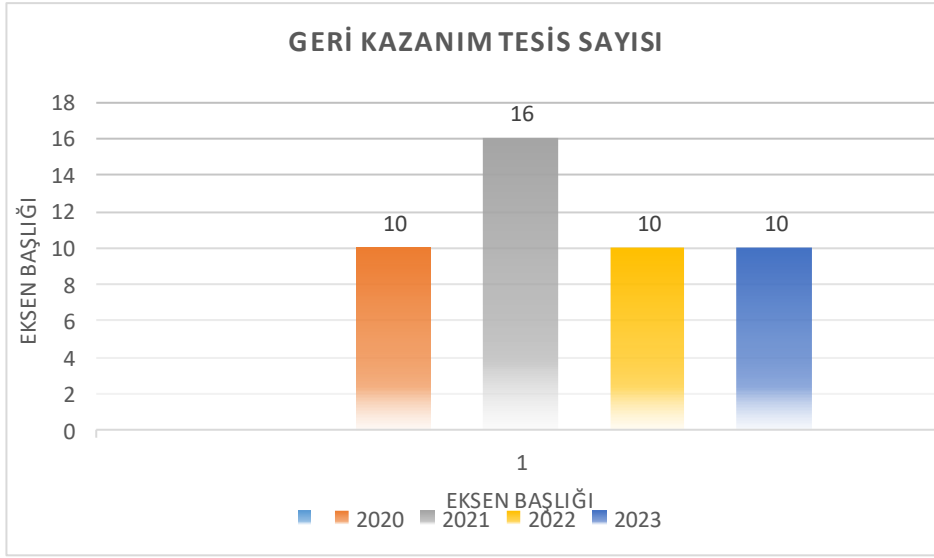
Çizelge 46 - 2023 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı
(e-İzin Uygulaması, 2025)

Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi (TAT) Sayısı Toplam	1. Tip TAT Sayısı	2. Tip TAT Sayısı	3. Tip TAT Sayısı
11	5	1	2

Çizelge 47 - 2023 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(e-İzin Uygulaması, 2025)

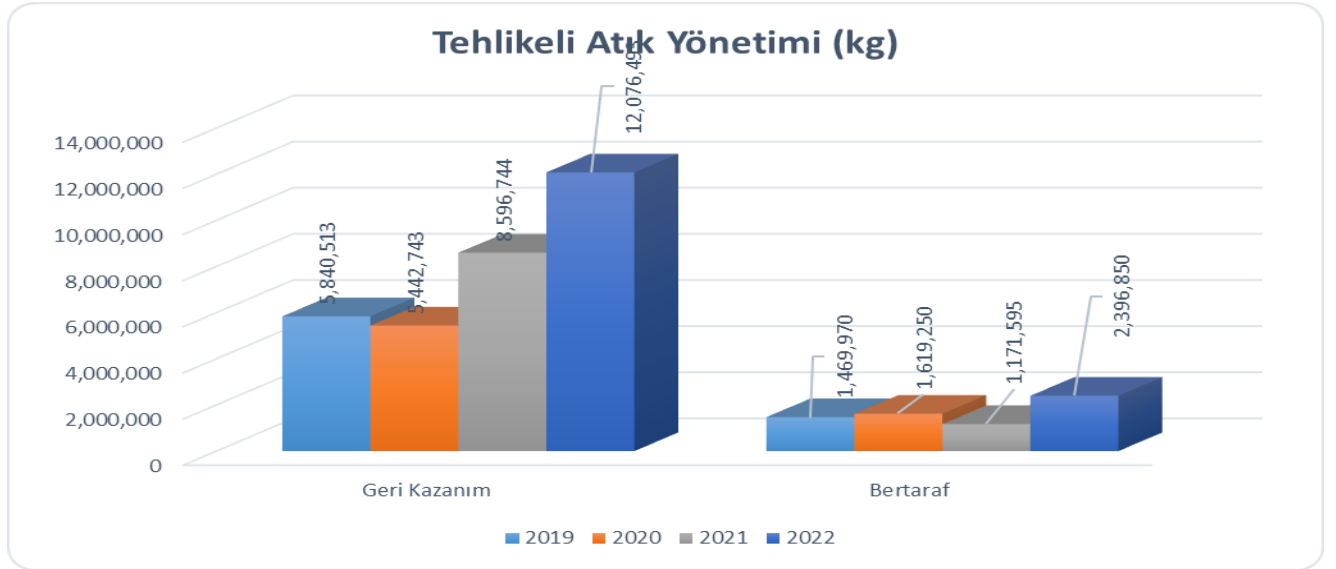
Ambalaj Atığı Geri Kazanım Tesisi (GKT) Sayısı Toplam*	Plastik Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kağıt-Karton Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Cam Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Metal Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Ahşap Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kompozit Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Tekstil Ambalaj Atığı GKT Sayısı
10	8	8	8	1	3	3	1

*Bir geri kazanım tesisi birden fazla ambalaj atığı işleyebileceğinden toplam Geri Kazanım Tesis Sayısı farklı olabilir.

Grafik 37 – Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(e-izin uygulaması, 2025)

C.5. Tehlikeli Atıklar

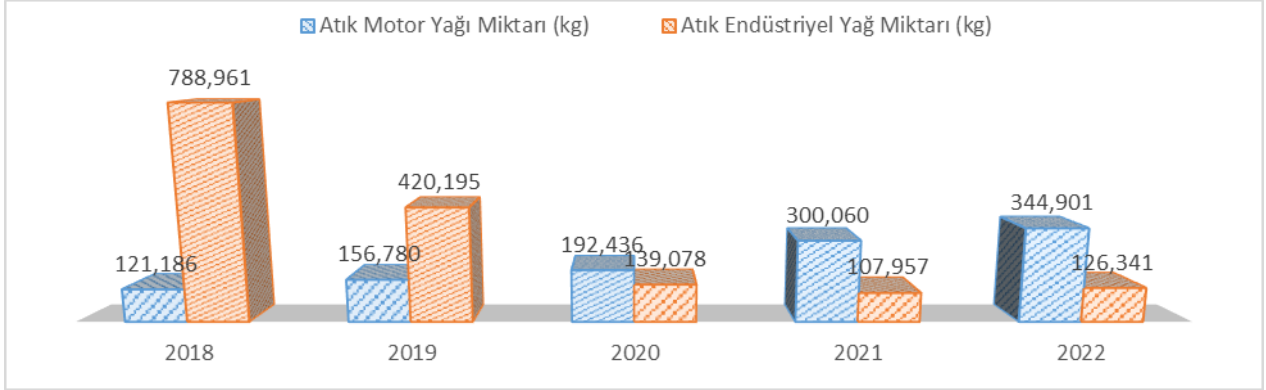
Grafik.38 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

Çizelge 48 - 2022 yılında atık işleme yöntemine göre atık miktarları*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

ATIK İŞLEME YÖNTEMİ	MİKTARI (kg)
Geri Kazanım (R)	12.076.493
Bertaraf (D)	2.396.850

*Atık Beyan Sisteminde yer alan tehlikeli atık verisi, atık üreticilerinin gerçekleştirdikleri beyanlardan oluşmakta olup beyan yılında atık üreticisinin tesiste oluşan ve geri kazanım/bertaraf amacıyla atık işleme tesisine gönderilen tehlikeli atık verisini içermektedir.

C.6. Atık Yağlar

Grafik 39 – Yıllar itibariyle ilinde atık madeni yağ miktarları &
(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok hariç olarak değerlendirilmektedir.

Çizelge 49 – 2022 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları
(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

Geri kazanım ^{&} (kg)	Nihai bertaraf (kg)	İhracat (kg)	Stok (kg)
471.242	-	-	7,415

[&] Ek yakıt olarak kullanım dahildir.

C.7. Atık Pil ve Akümülatörler

Atık üreticileri tarafından Atık Beyan Sistemine gerçekleştirilen beyanlardan elde edilen atık pil ve akümülatörlerin toplam miktarını gösterir.

Çizelge 50 – Yıllar itibariyle atık akü ve pil miktarı (kg)*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
49.887	47.867	106.917	35.003	105.615	60.112	68.543

*Atık kodları:

160601 Kurşunlu piller ve akümülatörler

160602 Nikel kadmiyum piller49.887

160603 Cıva içeren piller

160604 Alkali piller (16 06 03 hariç)

160605 Diğer piller ve akümülatörler

160606 Piller ve akümülatörlerden ayrı toplanmış elektrolitler

200133 16 06 01, 16 06 02 veya 16 06 03'un altında geçen pil ve akümülatörler ve bu pilleri içeren sınıflandırılmamış karışık pil ve akümülatörler

200134 20 01 33 dışındaki pil ve akümülatörler

C.8. Bitkisel Atık Yağlar

02/4/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Atık Yönetimi Yönetmeliğinin ek-4 Atık Listesinde yer alan; “20 01 25 - Yenilebilir sıvı ve katı yağlar” kodu kapsamında değerlendirilen bitkisel atık yağlar ve “20 01 26* - 20 01 25 dışındaki sıvı ve katı yağlar (A)” kodu kapsamında değerlendirilen kullanılmış kızartmalık yağların atık üreticileri tarafından Atık Beyan Sistemine gerçekleştirilen beyanlardan elde edilen miktarı ifade etmektedir.

Çizelge.51 – 2022 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler

(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Lisansı Verilen Tesis Sayısı ¹	Bitkisel Atık Yağ Miktarı (kg) ²		Lisans Alan Geri Kazanım Tesis Sayısı
	Kullanılmış Kızartmalık Yağ (20 01 26*)	Kullanım Ömrü Dolmuş Yağlar (20 01 25)	
-	190.040	0	-

¹ Bitkisel atık yağlar için 6.6.2015 tarihinden önce verilen Bitkisel Atık Yağ Geçici Depolama İzinleri dahil

² Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok hariç olarak değerlendirilmektedir.

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler

İlimizde Ömrünü Tamamlamış Lastikleri için Geçici Depolama Alanı, Geri Kazanım Tesis ve Bertaraf Tesis mevcut değildir.

Çizelge 52 – 2022 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler

(Kaynak, yıl)

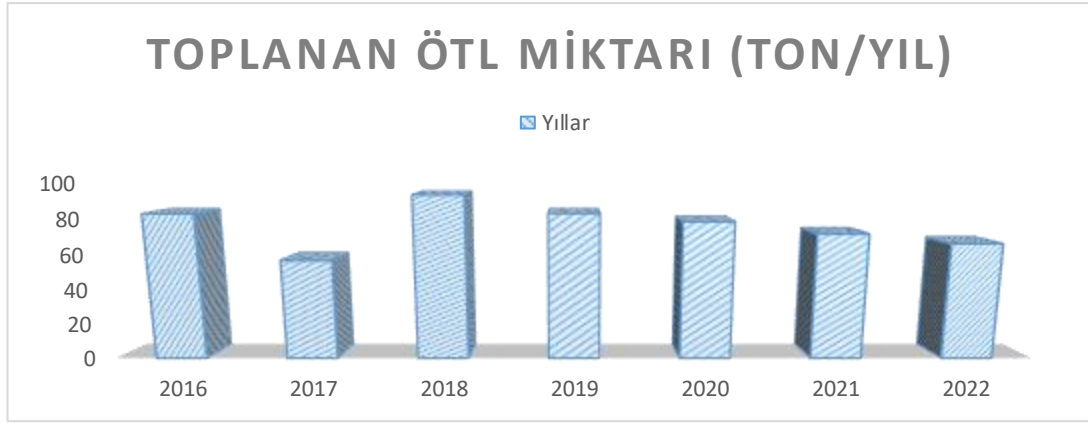
ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)					
ÖTL Geçici Depolama Alanı Sayısı	Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesis Sayısı	Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesis Sayısı	Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
-	-				

Çizelge 53 – Yıllar itibariyle toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)

(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Geri Kazanım Tesis	81,791	56,001	92,122	81,920	77,485	70,688	65.255
AYT Tesis							

Ömrünü tamamlamış lastik üreticileri (atık üreticisi) tarafından Atık Beyan Sistemine gerçekleştirilen beyanlardan elde edilen miktarı ifade eder.

Grafik 40 – Yıllar itibariyle toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)
(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar

Avrupa Birliği'nin 2002/96/EC sayılı Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Direktifi ile elektrikli ve elektronik eşyaların üretiminde kullanılan tehlikeli maddelerin kullanılmasını yasaklayan 2002/95/EC sayılı elektrikli ve elektronik eşyalarda bazı zararlı maddelerin kullanımının sınırlandırılmasına ilişkin direktiflerin ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması çalışmaları kapsamında "Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü (AEEE) Yönetmeliği" hazırlanarak 22.05.2012 tarih ve 28300 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik büyük ev eşyaları, küçük ev aletleri, bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları, tüketici ekipmanları, aydınlatma ekipmanları, elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere), oyuncaklar, eğlence ve spor aletleri, tıbbi cihazlar (implantasyon ürünleri ve hastalık bulaşıcı temaslarda bulunan ürünler hariç), izleme ve kontrol aletleri ve otomat sınıflarına dâhil olan elektrikli ve elektronik eşyalar ile elektrik ampulleri ve evsel amaçlı kullanılan aydınlatma gereçlerini kapsamaktadır.

Grafik 41 - Yıllar itibariyle atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarları (ton)
(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

Çizelge 54 –2022 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar
(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

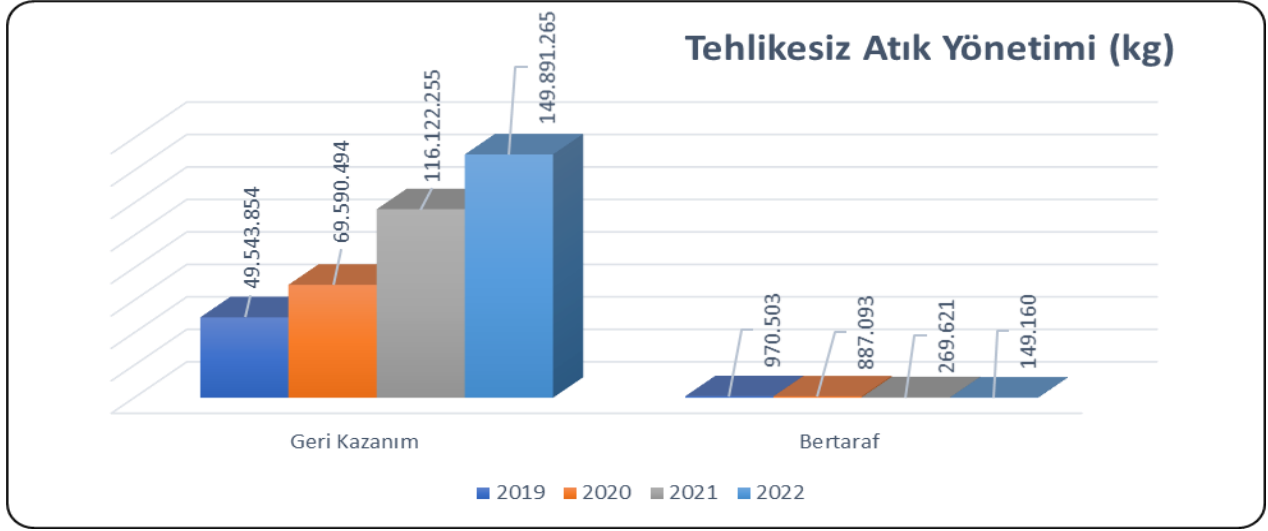
Belediyeler Tarafından Oluşturulan AEEE'nin Toplandığı Getirme Merkezleri ¹ Sayısı	AEEE'lerin Toplandığı Aktarma Merkezleri Sayısı	Getirme Merkezlerinde ve Aktarma Merkezlerinde Biriken AEEE Miktarı (ton)	AEEE İşleme Tesisi Sayısı	İşlenen AEEE Miktarı (ton)
-	1	-	-	488,260-

C.11. Ömrünü Tamamlamış Araçlar

Çizelge 55 - 2022 yılı teslim alınan ÖTA sayısı
(Ömrünü Tamamlamış Araç Listesi, 2025)

ÖTA Teslim Yerleri Sayısı	ÖTA Geçici Depolama Alanı Sayısı	ÖTA İşleme Tesisi Sayısı	Teslim Alınan ÖTA Sayısı	İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
-	2	-	-	-

C.12. Tehlikesiz Atıklar

Grafik 42 2022 Yılı Atık Yönetim Uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikesiz atık yönetimi

(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*,2025)

Çizelge 56 – 2021 yılı için sanayi tesislerinde oluşan tehlikesiz atıkların toplanma ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri

(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

Atık Kodu	Atık İşleme Yöntemi Kodu	Toplam (kg)
Geri Kazanım	R	149.891.265
Bertaraf	D	149.160

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar, 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik”in Atık Listesinde; 10 02 koduyla, “**Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar**” olarak belirtilen başlık altında yer almaktadır.

İlimizde demir çelik üretimi konusunda faaliyet gösteren işletme bulunmamaktadır.

Çizelge 57 –2024 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi

(Kaynak, yıl)

Toplam Tesis sayısı	Kullanılan Hammadde Miktarı (ton/yıl)	Cüruf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi
-	-	-	-
-	-	-	-

C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

İlimizde kömürle çalışan termik santrali mevcut değildir.

C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları

Aydın Organize Sanayi Bölgesi Atıksu Arıtma Tesisin' den kaynaklanan 19.08.13 arıtma çamuru endüstriyel atık suyun diğer yöntemlerle arıtılmasından kaynaklanan tehlikeli maddeler içeren çamurlar sınıfına girmektedir. Bertaraf edilen çamur miktarı 2024 yılında 2079,360 ton' dur.

Bu çamur lisanlı firmalarca taşınır ve R1. Enerji Kazanımlı yakma (koinersinasyonberaber yakma) yöntemi ile yakılmak üzere Batı Söke Çimento'ya gönderilmektedir.

.C.13. Tıbbi Atıklar

Tıbbi atık sterilizasyon tesisi 2009 yılı itibariyle Aydın Belediyesi bünyesinde kurularak çalışmaya başlamıştır. 2014 yılına kadar Aydın Belediyesi sınırları içerisindeki sağlık kuruluşlarından alınan tıbbi atıklar sterilizasyon tesisinde bertaraf edilirken Aydın Büyükşehir Belediyesi olunması sebebi ile 17 ilçede bulunan tüm sağlık kurum/kuruluşlarından oluşan tıbbi atıkların bertarafından da sorumlu olmuştur. Bu kapsamda 2024 yılı içinde 2 adet yeni taşıma ve toplama aracı alınmış olup mevcut durumda 3 adet lisanlı tıbbi atık taşıma ve toplama aracı ve 14 personelle hizmet verilmektedir.

2019 yılında tıbbi atık sterilizasyon cihazının kapasitesi artırılarak saatte 1250 kg kapasiteli tıbbi atık sterilizasyon cihazı alınmıştır. Tıbbi atıklar her gün Aydın Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde bulunan tüm sağlık kurum ve kuruluşlarından düzenli olarak alınmaktadır. Motat tehlikeli atık taşıma sistemi ile online olarak atıklar tabletlere girilerek teslim alınmakta, bertaraf tesisine gelen atıklar atık boşaltma işlemlerini yine online girilerek yapmaktadır. Tüm bu işler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından takip edilmektedir.

Ayrıca hem sterilizasyon cihazı, hem araçlar için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'ndan lisans alınmaktadır. Her yıl düzenli olarak TSE belgeleri, atık taşıma ve toplama lisansları, tehlikeli madde mali sorumluluk sigortaları, bakımları yaptırılmaktadır.

Tıbbi atık ile yapılan tüm çalışmalar "Tıbbi Atık Yönetim Planı"na işlenmektedir. "Tıbbi Atık Yönetim Planı" düzenli olarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Aydın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne sunulmaktadır.

Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'nin 16. maddesi birinci fıkrasında, tıbbi atıkların içerisinde radyoaktif madde bulunup bulunmadığının tespiti maksadıyla tıbbi atık taşıma aracının tesis girişinde radyasyon panelinden geçirildikten sonra tesise kabul edileceği hükme bağlanmıştır. Bu sebeple Türkiye Atom Enerjisi Kurumu tarafından teknik özellikleri belirlenen sabit radyasyon ölçüm cihazı ve panelleri Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi'ne kurulmuştur.

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Tehlikeli Mallar ve Kombine Taşımacılık Düzenleme Genel Müdürlüğü'nün yayınladığı yönetmelik ve tebliğlere göre "Tehlikeli Madde Faaliyet Belgesi" (TMFB) alınmıştır. Yine Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından hazırlanmış olan "Tehlikeli Maddelerin Karayolunda Taşınması Hakkında Yönetmeliğin (2013/28801) 33.maddesinin birinci fıkrası gereği, Aydın Büyükşehir Belediyesi olarak yetkili kuruluşlardan TMGD hizmeti alınmaktadır.

Çizelge 58 – 2024 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı
(2025)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atık Taşıma araç sayısı		Toplanan tıbbi atık miktarı ton/yıl	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesisi Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu		Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu İl
AYDIN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	X			3	1.543,56		X	X		AYDIN

Çizelge59 - Yıllara göre tıbbi atık miktarı
(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

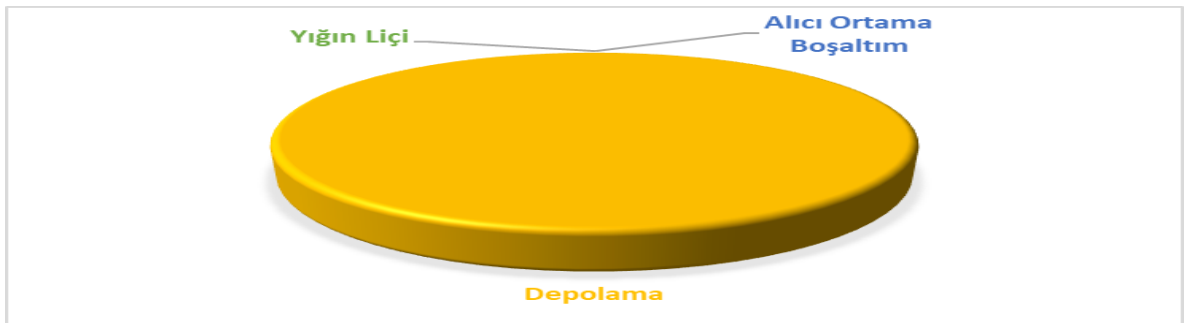
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	1218,71	1391,52	1489,22	1597,26	1580,43	1596,25	1594,53	1.500.333

C.14. Maden Atıkları

İlimizde Maden zenginleştirme tesisi bulunmamaktadır.

Çizelge 60 – 2023 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı
(MAYEP, 2025)

İşlenen Cevherin Adı	Toplam Tesis Sayısı	Zenginleştirme Atığı Miktarı (ton/yıl)	Kategori A Tesis Sayısı	Kategori B Tesis Sayısı
-	-	-	-	-

Grafik 43 – 2023 yılında madencilikte proses atıklarının bertarafı
(MAYEP, 2025)

Çizelge - 61 Maden Atıkları Depolama Tesisleri

	Maden Atık Depolama Tesisleri (Atık Barajı, Yığın Liçi, Asit Üreten Pasa Depolama Alanı) Sayısı	İnert Maden Atık Depolama Tesisleri Sayısı	Kapatılmış ve Rehabilit Edilmiş Maden Atık Depolama Tesisleri Sayısı (Atık Barajı, Yığın Liçi (Özütlemesi), Pasa Depolama Alanı)	Terkedilmiş Maden Atık Depolama Sahaları Sayısı (Atık Barajı, Pasa Depolama Alanı)
2022	-	8	-	-

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

2023 yılında toplanan, geri kazanılan atık miktarlarının önceki yıllara göre artış gösterdiği, nihai bertaraf miktarlarında son yıllarda azalmanın olduğu gözlenmektedir. Atık aküden geri kazanılan atıklar ağırlıkça sırasıyla kurşun, cüruf ve plastik şeklindedir. İlimizde ömrünü tamamlamış lastikler büyük miktarda ilimizde yer alan çimento fabrikası BATISÖKE Çimento fabrikası tarafından kullanılmaktadır

Çizelge C.62 – 2024 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı (2025)

Katı Atık Bertaraf Tesisi Sayısı (Belediye)	3
Lisanslı Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi ve Geri Kazanım Tesisi Sayısı	10
Tehlikeli Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	1
Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Atık Pil ve Akümülatör Geri Kazanım Tesisi Sayısı	1
Ömrünü Tamamlamış Lastik Geri Kazanım Tesisi Sayısı	1
Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi Sayısı	1
Tehlikesiz Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	19
Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme Tesisi Sayısı	1
Maden Atığı Bertaraf Tesisi Sayısı	12

Kaynaklar

Atık Yönetim Uygulaması

Ambalaj Bilgi Sistemi

Aydın Büyükşehir Belediyesi/Belediyesi Başkanlığı

Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

2024 yılında, BEKRA bildirimlerine göre kuruluş sayıları ve kategorileri ilgili Çizelgede yer almaktadır.

Çizelge -.63 – 2023 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı
(BEKRA 2025)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	9
Üst Seviye	29
Kapsam Dışı	324
TOPLAM	362

2024 yılında yapılan çevre denetimlerinde BEKRA bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları çizelgede yer almaktadır.

Çizelge - 64 – 2024 yılında BEKRA bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları
(BEKRA, 2025)

KURULUŞ	DENETİM SAYISI
Alt Seviye	6
Üst Seviye	10
Kapsam Dışı	1
TOPLAM	17

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

“Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” kapsamında tehlikeli maddeleri bulunduran ya da bulundurması muhtemel kuruluşlar Yönetmeliğin bildirim maddesi uyarınca Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Entegre Çevre Bilgi Sistemi altında çalışan BEKRA Bildirim Sistemine bildirimlerine ilişkin bilgiler yukarıda verilmiştir.

Kaynaklar

BEKRA Bildirim Sistemi

D. D. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ ÇALIŞMALARI

D.1. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ (PGD)

97/9196 Sayılı Türk Ürünlerinin İhracatının Artırılmasına Yönelik Teknik Mevzuatı Hazırlayacak Kurumların Belirlenmesine İlişkin Karar ile Ticaret Bakanlığı koordinatörlüğünde yayınlanan Ulusal PGD Strateji Belgesi uyarınca, Bakanlığımızın sorumlu olduğu ürün grupları hazır beton, yapı malzemeleri ve katı yakıtlardır. Bu ürün gruplarından katı yakıtlara ait piyasa gözetimi ve denetimleri 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak yayımlanan ikincil mevzuat kapsamında gerçekleştirilmektedir. Yürütülen piyasa gözetimi ve denetimi çalışmalarına dair tüm veriler üçer aylık dönemlerle değerlendirilmekte ve Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda yıllık olarak yayınlanan Ulusal PGD Raporuna kaynak teşkil etmektedir.

İl Müdürlüğümüz ve yetki devri yapılan kurum/kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen katı yakıtlara ait piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetlerine ilişkin veriler aşağıdaki çizelgede verilmektedir.

Çizelge 65 - 2024 yılında Katı Yakıtlara Ait Piyasa Gözetimi ve Denetimi

	PGD Sayısı (Adet)	PGD Miktarı (Ton)	İdari Yaptırım Miktarı (TL)
İl Müdürlüğü	16		75.366
Yetki Devri Yapılan Kurum			

(ÇŞİDBİM, 2025)

D.2. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar:

İl Müdürlüğü, E Denetim Sistemi

E.DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

E.1. Flora

Aydın ilinin iç kesimlerden başlayarak kıyılara uzanan dağları deniz seviyesinden 1200 m yüksekliğe kadar ulaşmaktadır. Aydın topraklarını sulayarak denizle buluşan Büyük Menderes nehri ve ovası can kaynağıdır. Bu yapı ekosistem çeşitliliğine ve tür zenginliğine yol açmaktadır.

Aydın ilinde toplam damarlı bitki takson sayısı 1666 olarak belirlenmiştir. Topalm florada 112 takson endemik olup, endemizm oranı % 6.7 'dir. Ülkemize göre düşük bir oran olup bunun nedeni tarım alanlarının fazlalılığına bağlanmaktadır.

Aydın İlinin en önemli ekosistem ve tür çeşitliliği merkezleri; Dilek Yarımadası ve Büyük Menderes Deltası Milli Parkı ve Aydın Dağlarıdır.

Dilek Yarımadasının Milli park olarak korunuyor olması Aydın ve Türkiye ölçeğinde çok önemlidir. Bu nokta flora ve fauna bağlamında pek çok Avrupa-Balkoan taksonunun ülkeye giriş kapısıdır. Aydın dağlarının önemi ise, ege bölgesinde buzul dönemlerinde sığınma bölgesi olduğu düşünülen Bozdağlar(İzmir) ve Babadağ (Denizli) dağ serileri arasında uzanmasıdır. Bu dağ serisi kuzey güney hareketliliğinde geçiş oluşturmuş ve bu geçişlerde türlerin küçük popülasyonlar halinde halinde temsil edildiği bir çeşitlilik merkezi haline dönüşmüştür.

Aydın ilinde ki ormanların hakim orman ağacı Kızılçam (*Pinus sp.*) olmakla birlikte yaprak döken meşe (*Quercus sp.*) türlerinin karışık olduğu topluluk oluşturduğu ormanlarda bulunmaktadır.

Aydın ilinde; Tüylü Çançiçeği (*Campanula tomantosa*), Özçakşır (*Ferula anatolica*), Aydın Gaşağı/Tülüşah (*Rhaponticoides mykalea*) ve kıyı kumullarında yaşayan Kum Zambağı (*Pancratium maritimum*) gibi endemik ve nesli tehlike altında bulunan türler için acil koruma önlemleri alınmıştır.

Resim 1 Rhaponticoides mykale Foto: B. Sürücü

Tüylü Çançiçeği (*Campanula tomantosa*) Tür eylem Planı da yapılmış olup, 2019-2023 yılları arasında kapsayan koruma çalışmalarını içermektedir.

Resim 2 Campanula tomantosa Foto: İ.M. KAHRAMAN

Kum Zambağı (*Pancratium maritimum*), Dilek yarımadasında Millipark içinde Dipburun da ve Didim Tavşanburnu Tabiat Parkı içindeki kıyı kumullarında görülmektedir.

Resim 3.Kum Zambağı (*Pancratium maritimum*),Foto: İ.M.KAHRAMAN

Özçakşır (*Ferula anatolica*) Aydın Dağlarında Köşk-Nazilli arasında az sayıda ve küçük popülasyonlar halinde görülmektedir.

Resim 4 *Ferula anatolica* Foto: İ.M.KAHRAMAN

E.2. Fauna

Aydın ilinin iç kesimlerinden başlayarak kıyılara kadar uzanan ve deniz seviyesinden 1200 m yüksekliğe kadar ulaşan dağları ve Büyük Menderes nehrinin yaşattığı ova ile ortaya çıkan ekosistem çeşitliliği fauna çeşitliliğine de yol açmaktadır. Ormanlar, nehirler göller ve kıyı lagünleri memeli hayvanlar, kuşlar ve sürüngenlerin yaşadığı alanlardır.

Türkiye’de görülen 255 kuş türünden, 218 tür Aydın İlinde özellikle Bafa Gölü ve B. Menderes Deltası, Azap Gölü, B. Menderes nehri ve kolları ile sazlıklarda gözlenmiştir. Falmingo, Balıkçıl ve ördek türlerinin yanı sıra sulakalanları bütünleyen habitatlarda Yalıçapkını (*Alcedo atthis*), Çulha kuşu (*Remiz pendulinus*), Kamış Bülbülü (*Cettia cetti*) gözlenen kuş türlerindendir. Ötücü kuş türlerinden Picidae (Ağaçkakanlar), Turdidae (Ardıçlar), Paridae (Baştankaralar), Sittidae (Sıvacılar) ve Fringilidae (İspinozlar) familyalarına ait kuş türleri İlde uygun habitatlarda yoğunca görülebilir, yerleşim yerlerinde Passer sp (Serçe), Streptopelia decoacto (Kumru), Hirundinidae (Kırlangıçlar), Apodidae (Ebabiller), Corvidae (Kargalar), Ak Leylek (*Ciconia ciconia*), Ahtene noctua (Baykuş), Tyto alba (Peçeli Baykuş) ve son yıllarda Streptopelia senegalensis (Kızıl Kumru) görülmektedir.

Gündüz yırtıcılarından Buteo buteo (Şahin), Circus aeruginosus (Saz Delicesi), Falco tinnunculus (Kerkenez) yıl boyu görülürken, göç döneminde, Circaetus gallicus (Yılan Kartalı), Accipiter nisus (Atmaca), Falco peregrinus (Gökdoğan) gibi yırtıcı kuşlar görülmektedir.

Dünya ölçeğinde nesli tehlike altında olan Tepeli pelikan (*Pelecanus crispus*) 84 çift Büyük Menderes deltasında ve Akkuyruklu Kartal (*Haliaeetus albicilla*) 1 çift Bafa gölü çevresi yüksek kayalıklarında üremektedir.

Resim 5. *Pelecanus crispus* Foto: B. Sürücü

Memeli hayvanlar bakımından dikkat çekici türler, nesli tehlike altında olan Oklu Kirpi (*Hsytrix indica*) ve Büyük Menderes nehrinde yaşadığı tespit edilen ve yörede su domuzu olarak tanınan su samuru (*Lutra lutra*) ‘dur.

Resim 6. (*Hsytrix indica*) Foto: İ.M. KAHRAMAN

Aydın İli sulak alanlarında 16 familyaya ait 54 takson belirlenmiştir. Bu familyalardan Anguillidae (1), Cyprinidae (25), Cobitidae (2), Nemacheilidae (3), Cyprinodontidae (2), Poeciliidae (2), Atherinidae (1), Gobiidae (3), Blennidae (2), Centrarchidae (1), Moronidae (3), Salmonidae (1), Siluridae (1), Sparidae (2), Syngnathidae (1), Mugilidae (4) takson ile temsil edilmektedir.

Aydın ilinde 32 tür sürüngen yayılış gösterdiği tespit edilmiştir. Testudo graeca (tosbağa), Mauremys rivulata (balkan çizgili kaplumbağası), Stellagama Stellio (Dikenli keler), lacerta trilineata (İriyeşil kertenkele), Türkiye endemiği Anatololacerta anatolica (Anadolu Kertenkelesi), Chamaeleo chamaeleon (Bukalemun), bölge endemiği (Anatololacerta oertzeni (Dalyan Kertenkelesi), Aydın için yeni kayıt olan Phoenicolacerta laevis (Hatay Kertenkelesi), Dolichophis caspius (Hazer yılanı), Natrix tessellata (Su yılanı) bazı önemli türleridir. Çift yaşar olarak 6 tür tespit edilmiştir. Pelophylax bedriage (Levanten su kurbağası), Hyla orientalis (oriyantal ağaç kurbağası), Bufotes variabilis (Gece kurbağası), Siğilli Kurbağa (Bufo bufo) ve Pürtüklü semender (Triturus karelinii) dir.

Kaynak: Aydın İlinin Karasal ve İç Eu Ekosistemleri Biyolojik Çeşitlilik envanteri, 2014

E.3. Ormanlar, Milli Parklar ve Tabiat Parkları

E.3.1. Ormanlar

Aydın İlimizdeki Ormanlık alan **326.605 Ha.**dır. Orman Amenajman planlarımız 10 Yıllık Periyotlar halinde yenilenmekte olup, yıl bazında ise alansal değişim bulunmamaktadır.

Orman vasfına göre dağılımı alan ve yüzdesel olarak aşağıdaki cetvelde gösterilmiştir.

Çizelge - 66 2024 yılı Aydın İli Orman Vasfına göre Dağılım
(DKMP 2025)

	ORMAN VASFINA GÖRE DAĞILIM			
	VERİMLİ ORMAN	BOŞLUKLU KAPALI (Bozuk Or.)	AÇIKLIK (ziraat iskan vb.)	GENEL OR. ALAN TOPLAMI
Alan (Ha.)	203.555	123.050	496.056	822.661
Yüzdesel dağılım (%)	25	15	60	100

Çizelge - 67 2023 Yılı Aydın İli Ağaç türleri Alanları ve Yüzdesel Değerleri
(DKMP 2025)

AYDIN İLİ AĞAÇ TÜRLERİ ALANLARI VE YÜZDESEL DEĞERLERİ		
Ağaç Türü	Alanı (Ha.)	Yüzde (%)
Kızılçam	139.858	42,82
Karaçam	31.368	9,60
Ardıç	1.647	0,50
Sedir	122	0,04
Fıstıkçamı	23.067	7,06
Halepçamı	0	0,00
Sahilçamı	0	0,00
Servi	0	0,00
Meşe	28.831	8,83
Maki	62.237	19,06
Ceviz	1.526	0,47
Kestane	2.152	0,66
Kavak	0	0,00
Kızılağaç	0	0,00
Sakız	0	0,00
Çınar	91	0,03
Badem	53	0,02
D Hurması	0	0,00
Dışbudak	0	0,00
Ilgın	0	0,00
Harnup	0	0,00
K Akasyası	0	0,00
Y Akasyası	0	0,00
Sığıla	7	0,00
Zeytin	0	0,00
Okaliptus	16	0,00
Diğer Yap	5.313	1,63
Karışık/lb+Yapraklı	30.318	9,28
Öa-Oa-lz.lrt Orman	265	0,08
TOPLAM (Ha.)	326.605	100

E.3.2. Milli Parklar

Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Parkı:

Türkiye'nin ve dünyanın en benzersiz doğal alanlarından birisi olan Dilek Yarımadası – Büyük Menderes Deltası Millî Parkı 27.675 hektarlık bir alana sahiptir. Bu alanın 10.985 hektarı 19.05.1966 yılında Millî Park ilan edilen Dilek Yarımadasına, 16.690 hektarı 1994 yılında Milli Park ilan edilen Büyük Menderes Deltasına aittir.

Dilek Yarımadası - Büyük Menderes Deltası Milli Parkı, dünyada bir örneği daha olmayan; bir yanda Akdeniz'den Kafkasya'ya kadar kıyılarda yayılım gösteren neredeyse tüm bitkilerin doğal olarak bir arada görüldüğü botanik bahçesi; yırtıcı kuşları ve vahşi hayvanlarıyla bir dağlık arazi ve onu çevreleyen sualtı zenginlikleri, diğer yanda da yüzlerce kuş türünü barındıran, zengin balık çeşitleriyle bir delta ve bütün bunları çevreleyen tarihi ve kültürel zenginliklere sahiptir.

Yılda yaklaşık 600.000 yerli ve yabancı misafir Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Parkı'nı ziyaret etmektedir. Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Parkı sahilleri, Türkiye'nin yapılaşmanın olmadığı, en temiz ve doğal kıyılarından. Milli Park'a gelen yerli ve yabancı ziyaretçiler, düzenlenmiş alanlarda gününbirlik olarak; 2004 Yılı Uluslar arası Mavi Bayrak ödüllü koylarında deniz sporları yapabilecekleri gibi, belirlenmiş rotalarda doğa yürüyüşü, dağ bisikleti, foto safari, manzara izleme, olta balıkçılığı, kültürel yürüyüşler, kuş gözlemciliği, resim ve botanik turu etkinliklerini de yapabilmektedirler. Milli Park içerisinde 804 bitki türü belirlenmiştir. Bu bitkilerden 6'sı dünyada sadece burada görülür. Ayrıca dünyada sadece Türkiye'de bulunan 18 bitki türünü de barındırır. Yarımada kaydedilen diğer veriler şunlardır; 28 Tür memeli, 42 Tür sürüngen, 45 Tür Deniz canlısı; dünyanın en nadir 10 deniz memelisinden biri olan Akdeniz foku (*Monachus monachus*)'da yarımada kıyılarında görülebilir. Bu benzersiz biyolojik çeşitlilik nedeniyle Dilek Yarımadası, Avrupa Konseyi tarafından “Flora Biyogenetik Rezerv Alanı” yani, bitki örtüsü açısından soyu tükenmekte veya genetik çeşitliliği çok azalmakta olan bir canlı türü ya da topluluklarını korumaya yönelik uluslararası düzeyde koruma alanı olarak kabul edilmiştir.

Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Millî Park'ının doğu sınırı biraz daha genişletilerek tepeler hattı ve vadilere oturtulmuştur. Büyük Menderes Deltası üzerinde ise doğuda Söke-Didim karayolunun batı kesimi esas alınmış, Menderes Köprüsü'nden itibaren ise tepeler hattına oturtularak güneyde Taş Burun mevkiinde son bulmaktadır.

Resim 7 Fotoğraf: Erdinç KUTSAL

Deniz üzerinde ise kıyı çizgisinden 1000 m. denize doğru izafi bir sınır izlenerek Millî Park'ın deniz kesiminin sınırı belirlenmiştir. Bu sınırlar dâhilinde kalan Millî Park alanı 10.985 hektardan 27.675 hektara ulaşmış bulunmaktadır.

Doğanbey Köyü'ndeki Dilek Yarımadası tanıtım merkezinde Milli Park ile her türlü bilgi temin edilebilir. Milli Park içindeki yüzülebilecek alanlar; İçmeler, Aydınlık, Kavaklı Burnu ve Karasu koyu'dur.

E.3.3. Tabiat Parkları

Bafa Gölü Tabiat Parkı:

Antik Dönemde Ege Denizi'nin bir körfeziyken, Büyük Menderes Nehri'nin taşıdığı alivyonlarla denizle bağlantısı kesilince, göl şekline dönüşen Bafa Gölü, zengin doğal ve kültürel kaynak değerleri nedeniyle 08.07.1994 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararı ile 12.281 hektarlık alanı kapsayacak şekilde Tabiat Parkı olarak ilan edilmiştir.

Bafa Gölü Tabiat Parkı sınırları içerisinde Bafa Gölü ve göl kıyı kenar çizgisinden itibaren 250 metrelik kıyı bandı 1. Derece Doğal Sit Alanı'dır. Ayrıca, alan içerisinde Heraklia ve Latmos antik kentleri yer almakta olup, bu alanlar 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı kapsamındadır. Arkeolojik Sit Alanı'nın bir bölümü Tabiat Parkı sınırları içerisinde yer almaktadır.

Göl yüzeyi alanı 6721 hektar olan gölün derinliği 25m'ye ulaşmaktadır. Gölün ana su kaynağı, Büyük Menderes Nehri taşkınları ve etrafındaki dağlardan gelen yeraltı ve yer üstü sularıdır. Göl çevresindeki bitki örtüsünde, 80 familyaya ait 237 cins, 325 tür, 22 alttür ve 7 varyete tespit edilmiştir. Alan sınırları içerisinde 16 endemik bitki türü tespit edilmiştir.

Tabiat parkı 226 kuş, 22 sürüngen ve 19 memeli türüne de ev sahipliği yapmaktadır. Dünyada nesli tükenme tehlikesi altında bulunan Kaşıkçı Kuşu göldeki adacıklarda, Ak Kuyruklu Kartal ise gölün bitişiğindeki Beşparmak Dağlarında üremektedir.

Gölde Flamingo, Küçük Batağan, Bahri, Karabatak, Küçük Karabatak, Tepeli Pelikan, Boz Ördek, Suna, Elmabaş Patka, Bataklık kırlangıcı, Mahmuzlu Kızkuşu gibi kuşlar yaşamaktadır. Bu nedenle de Bafa Gölü Önemli Kuş Alanı'dır.

Resim 8. Bafa Gölü Foto: C. CERİT

Tavşanburnu Tabiat Parkı:

Bakanlık Makamının 11.07.2011 tarih ve 903 sayılı olurları ile Mesire Yeri statüsü iptal edilerek 2873 sayılı Milli Parklar Kanununun 3. Maddesine göre Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Didim ilçesinde olup toplam Alanı 15,87 Ha.'dır.

Saha üzerinde seyrek ve doğal Ardıç ağaçları bulunurken, sonradan yapılan ağaçlandırma çalışmaları ile sahaya gruplar halinde Fıstık Çamı, Okaliptus, Kıbrıs Akasyası, tek fertler halinde ise Demir Ağacı, Katalpa, Dişbudak gibi türler getirilmiştir. Kamp ve Piknik kullanımına uygun olan alanların büyük kısmında gölgeleme ortamı mevcuttur. Ağaçcık ve maki florası olarak; Sandal, Yabani Zeytin, Akçakesme, Pırnal Meşesi ve Kermes Meşesi gibi türler ile Orman Sarmaşığı, Laden, Kekik ve değişik çayır otları saha genelinde yayılmaktadır.

Tavşanburnu Tabiat Parkı; Didim gibi tarihi ve turistik bir antik kent kenarında yer alması, değişik türde ve gölgeleme ortamı oluşturan ağaç dokusuyla kaplı oluşu; sıg, temiz ve güzel denizi; güneşin doğuşu ve batışında oluşturduğu eşsiz manzara dokusu ile yüksek rekreasyon potansiyeline sahiptir.

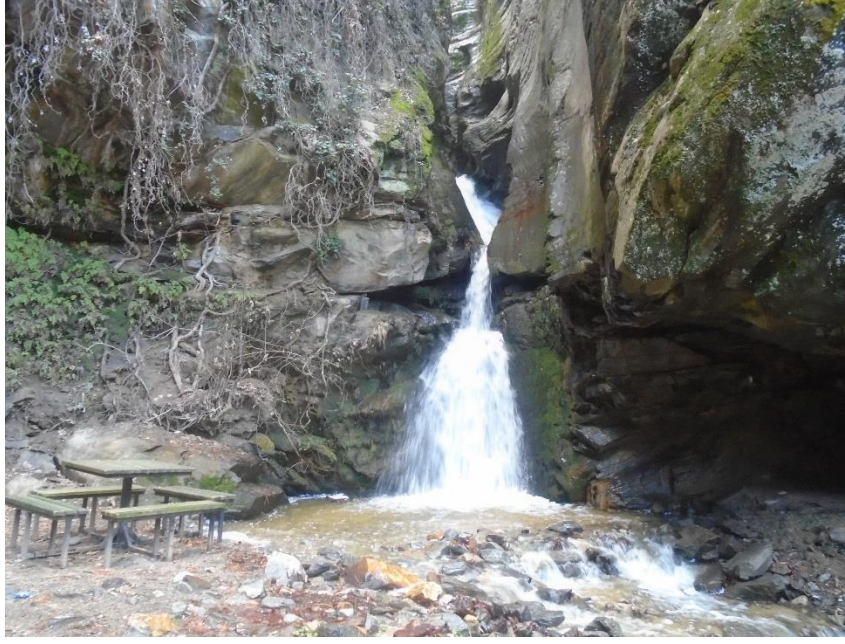
Resim 9. Tavşanburnu Tabiat Parkı Foto: C. CERİT

Çağlayan Tabiat Parkı:

Aydın İli, Karacasu ilçesi sınırları içerisinde yer alan 38,00 ha büyüklüğündeki Çağlayan Tabiat Parkı; manzara güzellikleri, peyzaj değerleri ve rekreasyonel potansiyeli nedeniyle Orman ve Su İşleri Bakanlığı Bakanlık Makamının 12/03/2014 tarih ve 470 sayılı Oluru ile Tabiat Parkı olarak ilan edilmiştir.

Çağlayan mevkiine en yakın yerleşim yeri olan Bahçeköy Köyü 2 km. uzaklıktadır. Ayrıca saha, Yenice Beldesine 3 km, Karacasu İlçesine 18 km, Aydın'a 73 km mesafede olup, sahaya ulaşım asfalt yol ile sağlanmaktadır.

Saha doğal yapısı bozulmamış, bakir güzelliği korunmuş durumdadır. Saha, çeşitli bitki örtüsü, faunası, jeomorfolojik yapısı, peyzaj özelliği, rekreasyonel potansiyeli, iklimi ve yüksek konumda olması sebebiyle seyir amaçlı potansiyel değerlere sahiptir.

Resim 10 . Çağlayan Tabiat Parkı Foto: İ.M. KAHRAMAN

Şarlan Tabiat Parkı ;

Aydın İli, Çine ilçesi yer alan 37,00 ha büyüklüğündeki Şarlan Tabiat Parkı; manzara güzellikleri, peyzaj değerleri ve rekreasyonel potansiyeli nedeniyle Orman ve Su İşleri Bakanlığı Bakanlık Makamının 12/03/2014 tarih ve 469 sayılı Oluru ile Tabiat Parkı olarak ilan edilmiştir. 37,00 ha alanı kaplayan Şarlan Tabiat Parkı, Aydın İli, Çine İlçesi, İbrahimkavağı Mahallesi, Şarlan mevkiinde yer almaktadır. Şarlan Tabiat Parkı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar 4. Bölge Müdürlüğü Aydın Şube Müdürlüğü sorumluluğunda olup Aydın il merkezine 59 km, Çine ilçe merkezine 21 km uzaklıktadır.

Tabiat Parkı; Yöre halkı tarafından yoğun şekilde rekreatif amaçlı kullanılmakta olup; Aydın İlinin en önemli yaylalarından Madranbaba yayla yolu güzergahında bulunan Şarlan Mevkii rekreasyonel kullanım açısından öneme sahiptir.

Resim 11. Şarlan Tabiat Parkı Foto: C. CERİT
(Aydın Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü Arşivi, 2025)

E.4. Çayır ve Mera

Mera Varlığı

İlimiz yüz ölçüm olarak 811.600 hektar toplam alana sahiptir. 1998-2024 yılları arasında 4342 Sayılı Mera Kanunu kapsamında yapılan tespit çalışmaları sonucu mera varlığımız **22.304,997** hektardır. Mera alanı toplam alan içinde **% 2,75'** lik kısma tekabül etmektedir.

Tespit Çalışmaları

1998 yılında 4342 sayılı Mera Kanunu'nun yürürlüğe girmesi ile başlayan tespit işlemleri kapsamında bugüne kadar 667 yerleşim biriminde 21.622 ha mera tespit çalışması yapılmıştır.

Tahdit Çalışmaları

1998 yılında 4342 sayılı Mera Kanunu'nun yürürlüğe girmesi ile başlayan Tahdit işlemleri kapsamında 2024 yılında 296 mahallede 21.622 ha alanda tahdit işlemi yapılmıştır.

Tahsis Çalışmaları

İlimizde 2024 yılında 296 mahallede toplam 19.688 ha alanda tahsis işlemi tamamlanmıştır.

Islah Çalışmaları

İlimizde mevcut bulunan meralarda; planlı otlatma, gübreleme, yabancı ot ve çalı mücadelesi ve geliştirme tedbirleri ile kaba yem üretimini ve kalitesinin artırılması, mevcut kaba yem ihtiyacının bir kısmının mevcut mera parsellerinden karşılanmasının sağlanması amacıyla Şube Müdürlüğümüzce Mera Islah ve Amenajman Projeleri hazırlanmakta olup; Bakanlık tarafından uygun görülen projeler uygulanmaktadır.

2024 yılında ilimizde 11.439 dekar alanda 13 adet Mera Islah ve Amenajman Projesi yürütülmekte olup projelerin toplam bütçesi 7.364.321 TL'dir. Projeler ile ilgili bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

DEVAM EDEN MERA ISLAH PROJELERİ					
Sıra No	İlçe	Mahalle	Proje Başlangıç-Bitiş Tarihi	Proje Alanı (da)	Projenin Toplam Maliyeti (TL)
1	Çine	Altınova	2022-2025	1.457,50	432.743
2	Söke	Atburgazı	2022-2025	875,58	399.962
3	Çine	Cumalı	2022-2025	249,24	324.476
4	Efeler	Böcek	2023-2025	833,00	507.400
5	Efeler	Çiftlik	2023-2025	621,00	263.200
6	Karpuzlu	Ektirli	2023-2025	628,00	437.000
7	Yenipazar	Dereköy	2023-2025	583,00	480.000
8	Söke	Yeniköy	2023-2025	123,00	276.040
9	Karpuzlu	Abak	2024-2026	1.059,00	914.500
10	Karpuzlu	Ulukonak	2024-2026	925,00	861.000
11	Karpuzlu	Gölcük	2024-2026	2.588,00	790.000

12	Efeler	Alanlı	2024-2026	952,00	827.500
13	Çine	Camızağılı	2024-2026	545,00	850.500
DEVAM EDEN TOPLAM				11.439,32	7.364.321

E.5. Sulak Alanlar

- **Büyük Menderes Deltası** ; Söke- Didim İlçe sınırlarını kapsar 16680 Ha. Dır.
-
- **Bafa Gölü** ; Aydın ve Muğla sınırları içinde kalmaktadır. 6721 Ha. Yüzeye sahip tatlı-tuzlu su karışımı bir göldür.
-

Resim 12 Bafa Gölü

Tabiat Parkı'nın sahip olduğu biyolojik (flora, fauna, ekolojik yapı), arkeolojik, jeomorfolojik, jeolojik, doğal ve kültürel peyzaj kaynak değerlerinin koruma-kullanma dengesi içinde devamlılığını ve gelecek nesillere aktarılmasını sağlayacak düzenlemelerin yapılması, uygulama koşul, araç ve yöntemlerinin geliştirilmesini ve tanımlanmasını amaçlayan Bafa Gölü Uzun Devreli Gelişme Planı; Milli Parklar Kanununun 4. Maddesi gereği hazırlanmış olup, 23/10/2008 tarihinde onaylanarak, uygulanmaya başlanmıştır.

Bafa Gölü Uzun Devreli Gelişme Planı Plan Kararları bölümünde, Tabiat Parkı; doğal ve kültürel alanların bütünlüğünün ve planın uygulanabilirliğinin sağlanabilmesi için, doğal yapının korunmuşluk düzeyi, endemizm durumu, ekolojik açıdan önem derecesi, insan faaliyetleri ve doğal afetlerin etkileri ve arazi kullanım desenine göre Mutlak Koruma, Sınırlı Kullanım ve Kontrollü Kullanım Alanı olarak üç bölgeye ayrılmıştır.

Azap Gölü ; Söke İlçesi, Yeşilköy Mahallesi yakınında olup, 2183 ha. olup denizden yüksekliği 7 m. en derin yeri 5 m. olan bir tatlı su gölüdür.

Resim 13 Azap Gölü

Azap Gölü Sulak Alanı, 27.12.2018 tarihinde Ulusal Öneme Haiz Sulak Alan olarak tescillenmiş olup, koruma bölgeleri ile birlikte genel alanı 2183 hektardır. Gölün alanı yaklaşık 135,58 hektar, hacmi ise 3,68 hm³ ve ortalama derinliği 2 m'dir.

Alan, idari olarak Aydın İli, Söke İlçesi sınırlarında yer alan Yeşilköy, Avşar ve Çalıköy mahalleleri arasında konumlanmaktadır.

Azap Gölü Ulusal Sulak Alanı Yönetim Planı, 29.12.2020 tarihinde Ulusal Sulak Alan Komisyonu tarafından kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. Amacı, sulak alanın korunması, yönetimi ve geliştirilmesidir.

Yapılan çalışmalarda; Azap Gölü ve çevresinde 114 bitki taksonu, 5 tane çiftyaşar türü, 26 tane sürüngen türü tespit edilmiştir.

Gölde 6 balık türü tespit edilmiş olup, bunlardan Menderes Çapağı (LC-Düşük riskli), Kababurun Balığı (VU-Duyarlı) ve Capoeta bergamae (NT- Tehdide yakın) endemik türlerdir.

Göl alanı ve yakın çevresinde 172 kuş türü tespit edilmiş olup, sulak alan ve çevresinde en çok etkilenen türler şunlardır: Akkuyruklu Kartal (*Haliaeetus albicilla*) ve Tepeli Pelikan (*Pelecanus crispus*)

Göl alanı ve yakın çevresinde 46 memeli türü tespit edilmiş olup, IUCN'e göre 2 tür VU (Hassas), 38 tür LC (Asgari Endişe), 1 tür NT (Tehdide Yakın), 1 tür NE (Belirlenmeyen), 4 tür DD (Yetersiz Veri) kategorisindedir.

- **B. Menderes Nehri;** Afyon Dinar İlçesinden doğarak, Denizli, Aydın il sınırlarından 584 km dolaşarak Söke-Didim ilçesinde B. Menderes Deltasını oluşturarak ege Denizi ile buluşur.

E.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

E.6.1. Tabiat Anıtları

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın <https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/29/Tabiat-Anitlari> internet sitesinden Tabiat Anıtları Listesine ulaşılabilir. Türkiye genelinde 111 Tane Tabiat Anıtı bulunmaktadır. İlimiz sınırları içerisinde Tabiat Anıtı bulunmamaktadır.

E.6.2. Tabiatı Koruma Alanları

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın <https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/30/Tabiat-Koruma-Alanlari> internet sitesinden Tabiat Koruma Alanlarına ulaşılabilir. Türkiye'de 31 adet Tabiat Koruma Alanı bulunmaktadır. İlimiz sınırları içerisinde Tabiat Koruma Alanı bulunmamaktadır.

E.6.3. Anıt Ağaçlar

İlimizde toplam 120 adet “Korunması Gerekli Anıt Ağaç Tescili” bulunmakta olup bunların ilçelere göre dağılımı grafikte gösterilmiştir. Aydın Tekstil Fabrikası Alanı, Aydın Forum AVM Alanı ve Nazilli Sümer Basma Fabrikası Alanındaki ağaçlar koruma altında bulunmaktadır.

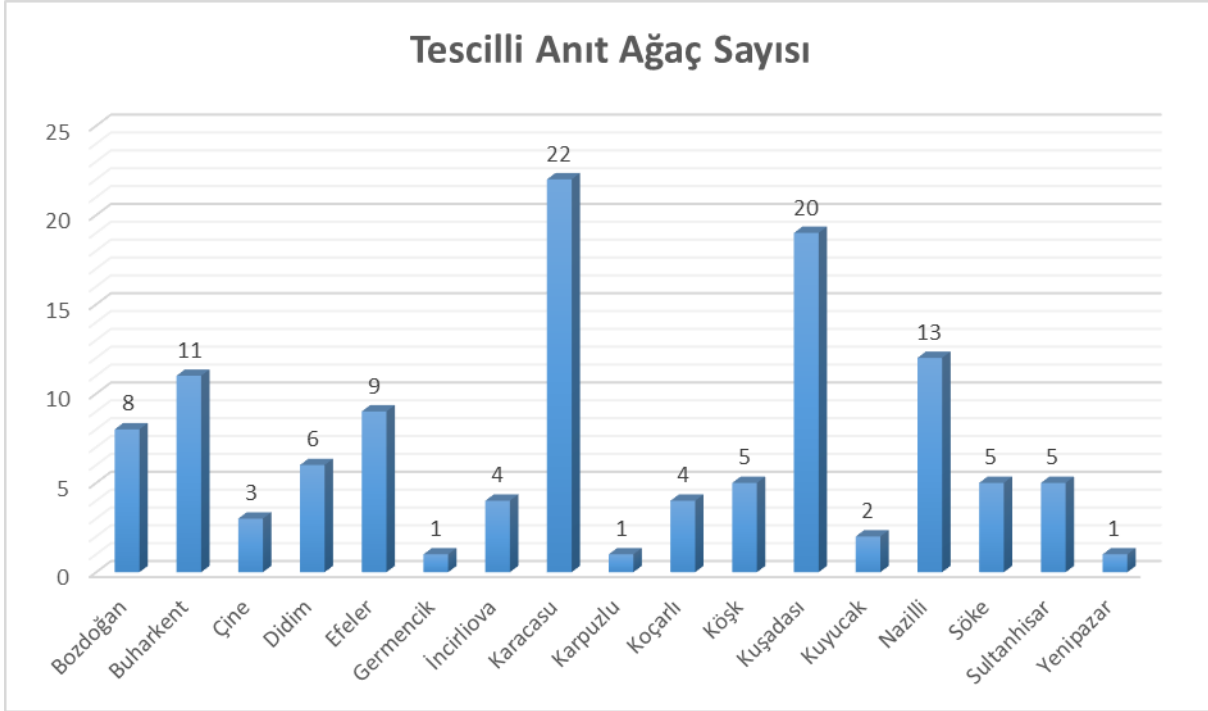
Resim 14 Kuşadası Birlik Mahallesi (Sapsız Meşe Ağacı)

Resim 15 Kuşadası Hacıfeyzullah Mahallesi (Çınar Ağacı)

Çizelge - 68 -Anıt Ağaçların İlçe Merkezlerine Göre Dağılımı (Aydın ÇŞİDM 2023)

BOZDOĞAN	8
BUHARKENT	11
ÇİNE	3
DİDİM	6
EFELER	9
GERMENCİK	1
İNCİRLİOVA	4
KARACASU	22
KARPUZLU	1
KOÇARLI	4
KÖŞK	5
KUŞADASI	20
KUYUCAK	2
NAZİLLİ	13
SÖKE	5
SULTANHİSAR	5
YENİPAZAR	1
TOPLAM	120

Grafik 44 Tescilli Anıt Ağaç sayısı

E.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri

Aydın İli sınırları içerisinde Özel Çevre Koruma Bölgesi bulunmamaktadır.

E.6.5. Doğal Sit Alanları

İlimizde 8 adet 1.Derece Doğal Sit, 2 adet 2. Derece Doğal Sit, 9 adet 3. Derece Doğal Sit, 1 adet Nitelikli Doğa Koruma Alanı, 1 adet Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı olmak üzere toplam 21 adet Doğal Sit Alanı bulunmaktadır.

İlimiz sınırları içerisindeki doğal sit ve tabiat varlıkları bölgesel olarak aşağıdaki gibi şekillenmektedir:

1. Bafa Gölü Bölgesi

Resim 16 Bafa Gölü

- Bafa Gölü Çevresi - 1. Derece Doğal Sit
- Akyeniköy Bölümü - 1. Derece Doğal Sit
- Serçin Bölümü - 1. Derece Doğal Sit
- Bafa Gölü Kuzeyi - 3. Derece Doğal Sit

2. Çine Barajı Bölgesi

Resim 17 Çine Barajı

- Çine Çayı Vadisi İçi - 1. Derece Doğal Sit
- Çine Çayı Vadisi İçi Baraj Gölü - 2. Derece Doğal Sit
- Çine İlçesi Hacipaşalar Mahallesi - 3. Derece Doğal Sit
- Çine İlçesi Söğütçük Mahallesi - 3. Derece Doğal Sit
- Çine İlçesi Alabayır Mahallesi - 3. Derece Doğal Sit
- Çine İlçesi Kırksakallar Mahallesi - 3. Derece Doğal Sit
- Çine İlçesi Harımcık Mahallesi - 3. Derece Doğal Sit
- Çine İlçesi Kabalar Mahallesi - 3. Derece Doğal Sit
- Çine İlçesi Kadastro 74 Parsel Civarı - 3. Derece Doğal Sit
- Çine İlçesi Tüller Mahallesi - 3. Derece Doğal Sit

3. *Menderes Deltası Bölgesi*

Resim 18 Menderes Deltası Bölgesi

- Dilek Yarımadası ve Büyük Menderes Deltası - 1. Derece Doğal Sit
- Akköy Bölümü - 1. Derece Doğal Sit

4. *Panayır (Altın) Adası* – Nitelikli Doğa Koruma Alanı

Resim 19 Panayır (Altın) Adası

5. *Sırtlanini Mağarası* - 1. Derece Doğal Sit

Resim D. 20 *Sırtlanini Mağarası*

6. *Aslanlı Mağarası* - 1. Derece Doğal Sit

Resim 21 *Aslanlı Mağarası*

7. *Zeus Mağarası* - 2. Derece Doğal Sit

Resim 22 *Zeus Mağarası*

8. *Nazilli Sümer Basma Fabrikası* - Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı

Resim 23 *Nazilli Sümer Basma Fabrikası*

Buna göre; İlimizde 5 adet 1.Derece Doğal Sit, 2 adet 2. Derece Doğal Sit, 9 adet 3. Derece Doğal Sit, 1 adet Kesin Korunacak Hassas Alan, 3 adet Nitelikli Doğal Koruma Alanı, 3 adet

Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı olmak üzere toplam 23 adet Doğal Sit **Alanı** bulunmaktadır.

Koruma Statüsü	Sayısı
1. Derece Doğal Sit	5
2. Derece Doğal Sit	2
3. Derece Doğal Sit	9
Kesin Korunacak Hassas Alan	1
Nitelikli Doğal Koruma Alanı	3
Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı	3
TOPLAM	23

Sit Statüsü	Sit Adı	BO Karar Tarihi/ÇB Karar Tarihi*	BO Karar No/ÇB Karar No*	Konum
1.Derece Doğal Sit	1.Derece Doğal Sit Alanı	09.07.2009	2187	Bafa Gölünün Kuzeyi (Serçin)
1.Derece Doğal Sit	1.Derece Doğal Sit Alanı	19.06.1996	5900	Çine
1.Derece Doğal Sit	1.Derece Doğal Sit Alanı	17.01.2001	9772	Sırtlanini Mağarası
1.Derece Doğal Sit	Bafa Gölü	20.12.1989	1055	Bafa Gölünün İçi
1.Derece Doğal Sit	Zeus Mağara Çevresi	06.06.1997	6814	Aslanlı Mağarası

Sit Statüsü	Sit Adı	BO Karar Tarihi ÇB Karar Tarihi*	BO Karar No ÇB Karar No*	Konum
2. Derece Doğal Sit	2.Derece Doğal Sit	19.06.1996	5900	Çine Barajı
2.Derece Doğal Sit	Zeus Mağara Çevresi	17.10.2001	10174	Kuşadası

Sit Statüsü	Sit Adı	BO Karar Tarihi/ÇB Karar Tarihi*	BO Karar No/ÇB Karar No*	Konum
3.Derece Doğal Sit	3. Derece Doğal Sit	19.06.1996	5900	9 adet bölüm (Çine Barajı)

Sit Statüsü	Sit Adı	BO Karar Tarihi CB Karar Tarihi*	BO Karar No CB Karar No*	Konum
Kesin Korunacak Hassas Alan	Büyük Menderes Deltası	13.07.2023 02.08.2023*	6868036 7463*	
Nitelikli Doğal Koruma Alanı	Büyük Menderes Deltası	13.07.2023	6868036	
Nitelikli Doğal Koruma Alanı	Didim Altın (Panayır)Adası	05.10.2019	111329	
Nitelikli Doğal Koruma Alanı	Salbakos Dağları	27.08.2021	1618303	
Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı	LATMOS 71/1 Numaralı Doğal Sit Alanı	21.01.2025	11559535	Akyeniköy Bölümü (Didim) Kocahan Mevkii
Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı	Sümerbank Doğal Sit Alanı	13.10.2020	21611	
Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı	Salbakos Dağları	27.08.2021	1618303	

Sit Alanı Özelliği	Büyükölük (ha)	Adet
Doğal Sit Alanı	18.421,1	-
1.Derece	10.066,66	5
2.Derece	861,76	2
3.Derece	1.935,86	9
Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı	78,39	3
Nitelikli Koruma Alanı	2.755,76	3
Kesin Korunacak Alan	2.722,67	1
Mağara	-	4
Mağara Koruma Alanı	71	-

(<https://says.csb.gov.tr/dashboard>)

E.7. Sonuç ve Değerlendirme

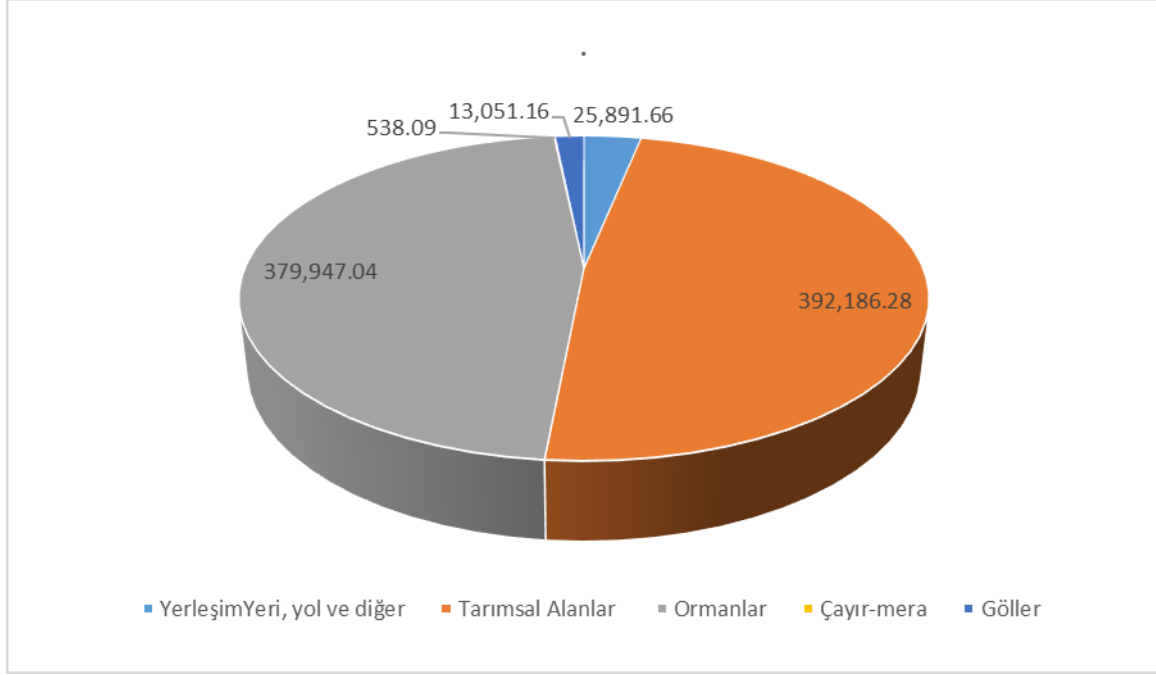
Aydın İli, Büyük Menderes Havzasının bereketli toprakları üzerinde kurulmuştur. İlin Kuzeyinde Aydın Dağları, Güneyinde de Menteş Dağları yer almaktadır. Bu dağlar ile Büyük Menderes havzasını oluşturan ova arasında engebeli topoğrafya mevcuttur. Topoğrafya ve iklimsel özellikler flora ve faunanın çeşitlenmesine imkân sağlamıştır. Bu ekolojik zenginlik bir çok kültürün bu topraklar üzerinde kurulu gelişmesine sebep olmuştur. Bu özellikler Aydın İlinin Doğal, Kültürel ve Arkeolojik zenginlikleri bir arada bulundurmaktadır.

Kaynaklar

<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/27/Milli-Parklar>
<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/31/Sulak-Alanlar>
<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/28/Tabiat-Parklari>
<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/29/Tabiat-Anitlari>
<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/30/Tabiat-Koruma-Alanlari>
<https://ockb.csb.gov.tr/>

F. ARAZİ KULLANIMI

F.1. Arazi Kullanım Verileri

Grafik 45 – 2018 yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması
(<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr>, yıl)

Çizelge.69 – Arazi kullanım sınıflandırması
(<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr>, 2025)

	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ									
	1990		2000		2006		2012		2018	
Arazi Sınıfı	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1) Yapay Alanlar	17.342,03	2,14	22.568,34	2,79	23.129,74	2,85	24.547,41	3,02	25.891,66	3,19
2) Tarımsal Alanlar	379.205,74	46,85	376.591,07	46,53	389.682,81	48,01	392.575,52	48,37	392.186,28	48,32
3) Orman ve Yarı Doğal Alanlar	402.228,35	49,7	401.097,37	49,56	385.870,24	47,54	380.975,19	46,94	379.947,04	46,81
4) Sulak Alanlar	535,36	0,07	321,92	0,04	428,17	0,05	538,09	0,07	538,09	0,07
5) Su Yapıları	10.035,06	1,24	8.767,85	1,08	12.503,27	1,54	12.978,01	1,6	13.051,16	1,61
TOPLAM	809.346,54	100,00	809.346,55	100,00	811.614,23	99,99	811.614,22	100,00	811.614,23	100,00

F.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. Çevre Düzeni Planı

09.03.2011 tarihinde onaylanan "Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı" nın M18, M19, M20, M21, M22, N18, N19, N20, O18, O19, O20, O21, O22, O23, P 22 no'lu paftalarında (Değişiklik Gerekçe Raporu, Değişiklik Listesi) 11.11.2008 tarih ve 27051 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik", 4856 sayılı Kanun'un 2 (h) ve 10 (c) maddeleri ile 2872/5491 sayılı Kanun'un 9 (b) maddesi uyarınca 05.07.2011 tarihinde değişiklik yapılmıştır.

"Muğla, Bodrum Yalıkavak-Gündoğan-Göltürkbükü Turizm Merkezi" sınırının gösterilmesine ilişkin Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (N18 Paftası) 26.12.2012 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M18 ve M19 Paftaları) 25.03.2015 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M22 Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 22.01.2016 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 04.08.2016 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (L22, M18, M19, M23, N18, N19, N20, N22, O20, O21 Paftaları, Lejand, Plan Açıklama Raporu, Plan Hükümleri ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7.maddesi uyarınca Bakanlık Makamı'nın Olur'u ile 26.12.2016 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (N19, O23 Plan Paftaları, Plan Hükümleri ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7.maddesi uyarınca Bakanlık Makamı'nın Olur'u ile 15.05.2017 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (L22, L23, M21, M22, M23, N22 Plan Paftaları ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7.maddesi uyarınca Bakanlık Makamı'nın Olur'u ile 26.07.2017 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (Plan Hükümleri ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7.maddesi uyarınca Bakanlık Makamı'nın Olur'u ile 22.08.2017 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (L22, L23, M21, M22, M23, N21, N22 Plan Paftaları, Plan Hükümleri, Plan Açıklama Raporu ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7.maddesi uyarınca Bakanlık Makamı'nın

Olur'u ile 12.06.2018 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M21, M22 Plan Paftaları, Plan Hükümleri, Plan Açıklama Raporu ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 09.08.2018 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M21 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 03.03.2020 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 11.06.2020 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 19.10.2020 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (Plan Hükümleri ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 03.12.2020 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (Plan Hükümleri ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 24.05.2021 tarihinde onaylanmıştır.

"Kentsel Gelişme Alanı" amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 13.07.2021 tarihinde onaylanmıştır.

"Organize Sanayi Bölgesi" amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M18 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 14.07.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Ulusal Sulak Alan Komisyonunun 29.12.2020 tarihli toplantısı ile onaylanmış olan sulak alan sınırının gösterildiği Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M18 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 20.08.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (N20 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 15.11.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (O22 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 23.11.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre

Düzeni Planı Değişikliği (N20 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 23.11.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (L20 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 29.11.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 06.12.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Rüzgar Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M21 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 13.12.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M21 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 23.12.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M18 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 28.01.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (L21 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 08.02.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 01.03.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M20 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 05.03.2022 tarihinde onaylanmıştır.

"Eko-turizm Alanları" plan hükmüne yönelik düzenlemeleri içeren Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (Plan Hükümleri ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 12.04.2022 tarihinde onaylanmıştır.

"Enerji Üretim Alanları ve Enerji İletim Tesisleri" plan hükmüne yönelik düzenlemeleri içeren Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (Plan Hükümleri ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 12.04.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Yerleşik Alan amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 06.05.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Organize Sanayi Bölgesi amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (O23 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 06.06.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M18 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 06.07.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Rüzgar Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M18 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 09.08.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (N18 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 06.10.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (L23 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 13.10.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M20 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 13.10.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Servis Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M22 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 11.11.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M18 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 01.12.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 08.12.2022 tarihinde onaylanmıştır.

"Eko-turizm Alanları" plan hükmüne yönelik düzenlemeleri içeren Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (Plan Hükümleri ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 19.12.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Sanayi ve Depolama Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (N19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 29.12.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Tercihli Kullanım Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (N21 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 24.01.2023 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (N20 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 20.02.2023 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (N19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 20.02.2023 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (O23 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 27.02.2023 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M21 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 26.03.2023 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (O22 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 31.03.2023 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Servis Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M22 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 27.07.2023 tarihinde onaylanmıştır.

Jeotermal Enerji Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 13.10.2023 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Servis Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (L22 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 29.11.2023 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M21 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 29.11.2023 tarihinde onaylanmıştır

.

Harita E. 6 Aydın İlinin Çevre Düzeni Planı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

Büyük Menderes Havzası'nda yer alan Aydın ili, Büyük Menderes Ovası'nda kurulmuştur. Önemli ölçüde verimli tarım topraklarına sahip olan Aydın, ekonomik açıdan tarım sektörünün gelişmiş olduğu iller arasında yer almaktadır. Bu durum, Aydın İli'nin kalkınma sürecindeki en önemli avantajı olarak görülmektedir. Ayrıca, deniz, termal ve kültür turizmi potansiyeli de Aydın ilinin diğer güçlü yönleridir. Aydın ili, aynı zamanda, madenler, jeotermal kaynaklar ve doğal su kaynakları bakımından zengin bir bölgede yer almaktadır. Bu potansiyellerin, tarım ve turizm sektörlerinin desteklenmesine yönelik değerlendirilmesi ilin ekonomik gelişiminde diğer güçlü yönler olarak görülmektedir. İldeki mekansal planlama kararları bu girdiler doğrultusunda üretilmiştir. Aydın'ın, 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planı döneminde, tarım topraklarının korunduğu ve tarım sektörünün tarımsal sanayi ile eşgüdüm halinde geliştiği bir il olarak kalkınması desteklenmektedir. Aydın, 1910'lerden sonra, Türkiye'de yaşanan hızlı ve kontrolsüz kentleşme-sanayileşme dalgasından büyük oranda etkilenmeden gelişme göstermiş bir il olmakla birlikte; son yıllarda gelişen sanayi, turizm ve kentleşme ildeki nitelikli ve verimli tarım topraklarını tehdit edecek boyuta gelmiştir. Plan döneminde, kalkınmada kilit rol oynayacağı kabul edilen tarım sektörü önündeki bu tehdidin kaldırılması hedeflenmektedir. Aydın'da, Aydın-Denizli Karayolu aksı üzerinde bulunan Germencik, İncirliova, Merkez, Köşk, Sultanhisar, Nazilli, Kuyucak ve Buharkent ilçelerinin bu aks boyunca, birbirleri ile etkileşim halinde, lineer bir gelişme göstermesi beklenmektedir. Bu güzergâhta, Aydın Merkez ve Nazilli İlçeleri kentsel çekim merkezleri olarak ön plana çıkacaktır. İlin, batısında ise Kuşadası, Söke ve Didim İlçeleri arasında Söke merkezli etkileşim ve gelişme eğilimi söz konusu olacaktır. Bunun dışında, ilin güney kesimindeki dağlık alanlarda kalan Bozdoğan ve Karacasu ilçelerinin kendi etrafında bir gelişim gösterecekleri öngörüldürken; Koçarlı'nın merkeze yakınlığı nedeni ile merkezle ilişkili olarak; Yenipazar'ın karayolu üzerindeki yerleşmeler ile etkileşim halinde; Karpuzlu ve Çine'nin ise Çine çekim merkezi olmak üzere kendi içinde gelişme göstermeleri beklenmektedir. Çine ilçesi ise yine Aydın İl Merkezi ile etkileşim halinde gelişecektir. Aydın ilinde, Merkez, Nazilli, Germencik, Söke, Çine ve Bozdoğan ilçeleri tarımsal sanayi gelişim odakları olarak belirlenmiştir. Kuşadası ve Didim ilçeleri deniz ve kültür turizmi; Karacasu ve Sultanhisar ilçeleri kültür turizmi; Buharkent ilçesi ise termal turizm açısından ildeki odak noktaları olacaktır. İncirliova, Karpuzlu, Koçarlı, Köşk, Kuyucak ve

Yenipazar, öncelikle, tarım sektörü odaklı gelişmesi öngörülen ilçelerdir. İl bütününde, 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planı hedef yılı olan 2025’de oluşması öngörülen kentsel nüfus 1.706.806 kişi; kırsal nüfus 259.325 kişi olup, toplam nüfus 1.966.131 kişidir.

Kaynaklar

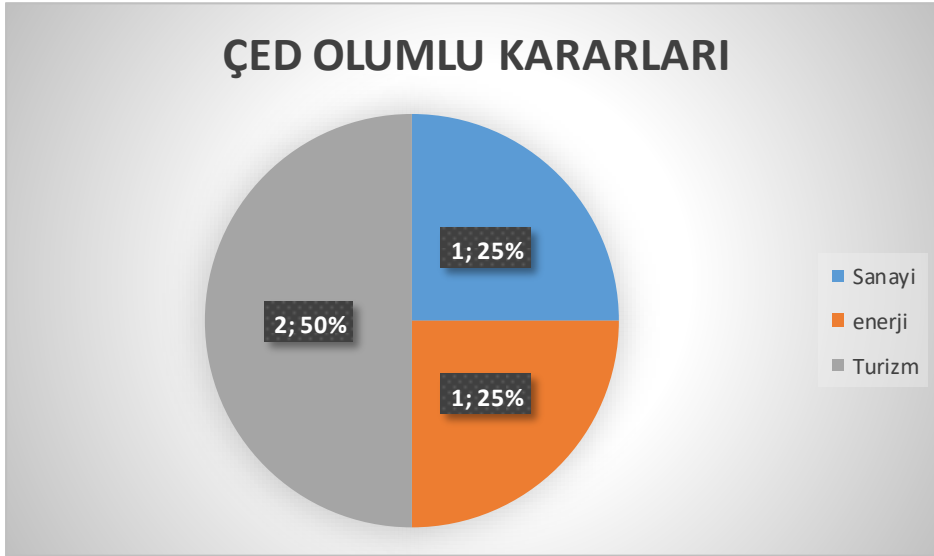
Tarım ve Orman Bakanlığı (<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr/>)
Aydın Çevre, Şehircilik İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

G. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

G.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi İşlemleri

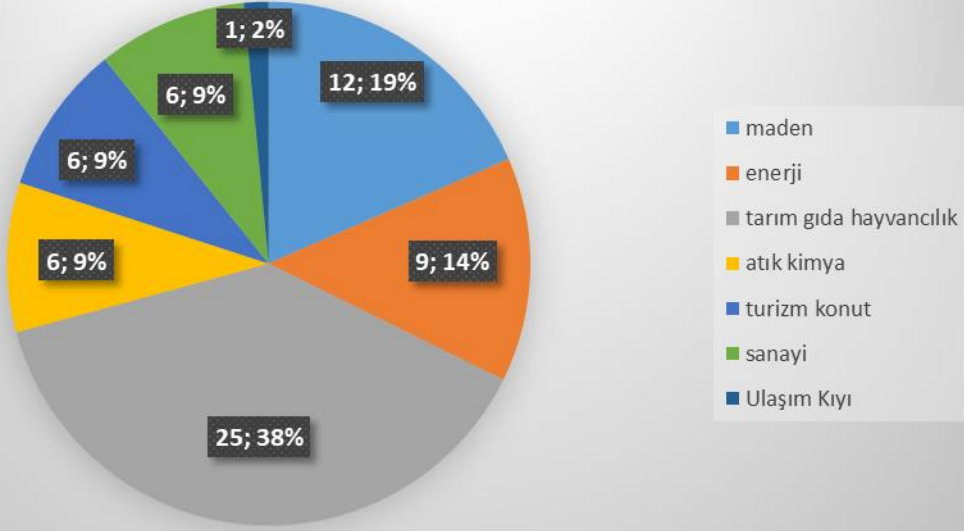
Çizelge 70 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDM tarafından 2024 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2025)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım- Gıda- Hayvancılık	Atık- Kimya	Ulaşım- Kıyı	Turizm- Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	12	9	6	25	6	1	6	65
ÇED Gereklidir	4		-	-	-	-	-	3
ÇED Olumlu Kararı		2	1			-	2	5
ÇED Olumsuz Kararı	-	-	-	-	-	-	-	-

Grafik 46 – 2024 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2025)

ÇED GEREKLİ DEĞİLDİR KARARLARI

Grafik 47 –2024 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 2025)

Çizelge . 71– Bakanlık merkez ve ÇŞİDM tarafından 2014-2024 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 2025)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda-Hayvancılık	Atık-Kimya	Ulaştırma-Kırı	Turizm-Konut	TOPLAM
90	353	544	841	200	21	135	2184

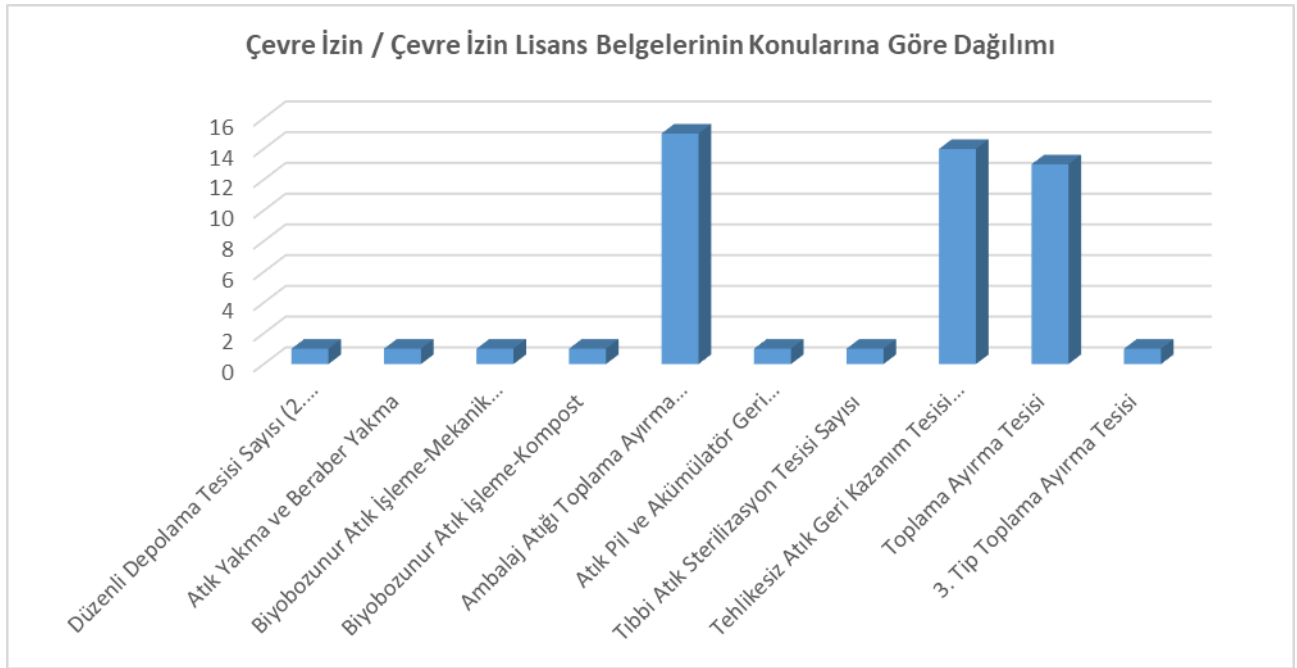
Çizelge 72 –2014-2024 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 2025)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda-Hayvancılık	Atık-Kimya	Ulaştırma-Kırı	Turizm-Konut	TOPLAM
50	11	7	10	1	1	2	82

G.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çizelge 73 –2024 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları
(e-İzin Yazılımı, 2025)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	5	41	46
Çevre İzin/Çevre İzni ve Lisans Belgesi	15	74	89
Çevre İzni Muafiyet Sayısı			
TOPLAM	20	115	135

Grafik 48 – 2024 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı
(e-izin yazılımı, 2025)

G.3. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde konusu itibariyle verilen çevre izinleri hava emisyonu, atıksu deşarjı ve gürültü kontrolü şeklinde sıralanmıştır. Yine konusu itibariyle verilen çevre lisansları en çok tehlikesiz atık geri kazanım ve ambalaj atığı toplama ve ayırma ve ambalaj atığı geri kazanım konusunda olmuş daha sonra, toplama ayırma tesisi konusunda çevre lisansı verilmiştir.

Kaynaklar

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
e-ÇED Yazılımı
e-İzin Yazılımı

H. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

H.1. Çevre Denetimleri

Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde İl Müdürlüğü tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

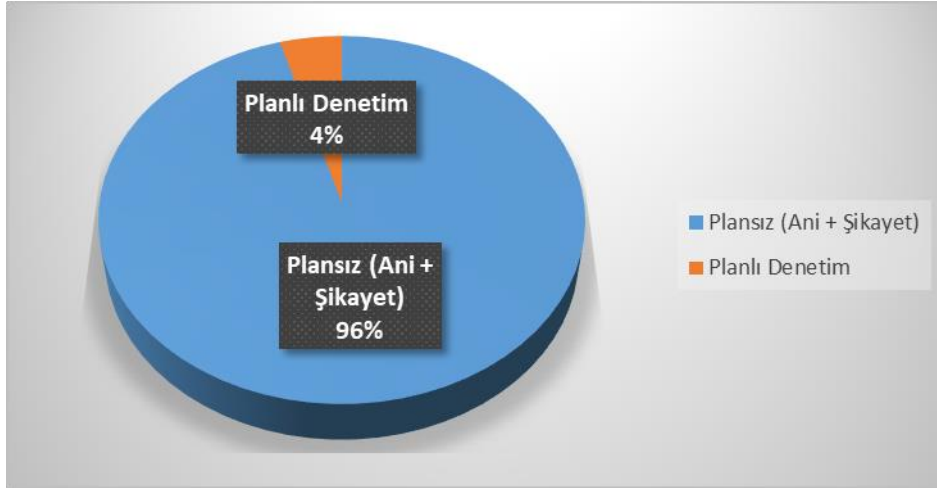
- izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık ya da ÇŞİDM tarafından gerek görülen durumlarda,
- ihbar veya şikâyet sonrasında

ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİDM tarafından yapılan denetimlerdir.

Çizelge 74-2024 yılında ÇŞİDM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı
(e-denetim yazılımı, 2025)

Denetimler	Toplam
Planlı denetimler	45
Plansız (ani+şikâyet) denetimler	1203
Genel toplam	1248

*05.09.2025 tarih ve E-13477362 sayılı yazı ile iletilen denetim sayılarıdır.

Grafik 49-ÇŞİDM tarafından 2024 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı

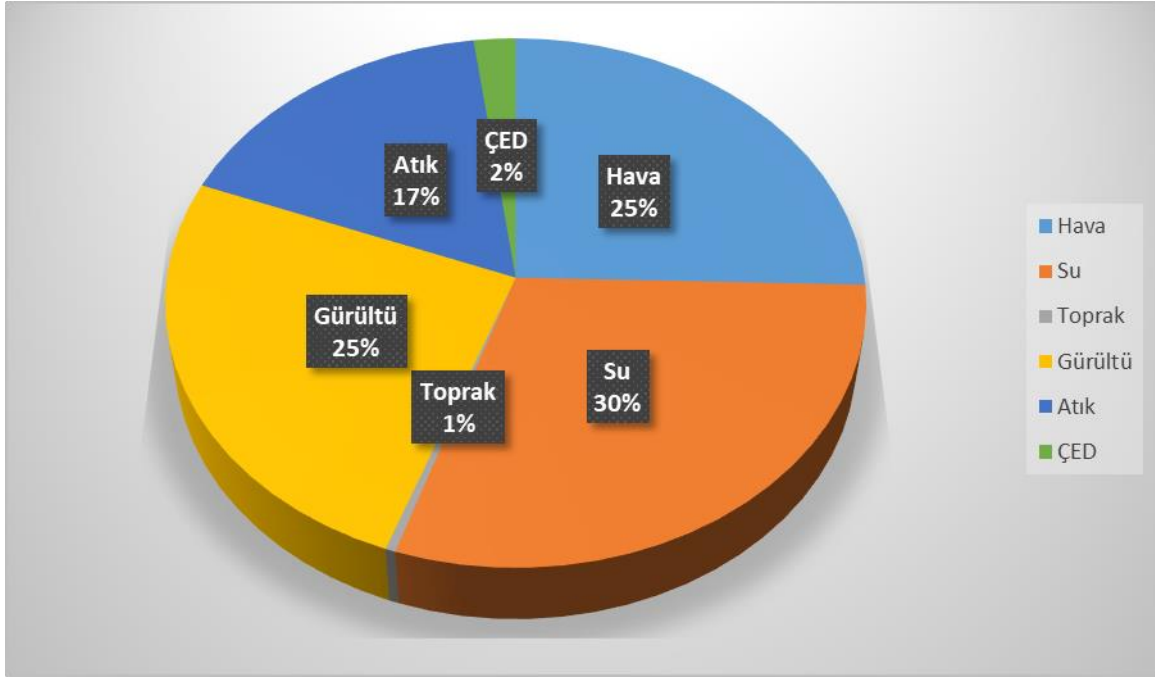
(e-denetim yazılımı, 2025)

H.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge 75 – 2024 yılında ÇŞİDM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2025)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Diğer	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	300	350	5	200		300	25	1180
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	298	345	5	195		291	25	1159
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	99,33	97,14	100	97,50		97,33	100	98,22

Grafik 50 – 2024 yılında ÇŞİDM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı

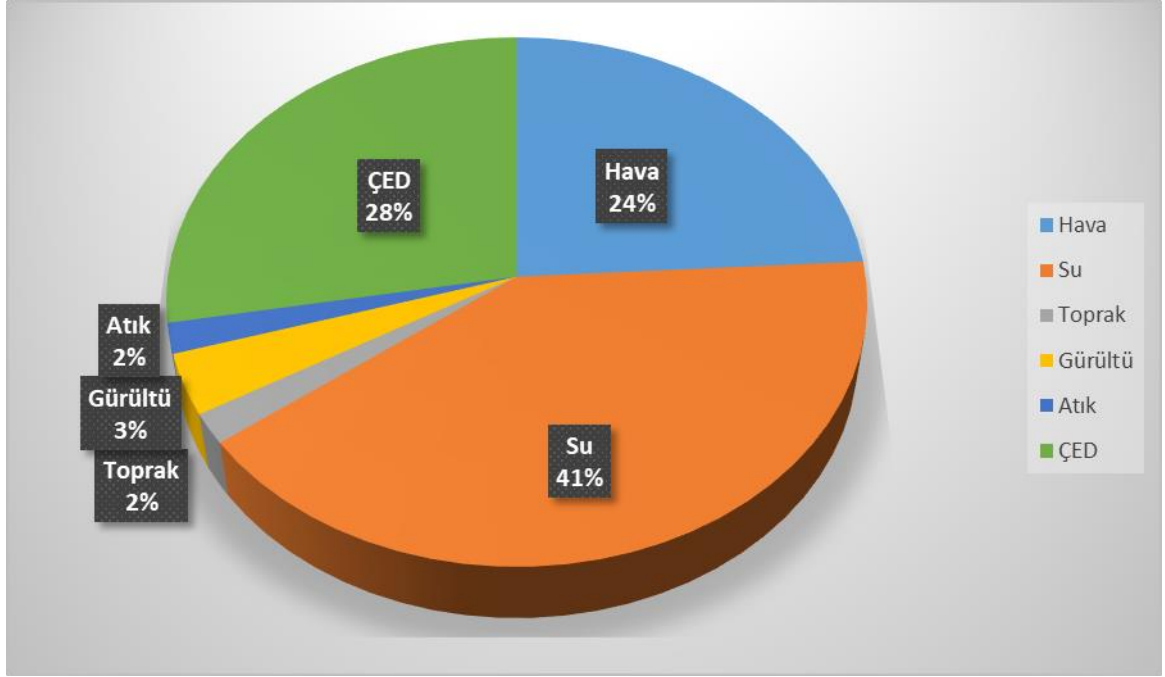
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2025)

H.3. İdari Yaptırımlar

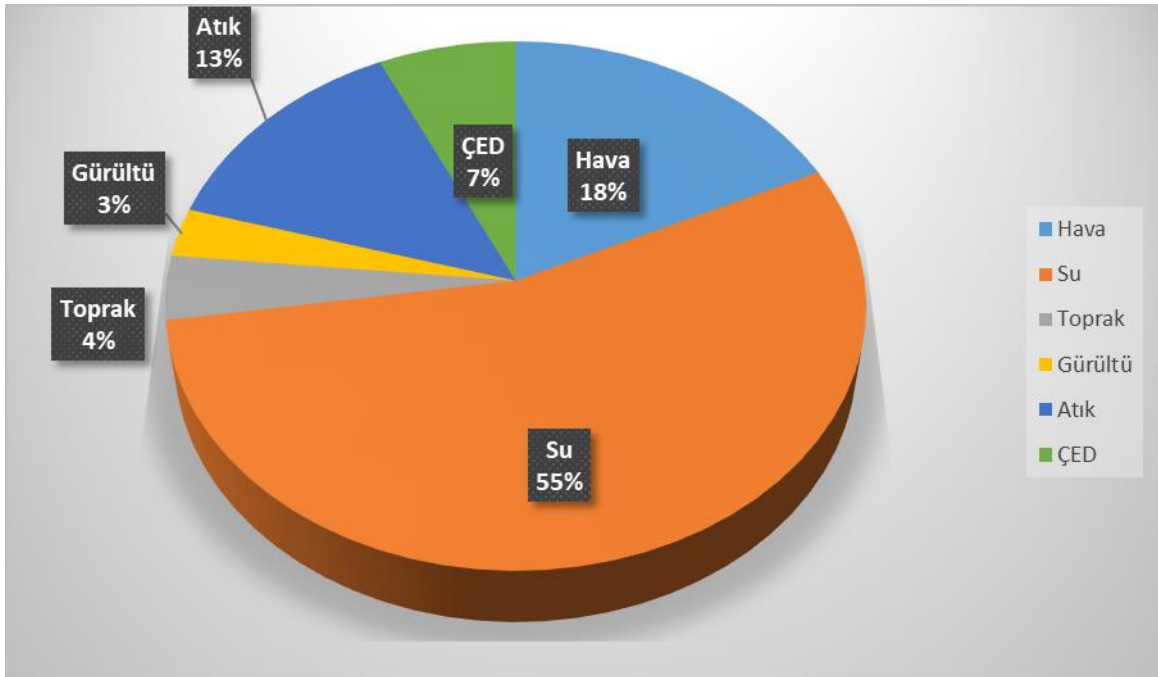
Çizelge 76 – 2024 yılında ÇŞİDM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı

(e-denetim yazılımı, 2025)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	4.248.681,79	12.958.985,00	929.170,00	3.212.946		696.792,00	1.649.888,36		20.948.102,15
Uygulanan Ceza Sayısı	13	22	1	1		2	15		54

Grafik 51 – 2024 yılında ÇŞİDM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2025)

Grafik 52 – 2024 yılında ÇŞİDM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2025)

H.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

İlimizde 2024 yılında 11 işletmeye 2872 sayılı Çevre Kanununu kapsamında faaliyet durdurma kararı verilmiştir. Bu kararlardan 1 tanesi Geçici Faaliyet Belgesi olmadan faaliyet göstermeleri, 10 tanesi de ÇED Yönetmeliği kapsamında karar alınmadan yatırıma başlamaları sebebiyle faaliyet gösteren işletmelere uygulanmıştır.

H.5. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde 2024 yılında gerçekleştirilen denetimlerin büyük bir çoğunluğu Ani ve Plansız Denetimler olarak gerçekleşmiştir.

İlimizde 2024 yılında Çevre Kanununa göre uygulanan idari yaptırımlar en fazla miktar ve adet olarak ÇED Yönetmeliği konusunda uygulanmıştır.

Kaynaklar

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
e-Denetim Yazılımı

I. KİRLETİCİ SALIM VE TAŞIMA KAYDI UYGULAMALARI

Avrupa Kirletici Salım ve Taşıma Kaydının kurulmasına ilişkin 18/1/2006 tarihli ve (AT) 166/2006 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü dikkate alınarak Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde hazırlanmış olan Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı (KSTK) Yönetmeliği 4 Aralık 2021 tarihli ve 31679 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

KSTK; belirli endüstriyel faaliyetlerden kaynaklanan kirleticilerin hava, su, toprak gibi alıcı ortamlara bırakılmasına ve arıtma, işleme vb. faaliyetler için atıksu aracılığıyla taşınmasına ve tehlikeli/tehlikesiz atıkların taşınmasına ilişkin bilgileri içeren ve düzenli aralıklarla tesisler tarafından gerçekleştirilecek raporlamaya dayanan envanterin uluslararası tanımıdır.

Yönetmelik, Ek-1 Faaliyetlerin Listesi'nde 9 Sektör altında sınıflandırılmış 65 endüstriyel faaliyet için kademeli olarak yürürlüğe girmekte ve 91 kirleticinin raporlanmasını kapsamaktadır. Yönetmeliğin yayımı tarihinde enerji ve metal sektörü; bir yıl sonra maden ve kimya sektörü; iki yıl sonra atık ve atıksu yönetimi ile kağıt ve ahşap sektörü, üç yıl sonra yoğun hayvancılık ve su ürünleri yetiştiriciliği, gıda ve içecek sektöründe hayvansal ve bitkisel ürünler ve diğer faaliyetler başlığı altında yer alan endüstriyel faaliyetleri gerçekleştiren tesisler KSTK Sistemine dahil olarak yıllık raporlamalarını kademeli olarak gerçekleştirmektedir.

Çizelge 77- 2024..... İlinde Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı Sistemine Kayıtlı Tesislerin Sektörel Dağılımı

Tesisin Ana Faaliyetinin Dahil Olduğu Sektör	KSTK Tesis Sayısı
Enerji sektörü	
Metal üretimi ve işlenmesi	
Mineral/Maden sanayisi	
Kimya sanayisi	
Atık ve atıksu yönetimi	
Kağıt ve ahşap üretimi ve işlenmesi	
Yoğun hayvancılık ve su ürünleri yetiştiriciliği	
Gıda ve içecek sektöründe hayvansal ve bitkisel ürünler	
Diğer faaliyetler	
TOPLAM	

I.1. Sonuç ve Değerlendirme

2024 yılı Verilerine ulaşamamıştır.

İ. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

Dünya çevre haftası boyunca sıfır atık projesi kapsamında il genelinde seçilen okullarda farkındalık eğitimleri düzenlenmiştir.

Kaymakamlığa bağlı sosyal yardımlaşmanın adı altında ADEM SODEM personeline eğitim verilmiştir.

2024 yılında Sıfır Atık kapsamında il genelinde 34.490 kişiye eğitim verilmiştir.

Kaynaklar

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü